СРПСКО КОЛО

● ЛИСТ *САВЕЗА СРБА ИЗ РЕГИОНА* ● ПИСАН ИЈЕКАВСКИМ ИЗГОВОРОМ ● ГОДИНА II ● БРОЈ 10 ● СЕПТЕМБАР 2016. ● БЕСПЛАТАН ПРИМЈЕРАК

ПРЕДСЈЕДНИК ОПШТИНЕ БЕЧЕЈ

ДРАГАН ТОШИЋ

Бечеј је дом људи добре воље!

ПРЕДСЈЕДНИК ОПШТИНЕ ИНЂИЈА

ВЛАДИМИР ГАК

Инђија је сигурна средина, по вољи инвеститора

РЕФЕРЕНДУМ У РЕПУБЛИЦИ СРПСКОЈ

ДА 99,8 %

9. ЈАНУАР БИО И ОСТАО ДАН ДРЖАВНОСТИ

» **НА ПИТАЊЕ:** ***Да ли подржавате да се 9. јануар обиљежава и слави као Дан Републике Српске?*, 677.721 грађанина гласало је „за", односно 99,81%**

» **Директор Представништва РС у Београду МЛАЂЕН ЦИЦОВИЋ: У Србији гласало 6.400 грађана!**

СЛАВА МАЛЕ ГОСПОЈИНЕ

Грачаница је стуб опстанка Срба на Космету

СТРАНЕ 16.- 17.

МАЈА КОЛУНЏИЈА ЗОРОЕ

ЛИЦЕ ИЗ КОЛОНЕ

Рођена сам 5. августа у Книну...

ЧЕТВРТИ ПУТ ОДРЖАНА МАНИФЕСТАЦИЈА *ДАНИ СРПСКЕ У СРБИЈИ*

Србија свим срцем уз РС

ИСТОРИЈСКА ПОСЈЕТА ВАСЕЉЕНСКОГ ПАТРИЈАРХА ВАРТОЛОМЕЈА ХРВАТСКОЈ

Јасеновац не заборављамо

УВОДНИК

» Пише: *Трифко Ђоровић*

Резултате референдума потврдимо дјелима

Излазак на референдум 25. септембра сви Срби доживјели су као патриотски задатак у коме се није радило само о 9. јануару и празнику који је, без икакве сумње, за Србе западно од Дрине најзначајнији датум.

Било је лијепо видјети како држављани Репрублике Српске стрпљиво чекају у реду у Београду и Новом Саду да би показали привржeност својој родној груди.

Колико је био јак мотив код људи, најбоље свједочи податак да Београђанима који су увијек заузети и нервозни, а који имају држављанство Републике Српске није било тешко чекати и дуже од сат и по да би заокружили ДА.

Сваки Србин поносно је изашао из зграде Представништва РС, увјерен да ће дођи дан када ће се одржати референдум о независности, а постојећа институција преименовати у Амбасаду РС у Београду.

Већ идућег дана у новинама су се могле наћи теме из сурове свакодневнице. Једна од најболнијих је наталитет. Срби су вијековима живјели оковани ропством и сиромаштвом.

И у то најкритичније вријеме, национално свјесни, борећи се за слободу до које нису могли доћи, множењем су ту шансу увећавали генерацијама иза себе.

Резултат референдума не вриједи апсолутно ништа, уколико се не прихватимо борбе против бијеле куге. Колијевка је најбоље средство које може да овјери реалан живот Републике Српске

Српски државници су послије великих страдања на све начине радили на томе да се становништво обнови. У томе је предњачио краљ Александар, који је увео порез на нежење и спровео колонизацију којом је довео Крајишнике и Херцеговце у Србију, како би се поправила демографска слика земље која је у Првом свјетском рату изгубила трећину становништва. У ово вријеме, сто година касније, на простору Србије и Републике Српске абортуси годишње однесу 150.000 живота. Ако томе додамо око 200.000 наркомана, каквој се будућности можемо надати? То није крај сурове статистике која даље каже да у Србији чак 60.000 породица нема дјеце. Недавно објављени резултати пописа становништва упалио је аларм. Настави ли се оваквим темпом, нестаћемо, не само из Републике Српске него ће нас и у Србији за 50 година бити упола мање, а не смијемо ни помислити шта ће бројке казати за сто година. Ако велика Русија новцем стимулише рађање дјеце, можда би то могла да постане и наша национална стратегија.

Вратимо се на почетак ове приче. Резултати референдума и стајање у реду да би са поносом заокружили ДА и свима јасно рекли да нема те силе која нам може одузети 9. јануар не вриједи апсолутно ништа, уколико се не прихватимо борбе против бијеле куге. Колијевка је најбоље средство које може да овјери право на живот Републике Српске.

СРПСКО КОЛО

Оснивач и издавач: *Савез Срба из региона*
Главни и одговорни уредник: **Трифко Ђоровић**
Лектор: **Сања Вуковић**
Веб администратор: **Милисав Шапић**
Секретар: **Дејан Орабовић**
Редакција: **Краљице Марије 47, Београд**
Дописништво: **Булевар Ослобођења 26, Нови Сад**
Мејл: **srpskokolo@ssr.org.rs**
Телефон: **011/3820-250, 021/6613 600**
Сајт: **www.ssr.org.rs**
Тираж: **25.000 примјерака**
Дизајн и прелом: **Студио *Хум*, Барајево**
Штампа: **Штампарија *Графопродукт***
Десанке Максимовић 52, Нови Сад
Лист излази посљедњег дана у мјесецу.
Рукописи и фотографије се не враћају.

ISSN 2466-3476

Штампање Српског кола помогло је Министарство културе и информисања Републике Србије

МИЛОРАД ПУПОВАЦ БИО ЈЕ ГОСТ АЛЕКСАНДРА СТАНКОВИЋА У ЕМИСИЈИ *НЕДЈЕЉОМ У 2*

Свођење злочина у Јасеновцу на бројеве увреда је за жртве!

Предсједник Српског народног вијећа и потпредсједник СДСС-а Милорад Пуповац гостовао је у ХРТ-овој првој овосезонској емисији *Недјељом у 2*, гдје је, између осталог, коментарисао преговоре с ХДЗ-ом око састављања Владе, хрватско-српске односе и референдум у Републици Српској.

Пуповац је коментарисао цариградског патријарха Вартоломеја који је у свом говору приликом посјете Јасеновцу изнио податке о броју жртава.

– Исти они којима смета неколико стотина хиљада жртава у Јасеновцу, не смета им стотине хиљада у Блајбургу. Свођење злочина геноцида према Србима, Јевејима и Ромима на питање бројке, без свијести о размјерима и тежини злочина и начину на који се догодио увреда је за жртве. У нашој земљи постоји тежња да се та бројка смањи или негира. Користим прилику да кажем јавно да ми не знамо колика је та бројка. Дошли смо до 82.000. Колика је та бројка и колика ће бити, никад нећемо знати. Све што је патријах Вартоломеј рекао стављено је у негативан контекст због синтагме од неколико стотина хиљада, а поруке које је изговорио су далекосежне за односе између Хрвата и Срба.

Пуповац је демантовао неслужбене информације које су се појавиле у медијима да тражи четири помоћника министара у Влади.

– Ми ћемо тражити функционалну партиципацију Срба на мјестима гдје ће се гарантовати да ће се питања моћи реализовати у складу с договором. У том погледу најприје идемо од проблема, па тек онда до оног што се назива кадровским рјешењем – појасније је Пуповац.

ФОТО: Т. ЂОРОВИЋ

» Милорад Пуповац на литургији у манастиру Јасеновац

ВОЛИО БИХ ДА НИЈЕ ДОШЛО ДО РЕФЕРЕНДУМА У РС

Пуповац је прокоментарисао референдум у Републици Српској. - Надам се да ће након референдума бити разума и спремности да се разговара. Друге у БиХ нема, осим да политички лидери три народа не почну преузимати одговорност о томе како ће бити уређена БиХ. Лично бих волио да до референдума није ни дошло, казао је Пуповац.

На Станковићево питање о позицији потпредсједника Владе, Пуповац је одговорио да му је прва понуда дошла 2004. године, а затим и 2007. па се сада спекулише.

– Усмјерен сам на парламент и посао на Филозофском факултету. Што се тиче позиције у Влади, било би добро да представници мањина буду заступљени и да имају функционално присуство када је у питању контрола провођења споразума. О свим облицима партиципације ћемо тек разговарати и када се усугласимо онда ћемо их рећи. Без разговора не желим ни на какав начин лицитирати тиме – рекао је Пуповац.

– Пленковић је рекао да жели подршку из Сабора – напоменуо је Станковић.

– Мислим да се период у којем није било учешћа у власти показало као слабо и није допринијело рјешавању проблематике мањина. То треба узети у обзир – рекао је Пуповац и додао:

– Ја тих амбиција немам, али постоје други људи који могу бити на позицијама. За нас је важно да створимо функционалну владу – додао је он.

На питање је ли његово јавно противљење именовању Златка Хасанбеговића за министра у новој влади било непромишљено, Пуповац је одговорио:

– Желимо да мањине у Хрватској буду признате. Они који нису спремни признати мањине и они који из позиције поражених снага 20. стољећа, екстремне деснице желе обликовати хрватски културни и политички простор не могу бити наши партнери – појаснио је предсједник СНВ.

На питање зашто се толико често сусретао са српским премијером Александром Вучићем, знајући да ће то повући негативне конотације у Хрватској, Пуповац је казао како су то били искључиво јавни сусрети који служе бољем међусобном упознавању.

– С Вучићем сам разговарао о узајамној перцепцији Хрвата и Срба и он је био врло отворен у том разговору и с предсједницом Републике Хрватске. Он се несумњиво позиционирао да боље сагледа своју дојучерашњу перцепцију и Срба у Хрватској и посебно Хрвата и хрватског народа уопште – појаснио је Пуповац.

Станковић га је питао је ли Зоран Милановић 'ситни шовиниста', како су га многи називали, након што је јавност чула са снимак његовог састанка с представницима бранитеља.

– Таквог Милановића хрватска јавност није упознала до прије годину и по. Он није једноставан човјек за разговор. И због тога што зна да буде превише отворен и користи језик која некад није ни допуштен. Милановић је много комплекснија и позитивнија особа него што се то може закључити из ових епизода – закључио је Пуповац. **ск**

ДА САМ АУТОКРАТА, ЗА МНОГЕ НИКАД НЕ БИ НИ ЧУЛИ

Пуповац је одговорио како нема никакве потребе за монополом у српским организацијама.
- Ја сам у задњих 25 година судјеловао у стварању и створио већину српских институција које су касније преузели други људи. Да је моје држање било такво како говоре ти људи, никад се они не би појавили. А због либералног држања могуће је да направите погрешан избор. умјесто да с нама граде институције они су се брзо почели ослањати на помоћ са стране и служити некима који немају везе с нашим институцијама. Вељко Џакула (Српски демократски форум) са својим људима из околине Пакраца од почетка настоји разбити оно што се ствара. А новац добијају од државе. Ми немамо потребу за монополом, никакве. Сви добровољно улазе у Српско народно вијеће, али неки су одлучили отићи, ставити се под скуте бившем ХДЗ-у – рекао је Милорад Пуповац.

ХРВАТСКА ПОЛИЦИЈА НА НЕОБИЧАН НАЧИН ДОЧЕКАЛА ДЕЛЕГАЦИЈУ ОДБОРА ЗА ДИЈАСПОРУ И СРБЕ У РЕГИОНУ

Линта: Без икаквог оправданог разлога полиција нас је задржала на граници и пратила, чак и на молитви!

ФОТО: Т. ЂОРОВИЋ

» Мр Иван Костић и Миодраг Линта у Јасеновцу

Делегација скупштинског Одбора за дијаспору и Србе у региону, коју су чинили предсједник Одбора мр Иван Костић и замјеник Миодраг Линта, на позив владике славонског Јована, упутила се у Јасеновац на литургију. На хрватској граници дочекало их је изненађење.

Долазак делегације био је уредно најављен од стране Скупштине Србије и Амбасаде Србије у Загребу, али их је полиција задржала на граници, уз образложење да им је потребна пратња.

– По хрватским прописима пратња је предвиђена само за највише државнике. Уобичајено је да пратњу имају предсједник државе, премијер и поједини министри који воде ресор безбједности, одбране и унутрашњих послова – рекао је Линта, који је био изненађен што су му хрватски цариници рекли да је најављено да ће доћи на границу у 8.30.

– Потпуно је нелогично то вријеме, јер је литургија у Јасеновцу заказана за 9.00 часова, па би то значило да никако не можемо ни стићи на вријеме. Из амбасаде смо добили информацију да образложење није тачно, већ да је најава била да долазимо у 6.30, тврди Линта.

Како додаје, на Граничном прелазу Бајаково чекали су 35 минута, након чега је стигла пратња из Винковаца. Током боравка у Јасеновцу полиција ниједног тренутка није испуштала из вида чланове делегације, па чак ни у тренуцима када се из манастира кренуло ка хумци у логору.

У Јасеновцу су боравиле и бројне личности из политичког и црквеног живота у Србији, али нико други није био под посебном присмотром.

Миодраг Линта сматра да је хрватска полиција тим чином показала некоректност, наводећи да је у питању политички притисак на њега због јавног дјеловања и иступа везано за политичке прилике у Хрватској.

ОДБАЧЕН ЗАХТЈЕВ ЗА ОБУСТАВУ ПОСТУПКА ПРОТИВ МЛАДИЋА

Расправно вијеће Хашког трибунала одбило је као неутемељен захтјев одбране генерала Ратка Младића за обуставу поступка, уз оцјену да није било „систематске пристрасности" овог суда на штету оптуженог, нити да је прекршено право оптуженог на правично суђење. У одлуци, коју је потписао предсједавајући судија Алфонс Ори, вијеће наводи да „одбрана није доказала да је прекршено право оптуженог на правично суђење, због чега нема основа да се наложи обустава поступка или да се процес прогласи ништавним".

До краја процеса генералу Младићу остаје да оптужба и одбрана до 25. октобра уложе завршне писане поднеске, а потом да од 5. до 15. децембра одрже завршне ријечи. **СРНА**

ИЛИЈИ ЈУРИЋУ ШЕСТ ГОДИНА ЗАТВОРА ЗБОГ СИЛОВАЊА СРПКИЊЕ

Апелационо вијеће Суда БиХ осудило је Илију Јурића на шест година затвора због силовања Српкиње на подручју Оџака 1992. Јурић је првостепеном пресудом Суда БиХ у новембру 2015. био ослобођен свих оптужби. Ову пресуду укинуло је Апелационо вијеће и обновило суђење. Након обновљеног суђења, Јурић је проглашен кривим да је као припадник Хрватског вијећа одбране /ХВО/ с другим војницима силовао оштећену.

Апелационо вијеће Јурића ослободило је оптужби по двије тачке за физичко малтретирање цивила. С обзиром да је у првостепеном поступку био ослобођен, на пресуду Апелационог вијећа дозвољена је жалба Трећестепеном вијећу, преноси *Бирн*.

Тужилаштво БиХ терети држављанина БиХ и Хрватске Илију Јурића, да је у ноћи између 4. и 5. јуна 1992. са другим припадницима ХВО-а, у мјесту Посавска Махала силовао и сексуално злостављао жртву српске националности, што је за посљедицу имало наношење физичких и психичких повреда. **СРНА**

У СПЛИТУ ПОЧЕЛО СУЂЕЊЕ ДРАГАНУ ВАСИЉКОВИЋУ

Бранио сам Југославију и наше море

ФОТО: ПРИНТСКРИН/ЈУТЈУБ

» Ја сам жртва злочина, јер сам већ 11 година у затвору, без иједног доказа

Ово Јадранско море, које је сада ваше, било је и моје. А замислите, судија, да вама сада неко одузме ваше море. Одгајан сам на филмовима Вељка Булајића. Волио сам Југославију и њу сам бранио.

Ово је у у сплитском Жупанијском суду рекао Драган Васиљковић, на почетку процеса за ратне злочине за које је оптужен.

На питање судије Дамира Ромца осјећа ли се кривим, Капетан Драган одговорио је: –Апсолутно не!

– Оптужницу у потпуности разумијем, али је не прихватам. Нисам злочинац – рекао је Васиљковић.

КОНТРОЛЕ ПРЕД СУДОМ

Суђење против њега започело је уз невјероватне мјере обезбјеђења. Још од недеље Сплит се припрема за суђење Капетану Драгану, па је чак активиран и подземни тунел који води до суднице. Згради суда, 24 часа прије почетка суђења, опколиле су јаке полицијске снаге, међу којима су били и специјалци. Сви који су жељели да уђу у судницу морали су да се акредитују, а затим прођу три контроле. Прегледана су документа и контролисано је уношење металних ствари. Суђење је изазвало и велику пажњу иностраних новинара, а присуствовали су му и представници амбасада Србије и Аустралије. Тужилаштво заступају Живана Берош и Сандра Павловић Лучић из Жупанијског државног одвјетништва у Шибенику, а одбрану Слађана Чанковић и Томислав Филаковац. Васиљковићеви адвокати уложили су и представку Вијећу за људска права УН, траживши да се њихов клијент брани са слободе.

СВЈЕДОЦИ

Суђење Капетану Драгану наставља се 18. октобра у Сплиту. Иначе, цио предмет садржи више од 40.000 страница текста. Очекује се да ће суд испитати 40 свједока које је предложило тужилаштво, а још увијек нема потпуног списка одбране.

Капетан Драган на суд је доведен у лисицама. Видно је смршао након проблема са срцем које је недавно имао. Уграђен му је стент, али су љекари дали мишљење да може почети суђење. Пролазећи крај новинара Васиљковић се благо насмијао на поздрав. Никаквих инцидената није било на самом почетку суђења, а на почетку обраћања суду Капетан Драган је рекао да је поносан на своје специјалце *Книнце*.

ЛАЖНИ ИСКАЗИ СВЈЕДОКА

– Нисам бранио „велику Србију", већ Југославију – истакао је Васиљковић.

– Агресију на Југославију починили су домаћи издајници и страни плаћеници. Злочин је почињен према мени, јер сам већ 11 година у затвору, без иједног доказа да сам одговоран за ратне злочине за које ме терети хрватско правосуђе. Уз све то оптужница је дигнута тек након десет година.

Васиљковић се терети за ратне злочине на Книнској тврђави средином 1991. године

У једном тренутку када је Васиљковић оптужницу прогласио „комичном и безобразном" интервенисао је судија ријечима: – Немојте да вријеђате.

ИСТИ ТРЕТМАН

Капетан Драган и даље нема притужби на услове у сплитском затвору *Билице*, гдје има исти третман као и сви други. И у затвору је појачана контрола и безбједност на самом почетку суђења, како би се избјегао сваки могући инцидент.

На то је оптужени одговорио да није имао такву намјеру.

– Више од 30% Хрвата било је против разбијања Југославије, а ја нисам упознао Србина који је бранио „велику Србију". Све је то мени монтирано, а свједоци су дали лажне исказе. То је криминал, јер ја сам био бранитељ своје домовине Југославије, које више нема. Питајте и заробљенике из Книна, сви су говорили лијепе ријечи о мени. Ту није било ратних злочина, нисам их учинио.

Васиљковић се осврнуо и на живот у Аустралији и казао да Хрвати тамо уз слике Анте Готовине имају и његову. Капетан Драган је у двадесетоминутном обраћању замјерио и хрватској штампи да га лажно приказује.

Оптужница га терети да је починио ратне злочине средином 1991. године у Книну, у затвору на тврђави, а да је у фебруару 1993. године у Брушкој код Бенковца мучио заробљенике. Исто тако у оптужници пише да је 1991. у Глини израдио план напада на полицијску станицу, када су оштећени многи цивилни објекти, а погинуо је и један страни новинар.

Ј.КЕЛБЛЕР/НОВОСТИ.РС

СРПСКО КОЛО ОД САДА НА 32 СТРАНЕ

Поштовани читаоци,

Задовољство нам је да вас обавијестимо да смо један мали јубилеј какав је 10. број нашег листа дочекали богатији за осам страна. Наиме, од овог броја *Српско коло* ће умјесто на досадашњих 24 бити штампано на 32 стране у тиражу од 25.000 примјерака.

Поред већ устаљених рубрика, од овог броја четири странице нашег листа биће посвећене животу наше браће на Косову и Метохији. Очекујемо ваше сугестије и предлоге. Пишите нам на имејл: srpskokolo@ssr.org.rs **РЕДАКЦИЈА СК**

НА ЛОКАЛИТЕТУ КАСАРНЕ *ВИКТОР БУБАЊ* НИСУ ПРОНАЂЕНЕ ЉУДСКЕ КОСТИ

– Током ексхумације у кругу Суда и Тужилаштва БиХ у Сарајеву, некадашњој касарни *Виктор Бубањ*, која је током рата била логор за Србе, вјештак судске медицине на лицу мјеста утврдио је да пронађене кости нису људске – изјавила је *Срни* портпарол Института за нестала лица БиХ Лејла Ченгић. Ченгићева је потврдила да је током ексхумације, која је и окончана, претражен тај локалитет, да је на неким мјестима багерима копано и до дубине од око три метра, али да људски посмртни остаци нису пронађени.

– Ово је рађено на захтјев Тужилаштва БиХ и за сада Институт нема никакву информацију да ћемо вршити даљу претрагу. То је јуче завршено. Сваку информацију коју добијемо или било какву сумњу да постоје посмртни остаци ми ћемо провјерити – рекла је Ченгићева.

Предсједник Савеза логораша Републике Српске Бранислав Дукић изјавио је да је у бившој касарни *Виктор Бубањ* у Сарајеву убијено више од 70 српских цивила, од којих се за 40 још трага. Он је додао да су ексхумацијом на Казанима пронађени посмртни остаци 30 српских цивила. **СРНА**

СУПРУГА ЗДРАВКА ТОЛИМИРА СУМЊА У ЗВАНИЧНУ ВЕРЗИЈУ ЊЕГОВЕ СМРТИ

Нада Толимир, супруга генерала Здравка Толимира, који је у фебруару преминуо у притвору у Шевенингену, изјавила је да сумња у званичну верзију смрти њеног супруга, која је наведен у извјештају Трибунала и према којој је Толимир боловао и умро због срчаног обољења. Она је истакла да је притворски љекар Фалке њеном супругу четири дана пред смрт укинуо два врло важна лијека за срце, те да је стога она посумњала у његову природну смрт и тражила да случај буде испитан. Према њеним ријечима, чудно је да је Трибунал званично саопштење да је Здравко Толимир преминуо због болести срца послао медијима, а заобишао адвокате и њу, која је тражила извјештај, пишу *Вечерње новости*.

– Од августа 2015. године Здравко је сваки мјесец подносио захтјев да се пусти у Београд на лијечење. Тај Фалке је сваки пут правио проблем и инсистирао да у притвору има исти стандард здравствене заштите. Никако нисмо успијевали да му објаснимо да то није исто као да је у свом дому. Остао је неумољив и при свом ставу да је лијечење које Здравко добија у Шевенингену у реду – изјавила је Толимирова.

Она је нагласила да је управо због таквог односа остала сумња: Шта је изазвало смрт њеног супруга?

Здравко Толимир преминуо је 8. фебруара у притворској јединици у Хагу. Он је 2012. године осуђен на доживотни затвор, а у априлу прошле године Толимиру је у Хашком трибуналу потврђена казна за догађаје у Сребреници из 1995. године. Током рата Токимир је био помоћник за обавјештајно-безбједносне послове команданта Војске Републике Српске генерала Ратка Младића. **СРНА**

ПОСТАВЉЕН КАМЕН ТЕМЕЉАЦ ЗА 235 СТАНОВА У БЕОГРАДСКОМ НАСЕЉУ ОВЧА

Почела градња станова за избјеглице

У београдском насељу Овча 9. септембра постављен је камен темељац за изградњу 235 станова намијењених избјеглицама из Хрватске и Босне и Херцеговине, које имају пребивалиште на територију Београда.

Камен темељац положили су први потпредсједник Владе Србије и министар спољних послова Ивица Дачић, замјеник градоначелника Београда Андреја Младеновић, шеф делегације ЕУ у Србији Мајкл Давенпорт, амбасадор Сједињених Америчких Држава Кајл Скат, амбасадор ОЕБС-а у Србији Петер Буркхард, замјеник директора Генералног директората за зајмове и друштвени развој Развојне банке Савета Европе Стефан Селен, Франческа Бонели, представница Високог комесаријата за избјеглице Уједињених нација и комесар за избјеглице и миграције Владимир Цуцић.

Министар Дачић, који је и предсједник Комисије за координацију процеса трајне интеграције избјеглица Владе Србије, истакао је да је важно да се послије толико година ријеши питање стамбеног збрињавања избјеглица, што би довело и до затварања колективних центара.

Замјеник градоначелника Београда Андреја Младеновић истакао је да је Град Београд за пројекат у Овчи издвојио 2,3 милиона евра, као и додатна средства за припремне радове док се паралелно са овим изводе радови на још 273 стамбене јединице у насељу Камендин (Земун).

СЛИЈЕПИ ПУТНИК

АУТОР: НИКОЛА ВУКОБРАТ – ВУК

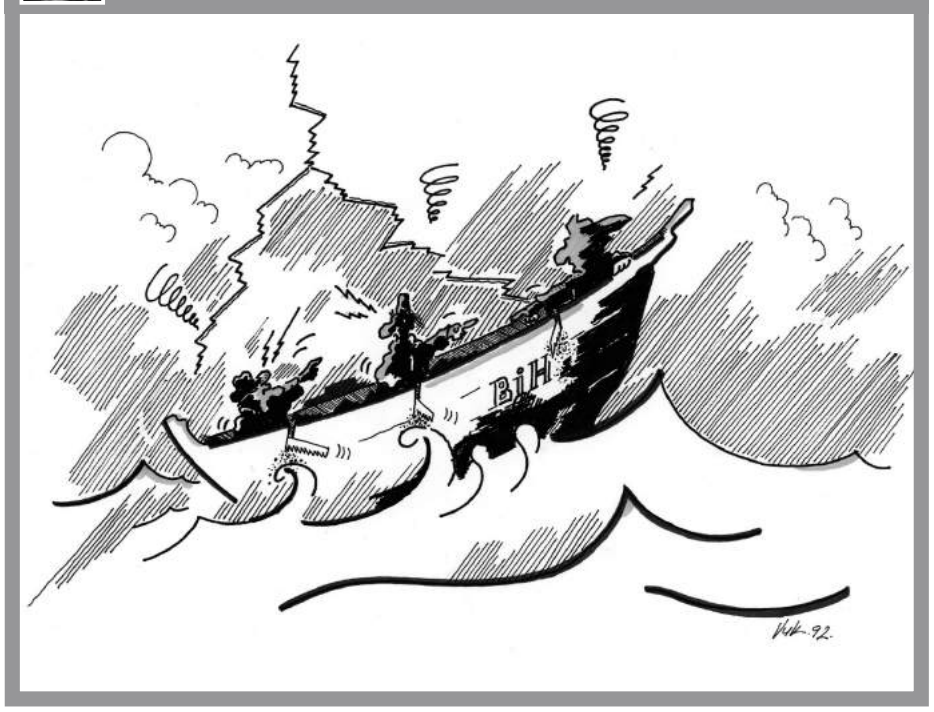

ПОЗИВ ПРЕДСЈЕДНИКА САВЕЗА СРБА ИЗ РЕГИОНА МИОДРАГА ЛИНТЕ ЗА ЕВИДЕНТИРАЊЕ ИМОВИНЕ ИЗБЈЕГЛИХ И ПРОГНАНИХ ЛИЦА И ОСТАЛИХ ОШТЕЋЕНИХ ГРАЂАНА КОЈА СЕ НАЛАЗИ У ХРВАТСКОЈ, БОСНИ И ХЕРЦЕГОВИНИ И СЛОВЕНИЈИ

Поштовани земљаци, даме и господо,

Савез Срба из региона покренуо је 15. децембра 2015. године у евидентирање отете, уништене, оштећене, неадекватно обновљене, неадекватно размјењене и неадекватно продате имовине избјеглих и прогнаних лица који живе расејани широм свијета и осталих оштећених грађана која се налази у Хрватској, Босни и Херцеговини и Словенији.

Евиденција је продужена до 31. децембра 2016. године.

Први циљ акције Савеза Срба из региона јесте да се изврши, у што већој мјери, евиденција отете, уништене, општећене, неадекватно обновљене, неадекватно размјењене и неадекватно продате имовине путем попуњавања обрасца. **Образац за евидентирање имовине налази се на сајту нашег Савеза Срба из региона (www.ssr.org.rs).**

Образац је могуће попунити само на сајту наше организације електронским путем тј. није га могуће штампати и ручно попуњавати. Након што лице попуни образац потребно је на крају обрасца само да кликне на ријеч Пошаљи и образац ће бити послан у нашу базу. **Такође, лица која не користе рачунар могу да ручно попуне образац и да нам га пошаљу путем поште на адресу наше канцеларије у Новом Саду (Савез Срба из региона, Булевар ослобођења 26, 21000 Нови Сад). Претходно, потребно је да позову нашу канцеларију у Новом Саду (телефон 021 6613 600) и оставе своју адресу на коју ће им стићи образац за попуњавање. Један образац односи се на домаћинство које је постојало прије ратних сукоба и може га попунити носилац или било ко од чланова тадашњег домаћинства (отац, мајка, син, кћерка, унук, унука, блиски рођак и др.)**

Други циљ акције *Савеза Срба из региона* јесте да, након завршетка евиденције имовине, ангажује угледне стручњаке који ће извршити анализу прикупљеног материјала и урадити свеобухватан извјештај са прецизним подацима о систематском кршењу људских права избјеглих и прогнаних лица и других оштећених грађана. Извјештај ће бити преведен на енглески језик а затим послат на адресе свих значајних међународних организација, као што су Уједињене нације, Европска унија, ОСЦЕ, Савјет Европе и друге. Извјештај ће бити доступан и на нашем сајту.

Једини попис имовине избјеглих и прогнаних лица урађен је још 1996. године а Извјештај тек 2001. године. Нажалост, у претходне двије деценије нису предузете никакве мјере и активности да се међународне организације и међународна јавност упозна са подацима о систематском кршењу људских права избјеглих и прогнаних лица који су наведени у Извјештају из 2001. године.

Савез Срба из региона ће тражити, прије свега од Европске уније тј. од њених институција: Европског парламента, Европског савјета, Савјета министара и Европске комисије да изврши притисак на Хрватску, Босну и Херцеговину и Словенију да поштују Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода; да Хрватска испуни преузете обавезе потписивањем Уговора о приступању Европској унији крајем 2011. године и да Босна и Хецеговина испуни Анекс 7 Дејтонског мировног споразума који се односи на повратак имовине избјеглих и расељених лица.

Наш је став да није могуће успоставити односе међусобног поштовања и повјерења међу државама насталим на простору бивше Југославије без проналажења правичног и трајног рјешења овог питања.

Главни разлог због чега Савез Срба из региона креће у евиденцију отете, уништене, оштећене, неадекватно обновљене, неадекватно размјењене и неадекватно продате имовине избјеглих и прогнаних лица и осталих оштећених грађана која се налази у Хрватској, Босни и Херцеговини и Словенији јесте јер су подаци из пописа имовине из 1996. године застарјели и у једном дијелу промјењени. Наиме, један мањи дио наших земљака и оштећених грађана је повратио, продао или размјенио имовину, другом дијелу су обновљене куће и др. Дакле, подаци из пописа имовине из 1996. године не могу да се шаљу међународним организацијама и међународној јавности јер нису тачни и поуздани.

За више информација о нашој акцији и начину попуњавања обрасца можете се обратити путем емаила info@ssr.org.rs или назвати на слиједеће телефоне: 011 3820 250 (канцеларија у Београду), 021 6613 600 (канцеларија у Новом Саду) и на број мобилног телефона 064 1162 109. **Такође, у случају да су потребна додатна појашњења можете и мене позвати на мој број мобилног телефона 063 76 86 837.**

Радно вријеме канцеларије у Београду (ул. Краљице Марије 47, код Вуковог споменика) је понедјељком од 12 до 19 часова, а уторком, сриједом, четвртком од 8 до 15 часова. **Радно вријеме канцеларије и Новом Саду** (ул. Булевар ослобођења 26, код бивше зграде лутрије Војводине) је понедјељком, сриједом и петком од 9 до 16 часова а уторком и четвртком од 12 до 19 часова.

С поштовањем,

Предсједник Савеза Срба из региона
Миодраг Линта

Наведени позив и образац за евидентирање налази се на нашем сајту www.ssr.org.rs

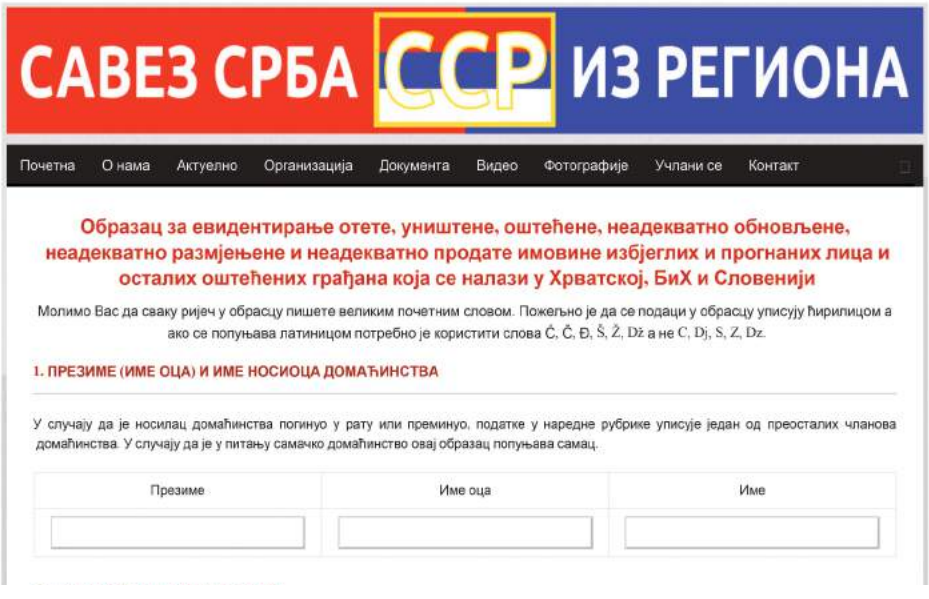

СРПСКА СЛОГА ГРАЂАНИ ПОТВРДИЛИ ДА ЋЕ И УБУДУЋЕ СЛАВИТИ ДАН РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

Референдум у РС: 9. јануар био и остао Дан државности

Коначан резултат Комисије за спровођење референдума показују да је 99,81% изашлих бирача подржало да се 9. јануар и убудуће обиљежава и слави као Дан Републике Српске.

Предсједник Комисије за спровођење референдума Синиша Каран рекао је да је на гласање изашло 680.116 гласача, односно 55,77% од укупног броја уписаних у бирачки списак.

На питање: „Да ли подржавате да се 9. јануар обиљежава и слави као Дан Републике Српске?", 677.721 грађанина гласало је „за", односно 99,81%. Против је био 1.291, односно 0,19%.

Била су 2.264 неважећа гласачка листића.

– Републички референдум успјешно је обављен и резултат референдума је пуноважан – истакао је Каран на конференцији за медије.

Коначни извјештај ће бити достављен Скупштини РС на усвајање, а резултати ће бити објављени у *Службеном гласнику*.

– Није било притужби на поступак референдума и може се рећи да је добио подршку грађана – закључио је Каран.

Предсједник Републике Српске Милорад Додик рекао је да је РС одржавањем референдума о Дану тог ентитета показала свој политички капацитет и вољу грађана, али да никога није угрозила.

Додик је изразио захвалност свима који су подржали референдум, сваком појединцу који је гласао, и истакао да је поносан на чињеницу да је референдум протекао у миру, без инцидената.

Предсједник РС је оцијенио да је српски народ данас показао политичку зрелост и одлучност.

– Имамо сасвим позитивне резултате референдума и изражавам задовољство овим даном који ће ући у историју Републике Српске – поручио је Додик на конференцији за новинаре у Народној скупштини РС у Бањалуци.

Додик је поручио да ће РС на све ситуације у којима јој се покуша одузети право, или када се покуша понизити и одузети јој се достојанство, поново одговорити референдумом.

– Сада смо добро увјежбали и можемо да одговоримо веома често и веома спремно на сваки покушај понижавања РС – рекао је Милорад Додик.

Он је навео да је референдум био један од корака спровођења одлуке Уставног суда БиХ о Дану Републике, истичући да су грађани РС потврдили да желе да 9. јануар буде Дан РС.

Премијерка Републике Српске Жељка Цвијановић рекла је да су влада и грађани РС су опредијељени за миран живот, за толеранцију и коегзистенцију у сложеној држави БиХ, која је пуна проблема, као и за заједничку изградњу будућности, знајући колико су важни мир и стабилност.

Референдум је, према њеним ријечима, одржан како би се истовремено чуо став грађана РС, који су „дали одговор да желе да прослављају 9. јануар као Дан Републике".

ФОТО: ТАНЈУГ

ДОДИК: БИХ ЈЕ ПУНА ПРАВНОГ НАСИЉА

Предсједник РС поновио је да референдум није био референдум о сецесији, додавши да „није врачара" и да не може да каже да ли ће се тај референдум и када десити, односно када ће о томе бити донијета политичка одлука.
– БиХ је пуна насиља и незаконитих одлука високих представника. Устав РС је прекршен и он мора да буде доведен у склад. Ми нећемо одустати да то питање рашчистимо – казао је предсједник РС.

ИВАНИЋ: РЕФЕРЕНДУМ ПОТПУНО ОПРАВДАН

Српски члан Предсједништва БиХ Младен Иванић изјавио је да је најважније да је референдум о Дану Републике Српске прошао мирно и да је коначно, како је истако, стављена тачка на ту причу.
– Важно је да ће 9. јануар остати празник и да сада то треба прилагодити – рекао је Иванић новинарима у Бањалуци.
Он је оцијенио да референдум „вероватно није ни требало да буде одржан, али због образа српског народа, важно је да је на њега изашао довољан број људи и да је референдум оправдан".

ВЛАДА СРПСКЕ: ИЗМЈЕНЕ ЗАКОНА О ПРАЗНИЦИМА

Премијерка Републике Српске Жељка Цвијановић најавила је измјену Закона о празницима у дијелу који се односи на брисање обавезности прославе Дана Републике за оне грађане овог ентитета БиХ који се не могу идентификовати с тим празником.
– Сви они грађани РС који се не могу идентификовати с тим празником, неће бити обавезни ни да га прослављају. Сматрамо да на тај начин испуњавамо све оно што је од нас тражено – појаснила је Цвијановићева.

ПРЕДСТАВНИШТВО РС У БЕОГРАДУ СА УСПЈЕХОМ ОРГАНИЗОВАЛО ГЛАСАЊЕ У ПЕТ ГРАДОВА СРБИЈЕ

Цицовић: У Србији гласало 6.400 грађана Српске

На референдуму о Дану Републике у Србији гласало је укупно 6.400 држављана Републике Српске, рекао је *Срни* директор Представништва Републике Српске у Србији Млађен Цицовић.

У Београду је гласало 3.237, Новом Саду 2.411, Зрењанину 264, Суботици 292 и у Панчеву 196.

Цицовић је навео да је гласање у Србији, које је Представништво Републике Српске организовало у складу са одлуком Републичке комисије за спровођење референдума, протекло мирно и без икаквих проблема, а гласачка мјеста затворена су у 19.00 часова.

– Посебно нас је чинило задовољним то што су сви наши људи који су дошли да гласају на овом референдуму били достојанствени и што није био ниједан једини ексцес. У једном тренутку од 11.00 до 13.00 часова ред је био и 200 метара од објекта – рекао је Цицовић.

Свим грађанима, међу којима су били и параолимпијци из Републике Српске, али и суграђани који бораве у иностранству, а затекли су се у Београду, било је омогућено да гласају.

– Представништво је презадовољно и мислимо да смо успјели да, прије свега, у припреми референдума квалитетно обавијестимо наш народ, тако да је свима који су дошли са личном картом, пасошем или возачком дозволом било омогућено гласање, чак и онима који су имали двојно држављанство, али су могли да покажу само личну карту Србије. Ако су били на бирачком списку, било им је омогућено да гласају – рекао је Цицовић. **СРНА**

ФОТО: СРНА

» **РЕД ЗА ГЛАСАЊЕ: Београђани стрпљиво чекају испред Представништва РС**

РАНКА МИЛИЋ: НАРОД ГЛАСАО, МЕДИЈИ ЗАТАЈИЛИ

Члан новосадске Комисије за спровођење референдума Ранка Срдић Милић изјавила је да је презадовољна одзивом грађана на референдуму о Дану Републике Српске, као и атмосфером, која је одисала одговорношћу.
– Мало је овдашњих медија на вријеме најавило гдје и кад ће се гласати о Дану Републике Српске у градовима и општинама Србије. Али и оно мало штурих информација било је довољно Србима у Новом Саду да се у рекордном броју изјасне. Драго ми је, такође, да је гласачких листића на крају било довољно, чиме се није остварила моја бојазан да би их, с обзиром на изванредну излазност, могло и зафалити – рекла је Милићева.

ВУЧИЋ: НАЈВАЖНИЈЕ ЈЕ ДА ЈЕ САЧУВАН МИР

Премијер Александар Вучић изјавио је да је најважнији резултат референдума у Републици Српској то што је све протекло мирно и истакао да је сада најважније да се смире тензије у цијелом региону.

– Ако било ко мисли да је рјешење у сукобима, ми не само да у томе нећемо да учествујемо, већ ћемо оштро да се супротставимо, јер за нас су мир и стабилност основни услови да би се видјели резултати нашег рада. То је најважније и у томе су сви сагласни, укључујући и Изетбеговића – рекао је Вучић и додао да ће Србија и убудуће учинити све што може за стабилизацију прилика у региону. **СРНА**

ЛИНТА: ЈЕДИНСТВО ГРАЂАНА СРПСКЕ

Предсједник Савеза Срба из региона Миодраг Линта честитао је српском народу у Републици Српској велики успјех на референдуму о Дану Републике јер је показао одлучност и одговорност да одбрани слободу и достојанство.

– Република Српска је спровођењем референдума показала пуни демократски капацитет да може самостално организовати референдум који је прошао без најмањег инцидента и да се на миран начин одупре пријетњама и притисцима који угрожавају њен суверенитет и право да доноси одлуке о питањима од националног значаја – рекао је Линта, нагласивши чињеницу да је српски народ у Републици Српској још једном показао јединство.

– Одлука о референдуму била је само логична посљедица покушаја двојице бошњачких и тројице међународних судија Уставног суда да наметну вољу српском народу. Због тога је било потпуно исправно да се народу омогући да путем референдума изрази своју вољу – закључио је Линта.

НИШЛИЈЕ ПОДРЖАЛЕ БРАЋУ

На зидинама симбола Ниша – древне тврђаве освануо је транспарент црвене подлоге на коме је бијелим словима исписано: Живјела Република Српска!" Транспарент је постављен након што је у Српској спроведен референдум о Дану Републике. За сада није познато ко је закачио транспарент. У Нишу није одржано изјашњавање о 9. јануару – Дану Републике Српске. **АЛО.РС**

МИТРОВИЋ: БОШЊАЦИ КОНАЧНО ТРЕБА ДА ПРИХВАТЕ ЧИЊЕНИЦУ ДА СРПСКА ПОСТОЈИ

Предсједник Републичке организације породица погинулих и заробљених бораца и несталих цивила Недељко Митровић изјавио је Срни да би Бошњаци и њихови политички представници требало да прихвате чињеницу да Република Српска постоји да би се у БиХ могао градити демократски однос и уважавање сва три конститутивна народа. Митровић је истакао да референдума не би било да није исполитизовано питање обиљежавања Дана Републике.

– Као што Република Српска толерише 1. март, тако и они треба да толеришу чињеницу да је Дан Републике проглашен прије рата и Дејтонског споразума – рекао је Митровић. Он је нагласио да је излазност на референдум о Дану Републике објективна, односно да се није ни могла очекивати већа с обзиром на то да 20% грађана у Српској чине Бошњаци и Хрвати за које се знало да се неће изјаснити, а 10% је других разлога, попут болести и старости грађана.

– Скоро сто од сто грађана јодговорило је „да" на референдумско питање и то је прави израз жеље и потребе српског народа, оних који доживљавају Републику Српску као своју – закључио је Митровић. **СРНА**

НАШИ У РУСИЈИ ДОБРО ИНФОРМИСАНИ: СРБЕ У МОСКВИ НИЈЕ ОМЕО НИ МАРАТОН

Шеф Представништва РС у Москви Душко Перовић рекао је за Спутњик да је у Москви о референдумском питању гласало 202 људи. Перовић је истакао је да током гласања нису забиљежене неправилности.

– Код нас је мирно и тихо. Све је прошло достојанствено. Нисмо имали спискове него су се наши људи, који су овдје у Москви на раду, сами одазвали. Наше представништво налази се баш у центру града, на Покровском булевару, и били смо неколико сати затворени због Московског маратона, тако да малтене нико није могао да прође и да дође до нас. Али негдје око два, послије ручка, појавило се доста људи, чак је био и ред за гласање – рекао је Перовић

Он је изразио задовољство што је све протекло у најбољем реду.

– Било је и младих, и старијих, и студената и радника и свих који овдје живе. Сви су добро информисани, да не би било спекулација и заблуда, ми смо преко друштвених мрежа и на свом сајту објавили о чему се заправо ради и шта је суштина овог референдума – казао је Перовић. **СРНА**

ЖИВОТ ПОД СВАКОДНЕВНИМ ПРИТИСКОМ

Тражење права на учење српског језика или розе листић који је на изборима предвиђен за националне мањине доводи Србе у хрватским градовима у врло нелагодну ситуацију. Закон дозвољава бројна права, али, у пракси, када се затражи њихова примјена за околину постајеш трајно обиљежен.

О животу Срба у хрватским градовима за Српско коло пишу представници Вијећа српске националне мањине

ХРАМ СВЕТОГ БЛАГОВЈЕШТЕЊА У ДУБРОВНИКУ

Темељи данашње православне цркве у Старом граду освештани су 21. маја 1871. године. Градња, по пројекту инжењера Емила Векијетија (1813–1901), завршена је 1877. Храм је освештао епископ бококоторско-дубровачки Герасим Петрановић, на дан Св. Стефана, деспота српског. Подаци казују да су 1931. године у дубровачком срезу живјела 2.324 православна вјерника, што је била једна петина укупног становништва, а по попису из 1970. године било их је 1485.

ДР МИЛОРАД ВУКАНОВИЋ, ПРЕДСЈЕДНИК ВИЈЕЋА СНМ ДУБРОВАЧКО НЕРЕТВАНСКЕ ЖУПАНИЈЕ

Незаустављив процес асимилације

Општина Дубровник 1991. имала је нешто мало мање од 6.000 или 5% Срба. Треба напоменути да се тада велики број Срба изјашњавао као Југословени. У вријеме и након ратних дејстава 1991–1995. број Срба знатно се смањио у новој територијалној подјели Хрватске у Дубровачко-неретванској жупанији, која обухвата бившу општину Дубровник, Метковић и Плоче. Број Срба у Жупанији се преполовио у односу на 1991. годину и данас овдје живи 2.862 или 2% грађана српске националности.

Срби својим статусом не могу бити задовољни. Устав, закони и уредбе доста се разликују од практичне примјене. Срби сматрају, и тако се понашају у раду и животу, да се Срби и Хрвати међусобно требају допуњавати, али то се на исти начин не посматра са стране већине Хрвата.

Процес асимилације је за сада незаустављив, а том доприноси систем васпитања и образовања, средства информисања и подређивање свих активности хрватским националним циљевима у Хрватској. То „национално" наглашава се и тамо гдје нема потребе, а из Србије се не преноси ни једна позитивна вијест, па дјеца одрастају у таквим околностима да је код Срба и у Србији све лоше и да су за све негативно криви Срби, а да је у Хрватској и код Хрвата све позитивно. Значи да се иде у непотребне крајности подвајања и стварања мржње и међунационалне нетрпељивости.

Срби могу обиљежавати своје вјерске празнике и слободно се као грађани понашати, али када услиједи нека вијест, а то се често догађа, да се нешто одиграло у међудржавним или међунационалним односима, то се одмах преноси и одражава на суд обичних грађана о међунационалним односима. Срби овај град осјећају својим и ничим не дају повод за било какву међунационалну нетрпељивост.

Приличан број Срба не жели се јасно и гласно јавно опредјелити да су Срби. Послједице овога јављају се приликом гласања, па због тога Срби не траже националну, мањинску листу.

ПОВРАТАК МОГУЋ, АЛИ КОМПЛИКОВАН

Избјегли и прогнани Срби враћају се у веома малом броју. Разлози томе су вишеструки: немају запослења, тешко, готово никако, добијају хрватске документе, а проблем је и са боравком. Када се неко врати, треба се јавити у полицију, доказати да има средства за живот, остварити здравствену заштиту, тако да практично нема услова за повратак. Посебан проблем представљају избјегла лица и њихова станарска права. Изгубили су право на своје станове које им припада и не могу да их откупе а у замјену им се нуди откуп неког другог стана. То се одвија тако споро да је тешко дочекати.

НЕПОЖЕЉНО ПИСМО

Постоји теоретска могућност да српска дјеца уз организовање додатне наставе уче српски језик и ћирилицу, али је то тешко и због субјективних и објективних разлога остварити. Српска дјеца и њихови родитељи то доживљавају додатном обавезом, али се и не желе посебно издвајати у националном погледу. Распоред часова у школама не може се прилагодити таквом облику извођења додатне наставе. Ћирилица је као писмо непожељна и забрањена.

Подршку имамо самим тим што нам нико из Србије не одмаже у раду. Када се обратимо за помоћ, наилазимо на разумијевање а у границама могућности добијамо подршку и помоћ.

Поред Дубровника и Метковића помоћ нудимо избјеглим и прогнаним Србима у Требињу и Херцег Новом. Обављамо и друге активности којима доприносимо рјешавању проблема српске заједнице – праћење поштовања и спровођења Уставног закона о правима Срба, анализирамо прописе (законе и подзаконске акте), чија промјена утиче на положај Срба, помоћ око повратa у посјед незаконито заузете имовине, рјешавање статусних (стални боравак, држављанство) и стамбених питања повратника.

Пратимо програм стамбеног смјештаја повратника, бивших носилаца стамбеног права и динамику обнове у оружаним сукобима порушених кућа. Сарађујемо с релевантним међународним организацијама и институцијама ради заговарања измјена и допуна појединих закона чије су одредбе на штету Срба. Србе у избјеглиштву упознајемо са одредбама Закона о странцима, Закона о боравишту, Закона о локалним изборима и о одлукама о откупу станова.

Наше вијеће спроводи развојну стратегију унутар три цјелине: манифестације, издаваштво, иницијативе за обнову и заштиту материјалне и нематеријалне баштине Срба у Жупанији. Највећи број наших активности односи се на манифестације организовања комеморација и свечаности поводом годишњица из Другог свјетског рата. Историјска – архивска дјелатност састоји се у прикупљању, проучавању, чувању и стручној обради, те уступању архивског градива, докумената за културну баштину Срба.

Дубровачки архив богат је документима Срба и српске дипломатије. Издавамо наш лист *Пома*. Према дубровачком нарјечју то је палма, а Медо Пуцић, Србин католик, спјевао је пјесме под називом *Пома*, своју збирку објавио је под називом *КАРАЂОРЂЕВКА*.

СРПСКО ВИЈЕЋЕ ОСНОВАНО 2007. ГОДИНЕ

Српска вијећа: Града Дубровника, Жупаније дубровачко-неретванске и Града Метковића основана су 2007, према Уставном закону Републике Хрватске од 2002. године. Вијећници се бирају сваке четири године од стране српског народа. Наша вијећа имају 25 изабраних вијећника у Жупанији, 15 вијећника у граду Дубровнику и 15 вијећника у граду Метковићу. Ја сам предсједник Вијећа Жупаније и Вијећа Града, а замјенице предсједника су др Душанка Родин, за Град, и дипл. екон. Данијела Вуковић, за Жупанију. Мара Кнежић, предсједница је Вијећа у Метковићу, а замјеник је Мирко Поповац.

СЛАБ РАД СА МЛАДИМА

Сарадња наших вијећа са Српском православном општином и парохијом је скромна. Свештеницима је најбитније да се што више вјерника окупља на богослужењу у цркви, али мало се ради на помоћи грађанима у изградњи ширењу и унапређивању националне свијести. Младима, као и осталим грађанима, потребно је више разумијевања, културних садржаја, обиљежавања значајних годишњица из историје Срба. Црквена имовина искључиво служи свештеницима.

МИЛАН РАШУЛА, ПРЕДСЈЕДНИК ВИЈЕЋА СНМ ИСТАРСКЕ ЖУПАНИЈЕ

СНВ добија милион евра годишње, од чега Срби у Истри не виде „ни липе"

Према посљедњем попису становништа из 2011. године у Истри живи 8.500 Срба, што у односу на 200.000 житеља Истре представља 4,5%. Међутим, сигурни смо да међу 23.000 неопредијељених (тај тренд се повећао у односу на попис из 2001) има доста наших људи који се из „ових или оних" разлога нису изјаснили као Срби.

То је на неки начин наш хендикеп, јер би нам стварно стање Срба у укупном становништву отворило могућност директног судјеловања у власти. По Уставном закону имали бисмо право на дожупана у Истри и доградоначелника у Пули, као највећем и главном граду у Истри. Ми на томе констатно радимо и надам се да ћемо на наредном попису знатно поправити ове бројке у нашу корист.

Свјесни смо да је асимилација наш највећи проблем. Живимо у времену опште глобализације, али великим трудом и залагањем настојимо очувати нашу културу у Истри, српски језик, вјеру, традицију и обичаје нашег народа.

За то велику подршку имамо од локалне и регионалне управе, од матичне државе, па смо захваљујући њима отворили *Српски културни центар Истра* у срцу Пуле (староградска језгра), Српску библиотеку и читаоницу, организовали низ култруних догађаја, изложби, књижевних трибина. Започели смо и са православном вјеронауком, коју води парох перојско-пулски Горан Петковић. Имамо креативне радионице за дјецу а од ове школске године планирамо покренути учење српског језика и ћириличног писма.

Имамо простора и капацитета за даљи напредак, али нам је за то потребна и конкретнија финансијска помоћ и подршка. СНВ, које годишње директно од Владе РХ добија милион евра за јачање српских институција, за Вијеће Срба у Истри није од 2013. године издвојило „ни једне липе".

Настојимо децентрализовати средства, јер је непримјерено да се за жупанијска вијећа издваја годишње 185.000 куна (око 25.000 евра), а за плате 46 запосленика СНВ-а 6.500.000 куна (870.000 евра). То није јачање институција Срба на терену, него чисти елитизам, јер су просјечне бруто плате тих запосленика мјесечно 11.500 куна (око1.550 евра).

Трагикомична је ситуација са изјавама Милановића о Србима. Од тих изјава, нажалост, нису се јасно оградили ни неки истакнути чланови СДП-а, који су српског поријекла (Опачић, Јовановић, Стазић...).

Ми у Истри инсистирамо на заједништву и јединству Срба, јер, нажалост, и по попису становништва и по статистикама све нас је мање. Откако је у примјени Закон о пребивалишту, сви они који стварно не живе на својим адресама морали су се привремено одјавити на пет година, да се не би излагали прекршајном поступку и плаћали велике новчане казне.

Од некадашњег броја од 650.000–700.000 Срба у Хрватској свели смо се на 180.000, што је поражавајући податак. Ако наша матична држава не пронађе инструменте да се очува српство на овим просторима, ако Влада Хрватске не децентрализује средства намијењена јачању регионалних мањинских центара, трећа генерација наших људи, од које се очекује да настави са српском културном аутономијом, очувањем идентитета, традиције, вјере и обичаја, неће имати мотива да се одупре асимилацији.

СВАКА ЖУПАНИЈА ИМА СВОЈЕ СПЕЦИФИЧНОСТИ

Тешко је артикулисати политички став Срба у Хрватској, јер свака жупанија има специфичности. Ми, као најзападнија и најудаљенија регија од матице, имамо сигурно највећи стандард у погледу заштите грађанских и мањинских права, баш захваљујући локалној власти коју већ 25 година предводи ИДС. Они су од свих политичких странака, једини децидирано, стали на страну мањина и све већег десничарења по Хрватској. Видимо како СДСС и Пуповац спретно кокетирају са ХДЗ-ом, тражећи бенефите, и да им се врати новац који је садашња техничка влада (читај Хасанбеговић) ускратила...!

» Јасмина Митровић Марић, изасланица Томислава Николића, отвара *Српски културни центар* у Истри 2014. г.

ВЈЕРА У ОПСТАНАК

Са СПЦ имамо сјајне односе. Парох перојско-пулски, отац Горан, присутан је на свим нашим културним програмима. Редовно се обиљежавају и славе: Божић, Ускрс, крштења и вјенчавања у Цркви Светог Николе у Пули и Цркви Светог Спиридона у Перoју. То нас чини срећнима, јер смо сигурни у нашу будућност и опстанак у Истри.

ИЗВИЊЕЊЕ ПРЕДРАГУ СТОЈАНОВИЋУ И ЧИТАОЦИМА *СРПСКОГ КОЛА*

У прошлом броју грубом техничком грешком на страни осам текст замјеника градоначелника Града Белог Манастира Предрага Стојановића наслovљен је: „Нека нам Италијани буду примјер!" У самом тексту Предраг Стојановић ниједном ријечју није поменуо припаднике италијанске мањине. Фокус његовог излагања био је усмјерен на велики број незапослених, а због техничке грешке изостао је прави наслов: „Привредни развој Барање постоји само у предизборним говорима." Извињавамо се Предрагу Стојановићу и читаоцима *Српског кола* због ове грешке.

ЦРКВА СВЕТОГ СПИРИДОНА У ПЕРОЈУ

У Перој је 1657. или 1658. године досељено 13 српских православних породица из Црне Горе, тачније из Црмнице, које су бјежале од турског окупатора. Породице су остале а православна Црква Св. Спиридона изграђена је у 19. вијеку. У њој се чува познати иконостас из 16. вијека. Породице су притискане да пређу у католицизам. Међутим, оне се супротстављају томе. Данашњи становници Пероја углавном су њихови потомци, који су и даље православци и служе се ћирилицом.

САБОРНИ ХРАМ ПРЕОБРАЖЕЊА ГОСПОДЊЕГ У ЗАГРЕБУ

Православна општина Загреба, коју су чинили углавном Грци, 1794. године купила је Капелу Свете Маргарете. Кад Грка више није било, црква је почела служити православним Србима. Од 1848. загребачка православна црквена општина добија префикс српска. Капела је била у врло лошем стању и ван употребе, па, и поред поправки, није могла дуже служити својој намјени. Нова црква, у духу православне архитектуре, подигнута је на мјесту старе богомоље 1866. године, по нацртима архитекте Фрање Клајна.

ДРАГИША ПИЛИПОВИЋ, ПРЕДСЈЕДНИК ВИЈЕЋА СРПСКЕ НАЦИОНАЛНЕ МАЊИНЕ ЗАГРЕБАЧКЕ ЖУПАНИЈЕ

Наша је мисија његовање „културе сјећања” и помоћ нашој заједници

Без „политике дијалога”, наше вијеће не би ни постојало. Конструктивно сарађујемо с тијелима представничке и извршне власти Загребачке županije, установама, удружењима, вијећима националних мањина и припадницима српске заједнице на подручју Загребачке županije. Оно чиме се ми бавимо превазилази дневну политику. Наша мисија је његовање „културе сјећања”. Уз то нам је циљ нам да кроз реализацију свог програма активно дјелујемо на подручју Загребачке županije на остваривању уставних права српске националне мањине.

Поштовати државу у којој живимо као домовину, не значи да требамо заборавити своје обичаје и културу. Зато сматрам да је веома важно обиљежавање српских вјерских празника, Дана државности Републике Србије, организовање обилазака културно-историјских споменика, како у Хрватској, тако и у Србији, што је дио нашег програма. С друге стране, бавимо се и конкретним проблемима људи, односно људима које муче егзистенцијални или правни проблеми. Наша врата су свима отворена.

Млађи припадници наше мањине се све чешће изјашњавају као Хрвати, што је посљедица такозване „етномимикрије”, а с друге стране, младе мање занима политика јер их мучи незапосленост и општа несигурност. Не треба заборавити ни драстично смањење броја припадника српске мањине након завршетка ратних сукоба и све већи удио старије популације међу онима који су ту остали.

Српска мањина у Хрватској након завршетка ратних сукоба са 600.000 сведена је на нешто више од 200.000 припадника. Неки страхују да нас у некој даљој будућности неће више ни бити. Што због сталне асимилације, што због исељавања проузрокованим социјалном дистанцом према Србима која им отежава запошљавање и због депопулације наших, већ сад полунапуштених, села. Сада у тим селима живе углавном Срби старије животне доби и ништа тренутно не указује на то да ће се ситуација у неко догледно вријеме промијенити на боље.

Посјетили смо и посјећиваћемо споменике жртвама безумне међунационалне мржње. Тиме мислим да доприносимо бољитку друштва и стварању друштва равноправности. Када дођете на Петрову гору, несхватљиво је да видите како је величанствени Бакићев споменик страдалима оскрнављен, да је цијели локалитет запуштен и да све то пропада. Ако би и ми заборавили на страдања нашег народа, то би било исто као да кажемо: „У реду, то што се догодило није уопште важно.” Свако има право поклонити се жртвама међу својим сународницима.

Пред нама је од већих догађања још само организација наше крсне славе. Крсна слава ВСНМ Загребачке županije је Св. Ахранђел (Аранђелов дан), који се слави 21. новембра. Она представља традицију српског народа. Од свих српских вјерских празника крсна слава је један од најважнијих и најцјењенијих празника нашег народа.

Сарађујемо и са вијећима изван Загребачке županije, са удружењима и самом Županijом. Ова сарадња има за циљ размјену знања и искустава која могу послужити Вијећу српске националне мањине Загребачке županije у његовом побољшању рада и дјеловања. Наша врата отворена су за све оне који имају проблема у остваривању својих мањинских и људских права.

ДЕЦЕНИЈА ОДНИЈЕЛА 15.000 СРБА

Удио Срба између пописа становништва 2001. и 2011. године у Хрватској смањио се за близу 15.000. Ради се о високом морталитету, занемаривом наталитету, исељавању и изјашњавању дјеце из мијешаних бракова да су Хрвати. Вољели бисмо више тога направити, али ограничени смо финансијама.

ЛОЈАЛАН ГРАЂАНИН МОЖЕ САЧУВАТИ КОРЈЕНЕ

Његујући нашу традицију, ми отварамо простор онима који се не желе асимиловати, а не желе бити ни „трећа колона” у држави коју, премда није матична, доживљавају као своју домовину. Живот у националној анонимности је свакако лакши, поготово кад видимо да увијек има оних који распирују међунационалну мржњу, али ми који смо активни у Вијећу, у његовању својих обичаја, не видимо ништа друго до очувања властитог идентитета. Вољели бисмо да се млади активирају јер чувати своје обичаје и културу не значи нелојалност Хрватској. Сви смо ми који ту живимо истовремено хрватски грађани и припадници српске националне мањине. Надамо се временима у којима признавање овог другог неће резултирати одузимањем неких права, попут писма и језика, и социјалним искључивањем, што се, нажалост, још увијек догађа.

МАРКО ТОМАШЕВИЋ, ПРЕДСЈЕДНИК ВИЈЕЋА СНМ СПЛИТСКО-ДАЛМАТИНСКЕ ЖУПАНИЈЕ

Двије трећине Срба крије идентитет!

Данас у Сплитско-далматинској županији живи око 3.000 Срба, али је процјена да наших људи има трипут више. Међутим многи избјегавају да се изјасне као Срби. У самом Сплиту живи 2.600 Срба. У граду Сплиту тај број је скоро 8.000 људи, али када их позовете, већина не жели да се јавно изјасни као припадник српског народа.

Анализирајући резултате избора закључили смо да око 120.000 Срба у Хрватској уопште није изашло на гласање. Кад томе додамо да ХДЗ има врло компактно бирачко тијело, можемо закључити да су резултати избора сасвим очекивани.

Ми смо у више наврата покушавали да српско бирачко тијело ујединимо, али увијек смо у својим редовима имали неког „Бранковића”. Било је примјера да дођу гласачи из Србије, добију по сендвич и 200 куна и упутство да гласају за неког од кандидата са несрпских листа. Хипотетички, када би сви дисали као један, у Хрватском сабору бисмо могли имати

шест заступника и, по логици ствари, дупло јачи политички потенцијал.

Процес асимилације узео је маха и ми се боримо против тога тако што стално истичемо културу сјећања и организовано посјећујемо Јасеновац, Јадовно, дјечије гробље у Сиску. На тај начин покушавао пробудити људе из летаргије, како би са поносом могли рећи да су Срби.

Сам бирачки процес дискриминише Србе. У већим срединама није лако ући на изборно мјесто и наглас тражити листу за мањине. Када сам са супругом ишао на гласање и тражио мањинску листу, мој бивши студент који је био у Комисији наглас је рекао: „Дајте листиће за Србе.” Многи наши људи да би избјегли нелагодност радије ће рећи да нису Срби, него затражити мањинску листу.

Управо је ово једна од тачака преговора са Пленковићем. Дакле, да убудуће Срби могу гласати на државној изборној листи.

На простору цијеле županije само дјеца у Имотском, њих двадесет осморо, иду на часове српског и уче ћирилицу.

Иако је ових дана почело суђење Капетану Драгану у самом Сплиту, због овога суђења нема тензија.

Срби не само да мирно прослављају празнике, већ нам у госте редовно долазе представници локалне управе.

Свака помоћ од матице нам је добродошла. Својевремено смо из Србије добили значајну помоћ и доста апарата за домаћинство који су, и те како, значили повратницима.

Градоначелник Сплита Иво Балдасар, мада није био у обавези, омогућио је да наше вијеће добије простор који је претходно реновиран. Са свим представницима локалне власти имамо добру сарадњу. Било је проблема са начелником Врлике, који љетос није хтио да пошаље цистерне воде. С друге стране, имали смо примјер градоначелнице Сиња Кристине Крижанац, која је истог тренутка упутила 10 цистерни воде.

СРБИ ПОТВРДИЛИ ДА ВЈЕРУЈУ ПУПОВЦУ

Срби имају три представника у Сабору, али ови избори донијели су потврду кога подржавају Срби у Хрватској. Наиме, јавила се једна српска струја која је писала премијеру Вучићу представљајући се као групација која има озбиљну подршку Срба у Хрватској, тврдећи да СНВ не представља ни једну трећину. Резултати на овим изборима показали су да је Милорад Пуповац добио подршку 86% гласова, а аутори писма премијеру Србије тек 9%.

ЗАШТО СВЕ МАЊЕ ГРАЂАНА СРПСКЕ НАЦИОНАЛНОСТИ ТРАЖИ МАЊИНСКУ ЛИСТУ?

Розе листић-право или дикриминација

Мањински заступници потребни су овом друштву како би се борили против дискриминације и притисака на припаднике мањине – речено је на трибини о изборима из српске перспективе, која је одржана у просторима Српског привредног друштва *Привредник* у Загребу.

– Разлог због којег већи број Срба, али и припадника других мањина, гласа на општој, а на не мањинској листи могуће је пронаћи у законодавству које не предвиђа двоструко право гласа, али и у страху припадника мањина да се избором листића заправо изјашњавају о својој националности – рекао је Александар Толнауер, предсједник Савјета за националне мањине РХ, који је истакао да се право припадника мањина на избор властитих заступника погрешно схвата као привилегија.

Борис Милошевић, изабрани саборски заступник с листе СДСС-а, подсјетио је и да су у првој половини деведесетих Срби имали број заступника који је био пропорционалан њиховом броју на попису становништва. Милошевић је подсјетио и да су на изборима 1992. имали 13 заступника, од којих је њих осам изабрано с листе СДП-а. То је омогућило опстанак тој странци, јер су тада имали укупно 11 заступника.

– Године 1995. суспендован је Уставни закон, али је остала мањинска изборна јединица. Три мјесеца након *Олује* право на гласање у тој јединици искористило је 55.000 Срба у Хрватској – казао је Милошевић и додао да је од почетка 2000. године број гласача српске националности у мањинској јединици у паду. Тако је на изборима 2003. у XII мањинској јединици гласало њих 47.000, а 2007. око 25.000.

» Драган Зелић, Саша Косановић, Борис Милошевић и Александар Толнауер

– Број Срба који су на недавно одржаним парламентарним изборима гласали у XII јединици повећао се за неколико стотина па сада укупан број износи око 20.000. Међутим, на општој листи је гласало њих 15.000 мање него лани – рекао је заступник СДСС-а.

Милошевић и Зелић осврнули су се и на полицијску акцију брисања пребивалишта, због чега је дошло и до промјена у бирачким пописима. Наиме, министар Орепић је ову акцију представио као својеврсну метлу којом ће се избрисати припадници мањина који не живе у Хрватској.

– *ГОНГ* се залаже да полицијска провјера буде систематска и континуирана, а не да се догађа да полиција већ након једног обиласка одјављује људе – рекао је Зелић.

На трибини, коју је водио новинар Саша Косановић, наглашена је и потреба повећања интереса припадника мањина за гласање на изборима.

Н. ЈОВАНОВИЋ / ПОРТАЛ НОВОСТИ

ЗЕЛИЋ: НАРУШЕНА ТАЈНОСТ ГЛАСАЊА

Драган Зелић из невладине организације *ГОНГ* казао је да је постојећи начин избора мањинских заступника проблематичан јер се њиме нарушава тајност гласања. Додао је да је на више посљедњих избора била видљива непрофесионалност бирачких одбора који у многим случајевима припадницима мањина нису понудили могућност избора.

– То је било очекивано, с обзиром на сумрак демократије који је посљедњих година очигледан у клерикализму, нападима на антифашисте, независне институције и мањине – рекао је Зелић, истичући да је ове године, као и лани, била потребна храброст да се бирачи на дан избора изјасне као Срби.

***ЛОГОР ЈАСЕНОВАЦ** био је највећи концентрациони логор у Независној Држави Хрватској на простору окупиране Југославије за вријеме Другог свјетског рата. Формиран је у августу 1941. године у околини истоименог градића, а уништен од усташа априла 1945. године. „Радни логор Јасеновац", како га назива хрватска државна администрација, био је стратиште за Србе, Роме и Јевреје, свих узраста, полова, старосних доби, социјалних, образовних и других профила*

Овај јединствени комплекс логора, уређен по узору на концентрационе логоре Трећег рајха, службеног имена „Усташка обрана Заповједничтво сабирних логора Јасеновац", био је под заповједништвом Усташке надзорне службе (УНС-а), односно њеног Уреда III Усташке обране, чија је функција била оснивање и организација, те управа и осигурање логора.

ЗУРОФ: БИЛА БИ ГРЕШКА ДА СРБИЈА ЋУТИ НА ОБНОВУ УСТАШТВА!

ФОТО: ЈОВИЦА ДРОБЊАК / P-PORTAL.NET

» Ефраим Зуроф и владика славонски Јован

Веома надахнут говор на Симпозијуму о Холокаусту одржао је директор Центра Симон Визентал у Јерусалиму Ефраим Зуроф.

– Након Другог свјетског рата скована је синтагма 'никад више', али су се злочини свеједно низали од Бијафре, преко Камбоџе до Руанде. Процесуирање злочина служи да се задовољи правда, али и да се спријечи њихово понављање. Давање правде жртвама служи побједи истине и тек тада наступа мир – рекао је Зуроф, који се потом осврнуо и на суђење усташком злочинцу, команданту Логора Јасеновац, Динку Шакићу.

Шакић је признао да је био командант Јасеновца, али не и да су људи тамо убијани. Тврдио је да је логор био казнионица за злочинце у којој је неколико људи помрло од болести. А највише му је било криво што режиму, чији је био припадник, није омогућено да заврши започети посао – казао је Зуроф, додавши да се нико од злочинаца није покајао за оно што је починио.

Он је прозвао источноевропске земље које нацизам изједначују с комунизмом.

– Комунисти су чинили злочине, али они нису имали индустрију смрти или намјеру да с лица земље избришу цијеле народе. Зато комунизам, за разлику од нацизма и фашизма, није био геноцидан. Многи злочинци када се пронађу тврде да то нису они или да нису починили оно што им се ставља на терет.

Након симпозијума, Зуроф је новинарима изјавио да би Србија погријешила ако би ћутала на обнову усташке иконографије и покушаје ублажавања злочина из тог раздобља.

– Али исто тако и Европска унија мора да говори и осуди такве поступке – закључио је Зуроф.

АМФИЛОХИЈЕ: НЕКО ЖРТВУЈЕ СЕБЕ ЗА ДРУГЕ, А НЕКО ДРУГЕ ЗА СЕБЕ

Митрополит црногорско-приморски Амфилохије говорио је о суочавању с кривицом узимајући за примјер крстове на Голготи на којима су разапети Христос и два разбојника.

– Један од разбојника се покајао за своје злочине, али други није. Данас неки од таквих злочинаца признају своје злочине, али се не кају због њих. Постоје два начина жртвовања: себе за друге и друге за себе. Данас се суочавамо с демонским злом нацифашизма у коме НАТО наставља тамо гдје су стали фашисти и бољшевици.

ВАНАГАИТЕ: УБИЦЕ ЈЕВРЕЈА У ЛИТВАНИЈИ МИСЛИЛИ СУ ДА РАДЕ СВОЈ ПОСАО

Рута Ванагаите говорила је о свом путу од потпуне неупућености до дубоког саосјећања, односно до свијести о холокаусту, и активног ангажмана.

– У Литванији је убијено 200.000 Јевреја и то су починили искључиво Литванци. Највећи дио убица били су нормални људи који су мислили да раде свој посао, поготово што се Католичка црква није бунила и што је сваки од тих одреда за ликвидацију имао свог свештеника који је исповиједао и благословио починиоце – рекла је Ванагаите, која је на основу прикупљеног материјала написала књигу која је подијелила земљу.

ФОТО: ЈОВИЦА ДРОБЊАК / P-PORTAL.NET

» Учесници у православној гимназији "Катарина Кантакузина Бранковић

ФОТО: Т. ЋОРОВИЋ

Мученици јасеновачки у историји наше Православне цркве представљају једну посебну категорију као жртве нацистичког режима и мрачног периода човјечности који је немогуће заборавити

ЗАГРЕБ - 9. СЕПТЕМБАР ИСТОРИЈСКА ПОСЈЕТА ВАСЕЉЕНСКОГ ПАТРИЈАРХА ХРВАТСКОЈ

ВАРТОЛОМЕЈ: Јасеновачке мученике не заборављамо

У јеку заоштрених односа који посљедњих недјеља тињају на релацији Загреб– Београд одржана је Конференција *Новомученици: Полиперспектива II* у Српској православној гимназији *Катарина Кантакузина Бранковић*.

Одржавање ове конференције поклопило се са почетком предизборне тишине, која је почела баш тог дана, уочи вандредних избора у Хрватској заказаних за 10. септембар.

– Јасеновачки мученици у историји наше Православне цркве представљају важну и посебну категорију као жртве нацистичког режима – рекао је патријарх васељенски Вартоломеј у Загребу на отварању Конференције о Холокаусту.

– Када стекнемо разумијевање за туђа страдања, то је знак да смо нешто научили од сопственог страдања – поручио је васељенски патријарх Вартоломеј.

Он је подсјетио да су људи овог вијека и мимо своје воље били свједоци људских братоубистава.

– Само из Пољске 300.000 Јевреја убијено је на звјерски начин – рекао је патријарх Вартоломеј и додао да је Њемачка охрабривала фашистичке злочинце.

– Свако жели да се опере од кривице. Свако жели да настави мирно да живи и да има мирну савјест, али не може се сматрати невиним. Он је крив! Смјерност Православне цркве осуђује све оне који имају снаге да успоставе мир, али не чине ништа да то и учине – закључио је патријарх Вартоломеј.

Када стекнемо разумјевање за туђа страдања то је знак да смо нешто научили од сопственог страдања

Епископ славонско-барањски Јован рекао је да овај скуп има двије димензије. Једна је богословско поређење страдања, а с друге стране ту су и историчари који имају чињенице, које, како је рекао, омогућавају да се тек на основу суве историјске истине праве поређења.

Конференцији су присуствовали свештеници СПЦ, на челу са патријархом Иринејом и министар рада у Влади Србије Александар Вулин.

Међу учесницима били су, поред Зурофа, Рута Ваганаите из Литваније, аутор бестселера *Наши људи*, протојереј Александар Зин из Русије, историчари, социолози, теолози и други експерти за Холокауст из Пољске, Русије, Републике Српске, Румуније, Хрватске, Израела и Србије.

СРПСКИ МУЧЕНИЦИ ИМАЈУ АПОСТОЛСКИ КАРАКТЕР

Патријарх Вартоломеј подсјетио је да никако не треба заборавити да је XX вијек за човјечанство био вијек геноцида и холокауста.

– Са овог становишта, мученици јасеновачки у историји наше Православне цркве представљају једну важну и посебну категорију као жртве нацистичког режима и мрачног периода човјечности који је немогуће заборавити – навео је патријарх Вартоломеј и додао да се данас у цркви они славе као посебна категорија мученика.

Митрополит Порфирије: Дужни смо да искажемо једнако поштовање према свим невиним жртвама!

Митрополит Порфирије подсјетио је да су новомученици јасеновачки гарант спасења и највећи залог мира.

– Као што дјело и жртва поменутих хришћана мученика из првих вијекова надилазе временске, националне и просторне оквире, тако и јасеновачки новомученици, мада су пред Господом просијали у српском роду, не припадају само њему, него су молитвеници пред престолом Божјим за читав свијет– рекао је митрополит и додао:

– Сјећајући се невиних жртава, новомученика јасеновачких, поучавамо се њима да право на живот и достојанство човјека, као иконе Божије, припада свакоме, без изузетка. Према томе, дужни смо, ако се желимо хришћанима називати, да искажемо једнако поштовање према свим невиним жртвама. Овдје нема мјеста за разлике, етничке, вјерске, расне, партијске или било какве друге. Ми не постављамо питање да ли ћемо и како жалити сопствене жртве или како ћемо осудити гријехе и злочине других. Питање је како ћемо постати способни да поштујемо и жалимо невине жртве других и на који ћемо начин успјети да видимо своје гријехе и промашаје?! Када то постигнемо, стећи ћемо претпоставку за помирење народа и започећемо нову епоху правде и истине – закључио је митрополит.

МАНАСТИР ЈАСЕНОВАЦ

Манастир Јасеновац, са црквом посвећеном Рођењу Светог Јована Претече, сграђен је 1775. године. Црква је разорена на почетку Другог свјетског рата 1941. године, рукама првих јасеновачких логораша. Гаража која је била у саставу цркве била је дио Концентрационог логора Јасеновац. Храм је обновљен и украшен 1984. године. Током ратних сукоба, при распаду бивше СФРЈ 1991, црква је поново оштећена, а маја 1995. у операцији *Бљесак* оскрнављена је и девастирана.
Године 2000. црква је поново обновљена и тада епископ славонски Сава Јурић проглашава јасеновачку Цркву Рођења Светог Јована Крститеља за манастир. Данас је овај манастир истовремено и резиденција епископа славонског.

САБОРНА ЦРКВА У ПАКРАЦУ

Саборна црква у Пакрацу, посвећена Светој Тројици, изграђена је у периоду 1745–68. Црква се била изграђена у барокном духу. Здање је обновљено 1893/96. г. од стране чувеног бечког архитекте Хермана Болеа, који је додао цркви неовизантијске елементе. Црква је 1991. запаљена од стране хрватских снага. Већи дио црквеног инвентара је нестао. Дјелимично је обновљена 2005. године. Цркви до данас није враћен стари сјај.

ЈАСЕНОВАЦ - 10. СЕПТЕМБАР ОДРЖАНА ЛИТУРГИЈА ЈАСЕНОВАЧКИМ НОВОМУЧЕНИЦИМА

Молитва за мир, а не освету

ФОТО: Т. КОРОВИЋ

Другог дана посјете Хрватској васељенски патријарх Вартоломеј је уз патријарха српског Иринеја служио литургију за јасеновачке новомученике. Посјетио је и Пакрац, гдје је учествовао у освештању обновљеног крила владичанског двора

Храм Рођења Светог Јована Крститеља у Јасеновцу био је претијесан да прими све свештенике, вјернике и њихове госте који су дошли на литургију поводом обиљежавања 75 година од страдања Светих мученика јасеновачких. Тако је и црквена порта била преплављена вјерницима који су преко звучника слушали литургију.

У свом обраћању патријарх Вартоломеј је поручио окупљеним вјерницима да буду „под крошњом српских мученика, тог дрвета благословених Срба" и позвао све православне Србе да иду путем својих очева, јунака и светаца.

– Само тако ћете задобити вијенац славе какав носи небројено мноштво јасеновачких жртава нацистичког тоталитаризма из Другог свјетског рата, који су пробројани ранијим новомученицима, али и мученицима из првих хришћанских вијекова – рекао је патријарх и осврнуо се на 'силне емоције на овом светом мјесту мучeништва стотине хиљада наше православне браће'.

Он је подсјетио да Константинопољ заузима посебно мјесто у историји словенског народа, јер је послије молбе моравског кнеза Растислава тадашњи патријарх Фотије Велики послао Кирила и Методија да просвете славенске народе и уведу их у чисту православну хришћанску вјеру.

– Сви народи духовно су препорођени и добили су хришћански православни идентитет и почетак духовног насљеђа, али наша црква никад није намјеравала да постигне свјетовну експанзију као што и данас, нажалост, често бива у мисионарском дјеловању понеких. Циљ мајке цркве био је и остао да браћи која не познају Бога помогне да нађу своје душе, благодати Божјом уз Јеванђеље, ништа више, али ни ништа мање. Наше присутво овдје свједочи о супротстављању Цариградске патријаршије било ком облику тоталитаризма, националног, религијског, социјалног, економског. Слобода је божански дар човјека, драгоцјенији од било ког другог. Нацизам је у земљама у којима је превладао натјерао људе да се одрекну дара слободе и да се потчине тиранији. Ми, православни хришћани, одбацујемо тоталитаризме; били смо жртве историје, околности и људских изопачених изума и методологија и зато одбацујемо свако насилно наметање себе другом и идемо путем помирења, одрицања и жртве. Учешће Васељенске патријаршије у овим манифестацијама одавања части новомученицима јасеновачким шаље и поруку толеранције и љубави, која не заборавља трагедије прошлости и жртве тираније и мученике, него у исто вријеме праштa и мири – рекао је патријарх.

Литургији су присуствовали, поред патријарха Вартоломеја и патријарха Иринеја, бројни епископи из Србије, Хрватске, БиХ, Црне Горе, међу којима митрополит црногорско-приморски Амфилохије и митрополит загребачко-љубљански Порфирије, затим генерални секретар предсједника Републике Србије Недељко Тењовић, савјетник премијера Србије Владимир Божовић, српски члан Предсједништва БиХ Младен Иванић, директор Управе за сарадњу са црквама и вјерским заједницама при Влади Србије др Милета Радојевић, предсједник и замјеник предсједника Одбора за дијаспору и Србе у региону у Скупштини Србије Иван Костић и Миодраг Линта, предсједник Српског народног вијећа Милорад Пуповац, предсједник СКД „Просвјета" из Хрватске Синиша Љубојевић и бројни други гости.

Након литургије одржан је помен на хумци, на мјесту некадашњег логора, под којом су сахрањене кости жртава. Поворка се потом упутила на освештање Владичанског храма у Пакрацу, који је тешко пострадао у рату. Окупљенима се са прозора дома обратио патријарх српски Иринеј, истичући да су 'православни Срби страдали по Славонији, Босни, Лици, Банији и Кордуну, Далмацији јер су исповиједали своју вјеру'.

– Многи су страдали без утврђења кривице и одговорности њихових крвника, али боље је трпјети злочин него га чинити – казао је патријарх Иринеј, подсјетивши на изјаву свог претходника Германа на освештању обновљене цркве у Јасеновцу 1984. да се 'нећемо светити и да ћемо опростити, али да нећемо ни заборавити'.

– У Јасеновац су долазиле колоне људи пјешке, камионима, а онда и жељезницом. Зато требамо знати гдје је свако стратиште, јер ако заборавимо, могло би нам се поновити. Никад се више не поновило – поручио је патријарх Иринеј.

ВЛАДИКА ЈОВАН: ГОЛГОТА ЈЕ СВУДА ОКО ЈАСЕНОВЦА

У свом обраћању домаћин, владика славонско-пакрачки Јован подсјетио је да су из Константинопоља послата браћа Кирило и Методије 'да нам дарују писмо, икону, службу и молитву: и Србима и Хрватима и свим Словенима на шару земаљском'.
– Онај који их је послао данас долази за њима, да нас препозна као христоносце и као чеда Божја... У Јасеновцу и око Јасеновца свако је мјесто, село и шума голгота, а у ту голготу долази први међу нама – казао је владика.

» ПРЕД МАКЕТОМ ЛОГОРА ЈАСЕНОВАЦ: (С десна на лијево) Владика Атанасије, митрополит Порфирије, митрополит Амфилохије, патријарх Иринеј, патријарх Вартоломеј, Миодраг Линта, архимандрит Венијамин...

Истина о страдању продрла у свијет

Први пут у хришћанској историји један цариградски патријарх је боравио на просторима садашње државе Хрватске. Васељенски патријарх Вартоломеј заједно са српским епископима и патријархом служио је литургију у Јасеновцу поводом обиљежавања 75 година од почетка рада злогласног Логора Јасеновац.
Патријарх Вартоломеј је у Јасеновцу, на мјесту геноцида над српским православним народом, истакао да су мученици који су пострадали у Јасеновцу светитељи цјелокупног православља. Тим ријечима васељенски патријарх је подигао свијест о геноциду над Србима на васељенски, тј. свјетски, ниво.
Наши медији пропратили су ова дешавања, нажалост углавном штуро, преносећи хрватска агенцијска саопштења која су тежила да од овог догађаја у предизборној тишини у Хрватској направе још један повод за напетост са Србима. Већина медијских саопштења се свела на полемику око броја пострадалих у Јасеновцу и покушаја Колинде Грабар-Китаровић да као противтежу протури причу о канонизацији Степинца, која је заправо хрватски државно-политички пројекат. Тако је јавност и у Хрватској, а и код нас, могла да стекне утисак како је цио догађај заправо још један у низу српско-хрватских бесконачних, и већ помало бесмислених, сукоба. Домаћи медији нису дали ни приближно потребан медијски простор овом, да кажемо историјском, догађају, да ли због тога што не желе да „иритирају Хрвате" или због недовољне свијести о значају догађаја. Цио догађај заправо има сасвим другу димензију.
Организован од стране епископа Јована славонског, а на обиљежавање почетка рада логора, у Јасеновац, сем васељенског патријарха, дошао је и Ефраим Зуроф, директор Центра *Симон Визентал,* кога хрватски медији представљају скоро као државног непријатеља. Подсјећања ради, треба поменути да су српска и јеврејска заједница у Хрватској ове године одбиле учешће у званичној државној церемонији обиљежавања годишњице страдања у Јасеновцу. Доласком

васељенског патријарха Вартоломеја и свјетски познатог и утицајног директора Центра *Симон Визентал* Ефраима Зурофа у Јасеновац први пут је ово обиљежавање пропраћено у свим значајнијим свјетским медијима. Тако је најзад, послије 70 година ћутања, свијет, вјероватно први пут, имао прилику да чује истину о страшном геноциду над Србима, Јеврејима, Ромима и другим народима у најстрашнијем и најмонструознијем логору Другог свјетског рата. Може се рећи да су свјетски медији више извјештавали о овоме него српски, што је благо речено срамотно. Насупрот томе, Ефраим Зуров је још у априлу у Јерусалем Посту писао о „проблематичној историји Хрватске" и о потреби да се Хрватска држава озбиљно обрачуна са „усташком носталгијом" и успоном неофашизма. Исто тако, оштро је реаговао на покушај хрватских ревизиониста да Јасеновац преименују у радни логор, јер Зуроф Јасеновац назива „балкански Аушвиц".
Сви досадашњи покушаји Срба да се истина о Јасеновцу, који је симбол свеукупног страдања и геноцида над Србима у НДХ, објелодани, да доспије до свјетске јавности, били су потпуно онемогућавани, или су били слабог интензитета јер су организовани од усамљених појединаца или неких мањих удружења, без значајнијих ресурса. Никада као сада иза овог пројекта нису стали истовремено српска црква, држава и организације које се баве овом тематиком са једне и свјетски утицајни појединци или институције, попут васељенског патријарха и директора Центра *Симон Визентал* са друге стране.
Исто тако, и изложба која је организована у УН а посвећена је истини о Логору Јасеновац, и коју је отворио свјетски познати режисер Кустурица, представља још један примјер како се можемо и морамо борити да истина о српској страдалничкој историји пробије медијску блокаду.
Све то, и још неки други догађаји, нам по први пут уливају наду да ће толико болна за Србе, дуго скривана и пређуткивана истина о геноциду, најзад постати дио званичне приче о холокаусту током Другог свјетског рата, те да ће Срби добити исти третман као и други народи који су били масовне жртве нацизма и фашизма.

ЖЕЉКО ИЊАЦ / *ВИДОВДАН.ОРГ*

ИСТОРИЈСКИ ДАН ЗА СРПСКУ ПРАВОСЛАВНУ ЦРКВУ У ЦРНОЈ ГОРИ

Освештан Храм Св.Јована Владимира

Саборни храм Светог Јована Владимира у Бару освештан је у недјељу 25. септембра 2016. у присуству око пет хиљада вјерника из Црне Горе, земаља региона, Русије, Украјине, Бјелорусије....

Храм су освештали и потом у њему служили свету литургију: патријарх јерусалимски Теофило III, патријарх српски Иринеј, архиепископ албански Анастасије, архиепископ цетињски и митрополит црногорско-приморски Амфилохије; у присуству представника свих помјесних православних цркава – преко 50 архијереја, владика, митрополита из цијелог свијета. Освештање Саборног храма у Бару, у години јубилеја – 1.000 година од погубљења свеца – највећи је догађај у православљу у 2016.

ПРВИ СРПСКИ СВЕТАЦ

Јован Владимир био је владар Дукље, српске средњовјековне државе на почетку 11. вијека. У сукобу са царем Самуилом био је заробљен и бачен у тамницу у Преспи. Након извјесног времена оженио се Самуиловом ћерком Косаром и између два владара створен је савез. Након пораза Самуила у бици са Ромејима цара Василија II на планини Беласици 1014. године и Самуилове смрти, на власт је дошао његов син Гаврило Радомир, али је њега убрзо убио брат од стрица Јован Владислав. Јован Владимир одазвао се позиву Јована Владислава и дошао у Преспу, гдје је и убијен. Мошти Светог Јована Владимира дуго су биле чуване у светињама у Елбасану, да би 1995. године биле премјештене у Тирану. Свети Јован Владимир сматра се првим српским свецем.

Благослов мајке свих цркава, Јерусалимске патријаршије, и Светог града Јерусалима сабранима у Саборном храму у Бару пренио је његова светост патријарх јерусалимски Теофило III.

– За мене освештање православног Храма Светог Јована Владимира има изузетно значење јер представља свједочанство и очување наше истовјетности и идентитета. Савремени глобализам управо пријети да разори идентитет сваког народа и то што је за сваки народ суштинско. Из тог разлога оваква сабрања су оно што чува идентитет сваког мјеста и свих народа, и све заједно обједињује љубављу распетог Христа и крстом Светог Јована Владимира – казао је патријарх Јерусалима и све Палестине Теофило III, коме је ово први долазак у Црну Гору.

У име домаћина, патријарх српски господин Иринеј казао је да изградња Саборног храма Светог Јована Владимира има велики значај за наше доба, те да је грађен у кризним временима на свим пољима живота.

– Вјерујем да ће то бити једна нова духовна и материјална снага, како за оживљавање наших светиња, тако и оживљавање нашег живота, поготову моралног и духовног, у чему је наша снага. Мислим да је ово највеће присуство народа, бар у посљедње вријеме, на једном месту, и то око храма и његовог освјештања – казао је патријарх српски Иринеј.

ЧУВАРИ КРСТА

На дан освећења изнесен је крст Светог Јован Владимира на коме је светац погубљен прије 1.000 година. Крст годинама чува породица Андровић из Микулића код Бара. У Храму Св. Јована Владимира биле су изложене мошти свеца које су вјерници цјеливали.

Митрополит црногорско-приморски Амфилохије захвалио се свима који су помогли изградњу Храма Светог Јована Владимира

– Свети Јован Владимир је онај који је понио Христов крст и који је себе жртвовао за истину, правду и за народ свој. На тој и таквој жртви почива читави свијет, његова судбина и његово вјечно назначење на распећу Христовом и на њему као васкрслом Господу – казао је Амфилохије додајући:

– Свети људи Божији, светитељи, управо су они који су жртвовали себе за ближње своје, који су служили Богу, истини, народу своме, а нису тражили њима да се служи.

НОВОСТИ/СК

НОВИНАР **МАТИЈА НИКОЛИЋ** ЗА *СРПСКО КОЛО* АНАЛИЗИРА ПОЛОЖАЈ СРБА У ЦРНОЈ ГОРИ

Власт у Црној Гори покушава да „српску Спарту" претвори у туђину

СРБИ У ЦРНОЈ ГОРИ ЖЕЛЕ ДРЖАВЉАНСТВО СРБИЈЕ

Однос Срба у Црној Гори према матици је такав да наш народ прихавата Србију као своју братску државу. Огроман број грађана Црне Горе би након покраденог референдума, због кога је и дошло до одвајања Црне Горе од Србије, желио да има и држављанство Србије. Тај проблем ни до данас није ријешен. Срби у Црној Гори су своји на своме и надају се да ће се једног дана и ово промијенити.

Од средине деведесетих, од када садашња власт није промијењена у Црној Гори, поступно, али снажно бришу се све српске националне одреднице у Црној Гори. Власт има циљ да апсолутно промијени идентитет народа у Црној Гори, његове традиционалне корјене и колективну свијест у оквиру нове глобалне геополитичке игре на Балкану, а како би Црну Гору што више удаљила од Србије, као и осталих дијелова региона у којима живи српски народ, што представља велику штету по наше националне интересе и суштински, а посебно у симболичној равни. Црна Гора је, у колективној свијести српског народа, била симбол отпора, и бескомпромисне борбе за слободу, па ако њу придобијете и окренете против Срба, онда је јасно какву сте штету направили.

» Матија Николић

НЕМА ПОСЛА ЗА СРБЕ

Србима у Црној Гори скоро да није дозвољено запошљавање у државној управи и у предузећима које контролише држава. Без могућности запослења, Србима се нуди опција тихе асимилације са онима који говоре црногорским језиком и гласају за ову власт, или тежак положај материјалне биједе, а као перспектива и одлазак из Црне Горе. У јавној сфери употребљавају се чак и нацистичке фразе упућене Србима, па и јавни функционери у Црној Гори изговарали реченице попут слиједећих: „Учите српски језик код куће", „Свештеници Српске православне цркве су брука", а на најчитанијим порталима мржња према српском народу досеже такве размјере да се Срби упућују преко границе – у Србију, називају погрдним именима и вријеђа се њихово достојанство. Нажалост, све то дешава се у држави коју је створио српски народ, у којој је Свети Сава основао прву Српску архиепископију, прије осам вијекова, у којој је почела прва штампарија на Балкану на ћириличном писму, прије пет вијекова. Са жаљењем морамо поновити чувене Његошеве стихове: да је иђе брата у свијету / да пожали, *к'о да би помоћ'о*.

Данас они који се размећу цивилизацијским тековинама, културним обрасцима и такозваним европским начином живота, ћуте и на тај начин учествују у једном оваквом злочину према српском народу.

ПОРАЗНА СТАТИСТИКА

На попису становништва 2011.године нешто више од 28% грађана Црне Горе се изјаснило да су Срби, док је српским језиком говорило око 45% становништва. Када то упоредимо са резултатима пописа, осам година раније, 2003. године, Срба је било више од 33%, а српским језиком је говорило око двије трећине грађана Црне Горе. Јасно се види колико је опао проценат грађана који се изјашњавају као Срби и порастао број оних који се изјашњавају као Црногорци, док је много драстичнији примјер када се упореде проценти оних који говоре српским језиком и оних који говоре, до прије неколико година непознатим, лингвистички неутемељеним, црногорским језиком.

НОВО ЧИТАЊЕ ЊЕГОША

Представници из Европске уније и амбасада у Подгорици су присутни у јавном животу и дижу глас и када треба и када не треба, али о једној оваквој дискриминацији ћуте. Не знамо да ли би добар закључак био када би казали да им тако нешто и одговара.

Када само већ код Његоша, у Црној Гори се појавила једна нова врста „експерата", који за себе сматрају не само да су богом дани да тумаче Његоша већ и да га преправљају, а често се са њим, мртвим, расправља објашњавајући и њему и нама да то што је написао није добро, да је срамота што је тако писао и да је просто потребно „ново читање Његоша", јер, ваљда је то логично, није у духу новог времена. Када, на крају, не успију у својој замисли, онда Његоша прогласе „геноцидним" и избаце из школа. Тако дјеца више не уче ни Андрића, ни Селимовића, ни низ чувених српских књижевника и поета, али им у обавезној настави често буду мисаони саборци оног чувеног Николаидиса, који је пожелио да се сва српска елита скупи на једном мјесту, па да затим експлодира бомба!

Ћирилично писмо практично је избрисано у Црној Гори. Мали је број табли са ћириличним натписима које поставља држава, а рекламни простор скоро је потпуно резервисан за латиницу. Како би сатирично казао наш колега: „Некада се из Подгорице за море ишло из Момишића преко Љешкопоља и Љешанске нахије, а данас од Atlas capital centra, поред Delta sity-ја, Home marketa до Top Hilla." Надамо се да ће и овај тренд проћи.

СМЕТА ИМ УГЛЕД СПЦ

Власт је промовисала Нацрт Закона о слободи вјероисповијести, као резултат партијског програма владајућег ДПС-а, у коме стоји да црква треба територијално и организационо да се коригује у складу са границама Црне Горе. Фаворизовање тзв. Црногорске православне цркве, која је регистрована у станици полиције Цетиње као невладина организација, а броји тек неколико анатемисаних и рашчињених чланова, говори довољно о томе да власт жели да СПЦ замијени новом организацијом. У нацрту Закона о слободи вјероисповијести једна од кључних ставки јесте одузимање црквене имовине стечене прије 1912. године. Црногорску власт боли колики углед и утицај има Српска православна црква у народу и жели на сваки начин то да сузбије.

Власт се такође трудила и успијевала, нажалост, да маргинализује политичке опције које се нуде Србима у Црној Гори. Посебна пажња је посвећивана подјели српских странака и њиховој компромитацији, а често и свађи између њих.

НАРОД БИ НА РЕФЕРЕНДУМУ ОДБИО УЛАЗАК У НАТО

Власт је прије годину дана интезивирала кампању за улазак Црне Горе у НАТО. Међутим, грађани Црне Горе нису заборавили све што је НАТО до сада радио на овом простору, схватају њихов однос према Русији, а посебну бол изазива данашње Косово – НАТО држава настала на агресији Савезне Републике Југославије 1999. године и кршењу свих међународних споразума, као и резолуција Уједињених нација. Више од 80% грађана Црне Горе противило се одлуци Владе Црне Горе о признању Косова, за шта им је власт испоставила рачун насилно разбијајући демонстрације у Подгорици против признања Косова. Нисмо заборавили све НАТО жртве у нашој земљи, а за власт је то посебно осјетљива тема. Индикативно је чак и то, докле је ова власт спремна да иде, када је поништила пресуду о обештећењу жртвама НАТО бомбардовања Мурина (општина Плав).

Да подсјетимо, тада је погинуло и троје дјеце. Власт жели да одлуку о уласку Црне Горе у НАТО донесе у Скупштини Црне Горе јер сматра да ће разним политичким комбинацијама, па чак и корупцијом, успјети да оствари тај циљ. На референдуму, уколико би био поштен и законит и са подједнаким правима за све учеснике референдума, тај циљ тешко да би био остварен.

ОТВОРЕНО ПИСМО УЧИТЕЉИЦЕ ИЗ БАРА ЦРНОГОРСКОМ МИНИСТРУ ПРОСВЈЕТЕ

МИЛЕНА ЗОРАНОВИЋ: Између ћирилице и хљеба, бирам ћирилицу

Знам ја, министре, да је између хљеба и ћирилице паметније бирати хљеб, али ја ипак бирам ћирилицу зато што сам учитељица – написала је у отвореном писму црногорском министру просвјете Предрагу Бошковићу учитељица Основне школе *Југославија* из Бара Милена Зорановић. Она каже да се одлучила на обраћање јавним писмом зато што зна да службе у министарству не одговарају на дописе које су она и њене колеге упутиле министарству поводом разних недоумица које је требало отклонити.

– Господине министре, политичком одлуком избацили сте ћирилицу из званичне документације и преписке у школама. Ниједан документ из школа, већ годинама, у министарство не долази написан ћирилицом. Наставак потирања ћирилице било је и увођење нећириличних образаца за свједочанства, а од ове школске године и дневника, ђачких књижица, матичних књига. Ћирилице нема ни у траговима. Можда табла на улазу у неку школу и то је све – пише учитељица Зорановић.

Учитељица пита Бошковића...

– Да ли ће школе бити образованије, културније, стручније, професионалније, више европске институције ако наредите и демонстрирате силу причом око примјене правописног правила да би образац требало попуњавати писмом на коме је дат? Молим Вас, не вријеђајте ме причом да су, по Уставу, оба писма равноправна. Немам алтернативу. Наредили сте. Нисте ми оставили могућност избора. Покажите ми гдје је ту равноправност.

Зорановићева наводи у писму да она може разумјети одлуке Бошковића, јер он мора да остави политички траг зарад његове политичке будућности, али јој није јасно зашто на такав начин.

– Има и других начина да вас препознају и цијене. Уважени министре, дневник, латинични образац, попунила сам ћириличним писмом. Колико сам погријешила? Која је казна и за онога ко не примјењује Устав и за мене која не поштујем правописно правило? – написала је учитељица. – Лакше је у Хрватској бранити ћирилицу, него у Црној Гори.

Н. ЂУРИЋ/ПОЛИТИКА

У БАЊАЛУЦИ ОДРЖАН ОКРУГЛИ СТО О СТРАДАЊУ СРБА ПОВОДОМ 25 ГОДИНА ОД ПОЧЕТКА ГРАЂАНСКОГ РАТА НА ПРОСТОРУ БИВШЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

Којић: У Отаџбинско-одбрамбеном рату у РС до сада је пописано 29.019 жртава!

» Милорад Којић, Драган Пјевач, Недјељко Митровић, Миодраг Линта и Олгица Божанић на конференцији за штампу по завршетку рада округлог стола

Републичка организација породица заробљених и погинулих бораца и несталих цивила уз подршку Републичког центра за истраживање рата, ратних злочина и тражење несталих организовала је 15. и 16. септембра у Бањалуци Округли сто о страдању Срба поводом 25 година од почетка грађанског рата на простору бивше Југославије, 17 година од НАТО агресије на Републику Србију и 15. септембра, Дана погинулих и несталих Републике Српске. Завршетком рата, 1995. године, у Републици Српској на евиденцији је било 5.280 несталих, од којих 2.735 цивила и 2.515 војника.

Након минута ћутања који је одржан у знак сјећања на сва страдала и нестала лица, први уводничар био је др Предраг Ђеранић. Говорећи на тему *Берлински зид и почетак краја Југославије* Ђеранић је примјетио да се Њемачка руководила тиме да државе које нису бројније од 5 милиона стратешки не представљају већу препреку и да је то био главни стратешки разлог што је тадашња СФРЈ, која је бројала преко 20 милиона становника, разбијена.

Доктор правних наука Милош Благојевић говорио је о противправној конструкцији „удруженог злочиначког подухвата". Говорећи о бројним правним прекршајима он је истакао да је и стварање самог Трибунала прекршило одредбе УН.

– Ниједна одредба УН није дала право Савјету безбједности да оснује било коју институцију, а камоли правосудну.

Предсједник Комисије за нестала лица Владе Републике Србије Вељко Одаловић упознао је присутне о активностима Владе Србије у области рјешавања ове проблематике.

– До сада је на територији Србије ексхумирано укупно 1.380 тијела, од чега је 450 Н. Н. лица пронађено на градским гробљима, а 31 на појединачним гробним мјестима – рекао је Одаловић.

МИТРОВИЋ: КООРДИНАЦИОНО ТИЈЕЛО КАО СПОНА

Обраћајући се новинарима на конференецији за штампу један од организатора ове трибине Недељко Митровић је истакао. -Утисак је да је по први пут окупљено овакво сабрање свих институција и невлладиних организација које се на простору Србије и РС баве овом тематиком. Круна овог састанка требало би да буде формирање координационог тијела које ће чинити представници Републике Српске и Србије и невладиних удружења.

» Делегација комисије за нестала лица владе Србије: Маја Васовић и Вељко Одаловић

Као кључну препреку за рјешавање проблема Одаловић наводи да још увијек нису пописана сва нестала лица, као и да нема довољно информација о могућим појединачним и масовним гробницама. Он је примјетио да остале земље региона, за разлику од Србије, имају низ отворених питања.

– У Хрватској постоји 145 познатих гробница које и даље стоје затворене – закључио је Одаловић.

Миодраг Линта, замјеник предсједника Одбора за дијаспору и Србе у региону, говорио је о односима и поштовању људских права у троуглу Србија – Хрватска – БиХ.

– Шта можемо да очекујемо од Хрватске која не поштује међународне уговоре чији је потписник, као што су Ердутски споразум или Бечки споразум о сукцесији, који су ратификовале све земље бивше Југославије? Треба искористити уговор о паралелним везама и јачати сарадњу Србије РС и резултате заједничког рада достављати свим међународним институцијама – закључио је Линта

Другог дана рада округлог стола предсједник Одбора Владе Републике Српске за његовање традиције ослободилачких ратова и министар рада и борачко-инвалидске заштите РС Миленко Савановић поздравио је учеснике скупа.

Саво Штрбац, предсједник Информационо-документационог центра *Веритас*, изнио је читав низ статистичких података о погинулим, несталим и протјераним Србима са подручја бивше РСК.

– Мада је рат трајао до 1995. године, Срби су убијани све до 1998. Било је убијања и након тога, али ту већ можемо да говоримо о спорадичним случајевима. По *Веритасовим* подацима у том периоду убијено је 7.263 Срба. Нажалост, та цифра још увијек није коначна.

Милорад Којић, директор Републичког центра за истраживање рата, ратних злочина и тражење несталих лица, изнио је податке о српским жртвама У РС.

– База свих будућих истраживања је попис српских жртава. Методологија којом смо пописивали жртве је по мјесту страдања. На основу 80% до сада одрађеног посла дошли смо до броја 29.019 страдалих. Тај број није коначан, а прогнозе су да коначан број може бити увећан највише за још хиљаду имена.

Којић је указао и на проблем који се појавио кроз попис, а односи се на чињеницу да се велики број цивилних жртава воде као војници.

– Чак 22.643 воде се као војне жртве, а разлог томе је што су се у одређеном периоду, да би породица страдалог остварила одређена социјална примања, цивилне жртве уписивале као војне.

Правиле су се грешке о којима нико у тим тренуцима није размишљао. Недостајао нам је закон о цивилним жртвама који би спријечио овакве ствари.

Најављујући штампање публикације за наредну годину Којић је нагласио да се посебно морају обрадити све околности.

Олгица Божанић, члан Удружења породица киднапованих и несталих лица на Косову и Метохији, подсјетила је да, поред свих злочина који су се дешавали тамошњим Србима, врхунац свирепости албанских злочина била је трговина људским органима.

Бранислав Дукић, предсједник Савеза логораша Републике Српске, подсјетио је и на чињеницу да су све генерације Срба завршиле у логорима, од бебе старе 15 дана, која је била логораш са мајком шест мјесеци у Ливну, до старца од 85 година.

ТЕКСТ И ФОТО: ТРИФКО ЂОРОВИЋ

ПАШАЛИЋ: НАЈВЕЋИ ГУБИЦИ СУ МИГРАЦИОНИ

Професор демографије на Универзитету у Источном Сарајеву Стево Пашалић је као експерт у неколико наврата вјештачио пред Хашким трибуналом.

– Највећи губици у БиХ били су у миграционим кретањима, јер милион људи је отишло ван земље, док се милион размјестило унутар БиХ. У тим огромним миграционим кретањима потребно је доказати да нису сва кретања изазвана етничким чишћењем. У послијератном периоду људи су се вратили, али 527.000 становника трајно је напустило БиХ

СРБИ У АРМИЈИ БИХ НИСУ У ПОПИСУ ЖРТАВА РС

У дискусију око пописа српских жртава укључио се и члан Колегијума директора Института за нестала лица БиХ Милутин Мишић. Њега је занимало да ли су као српске жртве уписани Срби који су страдали као војници Војске БиХ.

Којић је појаснио да се ти Срби нису ни водили као жртве РС, али су као српске жртве уписани припадници Бошњака и Хрвата који су били лојални грађани РС.

УЧЕСНИЦИ ОКРУГЛОГ СТОЛА

Модератори овог округлог стола били су историчар Предраг Лозо и Исидора Граорац- Штркић . На округлом столу су још говорили: Маја Васовић, Драган Пјевач, Божица Живковић-Рајилић, као и регионални представници породица жртава Здравка Карлица, Саша Икић, Марко Грабовац, Душко Радић, Добринка Трифковић, Аљонка Целетовић, Бориславко Пеулић, Радојка Филиповић, Станислав Бркић, Миливоје Марковић, Милан Николић и Мирјана Цабо.

ЗАКЉУЧЦИ

- **Минули рат представљао је оружани сукоб или серију повезаних оружаних сукоба на подручју бивше Југославије, који су иза себе оставили велике цивилне и војне жртве, знатна материјална разарања и велики број протјераних лица. Објективно сагледавање поменутих догађаја показује све елементе грађанских ратова и НАТО агресије и других војски на Републику Српску и Србију, тј. Југославију.**
- **Захтијевамо од надлежних органа Хрватске и заједничких органа на нивоу БиХ да се убрзају процеси проналажења и достављања информација о несталим лицима, ексхумације познатих гробних мјеста и индетификација већ ексхумираних тијела.**
- **Захтијевамо што хитнији завршетак реформе Института за нестала лица БиХ.**
- **Осуђујемо рад Хашког трибунала, Суда и Тужилаштва БиХ, правосуђа Хрватске, јер се констатује да је селективан и дискриминаторски, на штету српског народа, и са јасном политичком тендецијом стварања крајње негативне слике по Србе у ратним дешавањима у бившој Југославији.**
- **Формирати координационо тијело које ће чинити представници Републике Српске и Републике Србије, те невладиних удружења, како би се координасано пратиле активности и предлагала рјешења на убрзању тражења несталих лица и процесуирању ратних злочина.**

ЛАТИНОВИЋ: ТЕШКЕ ПОСЉЕДИЦЕ МЕДИЈСКЕ САТАНИЗАЦИЈЕ СРБА

Др Горан Латиновић говорио је о Сребреници у радовима западних историчара и публициста. Он је поименично навео двадесетак радова страних аутора које „карактеришу предубјеђења њихових аутора, површност и крајње поједностављен и некритички приступ сложеним историјским процесима и појавама".

– Нема сумње да су неки радови политички и финансијски мотивисани, док је један број аутора, вјероватно без лоше намјере, напросто подлегао општој друштвеној клими и снажној медијској пропаганди – рекао је Латиновић. Он је упозорио да су многи аутори угледни професори, који својим студентима и докторандима преносе своја виђења дешавања у бившој Југославији у посљедњој деценији 20. вијека, а на таквим универзитетима школују се будући историчари, социолози, политиколози, новинари, парламентарци, дипломате и други владини службеници.

– То недвосмислено говори колико су тешке и дугорочне посљедице медијске сатанизације Срба из посљедње деценије 20. вијека, што представља посебан вид страдања Срба у том периоду. Будућим истраживачима посебно ће бити занимљив утицај који су поједини историчари и публицисти имали на обликовање, не само сребреничког наратива, као највеће обмане свјетске јавности послије Другог свјетског рата, него и званичне политике неких западних држава према Србима и Балкану у назначеном периоду.

РАСПИСИВАЊЕ ПОТЈЕРНИЦЕ НАЈЧЕШЋЕ ЈЕ УПОЗОРЕЊЕ ОПТУЖЕНОМ

Милорад Којић је подсјетио да Суд БиХ, који није био предвиђен Уставом од 2005. године, добија надлежност и преузима сву контролу над предметима за ратне злочине.

– Од 2005. године све пријаве се подносе само Тужилаштву БиХ. Претходне пријаве које су се налазиле у ентитетским тужилаштвима такође се испоручују Тужилаштву БиХ – рекао је Којић.

Он је подвукао да је у току свог досадашњег рада Суд БиХ потврдио оптужнице против 573 лица.

– Каква је улога тог суда најбоље говоре потпуно несразмјерни подаци у којима је потврђена оптужница за 333 лица (58%) српске националности у односу на 55 Бошњака (27%) и Хрвата 87 (15%). Којић је направио поређење према броју лица који су процесуирани за злочине почињене над Бошњацима 263 лица (41%), док је за злочине над Србима оптужено 120 (21%).

– Када су у питању изречене казне до сада је суд БИХ изрекао 2.111 година и 6 мјесеци казне затвора, од чега је 1.646 године и 6 мјесеци изречено лицима српске националности. Сто једанаест осуђеник Срба у просјеку је осуђено на 14,8 година затвора. На другој страни имамо 32 осуђена Бошњака, који су у просјеку добила 8 година затвора, док је 22 Хрвата осуђено на просјечно 9,5 година затвора. Којић је изнио податак да су судови у Србији потврдили оптужницу против 57 лица и то 55 Срба и по једног Бошњака и Хрвата, али су ова лица правоснажно ослобођена. Он је објаснио да се расписивањем потјерница заправо чини услуга оптуженима, који на тај начин постају упозорени да могу бити ухапшени и ескивирају одговорност.

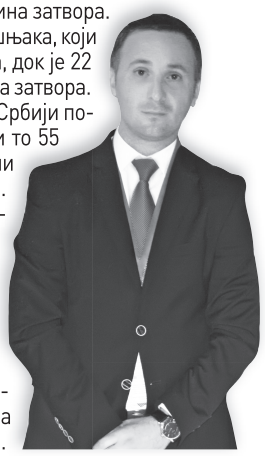

– Далеко је ефикасније покренути истрагу, а потом сав истражни материјал предати земљи која тражи оптуженог. У том случају судски поступак мора се довести до краја – закључио је Којић.

ВЛАДИМИР ГАК ПОНОСАН НА ОЗВАНИЧЕНУ ЧИЊЕНИЦУ ДА ЈЕ НА ЧЕЛУ НАЈТРАНСПАРЕНТНИЈЕ ОПШТИНЕ У СРБИЈИ

Инђија је сигурна средина, по вољи сваког инвеститора

Владимир Гак, од скора предсједник општине Инђија, тврди да није ни сањао да ће га дочекати дуг од 1,6 милијарди, којим је практично поједен читав годишњи буџет ове сремске оштине. Свјестан је да њега и администрацију чека тежак посао. За само три мјесеца у Инђију је довео фабрику *Индофуд*, прву индоженанску инвестицију у цијелој Европи. Да би наставио успјешно пословање са партнерима, Владимир Гак инсистира на повјерењу, па је тако јавни приступ свим информацијама донио Инђији и признање за најтранспаретнију општину у Србији. Након 16 година владавине Демократске странке, Гак обећава да ће се промијенити политика према избјеглим лицима, јер су ова лица раније имала третман грађана другог реда, као и да ће се жестоко борити против свих облика корупције.

● Од када сте дошли на чело општине Инђија, које проблеме сте уочили као највеће и шта грађани Инђије могу очекивати у наредном периоду?

– Претпостављали смо да су дуговања општине велика, али нико није очекивао да је буџет општине Инђија оптерећен у овом тренутку за преко 1,6 милијарди динара. Дакле, то је дуговање у висини цијелог једног годишњег буџета! Међутим, финансијска дубиоза је само један од гомиле проблема. Додатна отежавајућа околност је чињеница да претходници из Демократске странке, послије пуних 16 година на власти у Инђији, нису оставили ни један актуелан пројекат, па ћемо изгубити неколико мјесеци на њихову израду. Преузели смо одговорност и на нама је да покажемо колико знамо и можемо.

Када говоримо о наредном периоду, сигуран сам да ће општина Инђија у наредне четири године бити највеће сремско градилилише.

● Недавно је отворена индонежанска фабрика *Индофуд* у Инђији.

– Задовољство нам је да смо послије само три мјесеца, од када смо преузели одговорност за грађане општине Инђија, отворили тако значајну инвестицију каква је *Индофуд*. То је значајна инвестиција, не само за општину Инђија, већ за читаву Републику Србију. Додатна тежина овог пројекта лежи у чињеници да је ријеч о јединој индонежанској инвестицији у читавој Европи, и то баш у Инђији!

● Који је рецепт за привлачење инвеститора у Инђију?

– Моја водиља је да се ниједан инвеститор који дође у нашу општину не смије осјећати као странац, већ од првог минута да буде као један од нас који живи, ради и воли општину Инђију!

Сваки партнер који жели да отвори макар и једно ново радно мјесто у нашој општини има посебан статус за све нас у локалној администрацији и сву могућу подршку. То се прије свега односи на стварање климе у којој су сви посвећени рјешавању проблема приликом издавања грађевинских дозвола, прикључака на електричну енергију, водовод, канализацију, гас и све што је потребно да неко у најкраћем року крене са радом. Једноставно речено, локална заједница је прави сервис озбиљним инвеститорима.

● Како бисте описали однос међу народима који живе у вашој општин?

– Инђија је у правом смислу ријечи мултинационална средина. На нашој територији живе, поред већинског српског народа, и припадници мађарске, хрватске, словачке, украјинске, руске, чешке и њемачке нације. За мене постоји само један циљ, а то је да сви заједно, без икаквих подјела, будемо грађани Републике Србије и неко ко жели напредак општине Инђија.

● Велики број Срба из бивших југословенских република у Инђији је пронашао свој нови дом. У којој су мјери они допринијели развоју општине?

– У Инђији је подјелу те врсте немогуће начинити. Тачан податак је немогуће знати, али када бисмо гледали поријекло, сигурно би преко 65% становника општине Инђија имало прекодринско поријекло. Сви који су протјерани са својих вијековних огњишта у Инђији су већ око 20 година, од 1991. године па до данас. То је јако дуг временски период и ако сви наши сународници који су се досељавали у ове крајеве седамдесетих и осамдесетих година нису били третирани као „избјеглице", то сигурно не може нико бити ни после 20 и више година. Дакле, Инђија и прекодрински Срби су једна душа и једно тијело. А то је уједно и одговор колико су допринијели развоју општине.

● У којо мјери је у Инђији спроведен програм регионалног стамбеног збрињавања за избјегла лица?

– Спровођењем овога програма у претходном периоду ја лично ни мало нисам био задовољан. Има много тога да се уради. Ова област остала је веома неуређена, јер су представници ДС-а, за вријеме свога мандата од 16 година у Инђији, сва избјегла лица третирали као грађане другог реда. Кренули смо одлучно у рјешавање ових проблема и надам се веома брзим резултатима. Дефинитивно за сва протјерана лица из западних српских земаља долазе бољи дани у нашој општини.

● Општина Инђија недавно је добила *Признање за допринос афирмисању права на приступ информацијама.* Колико квалитетно информисање доприноси ефикасности рада општинске управе?

– Тачно, ово признање нам је заиста много значило. Сви се ми у локалним заједницама усмјеравамо на привлачење инвеститора тако што причамо о уређеним индустријским зонама, али убиједјен сам да ће нас управо овакво признање ставити корак даље у односу на наше суграђане из других општина. Зашто је то важно? Управо зато што је ово признање додијељено као награда за најтранспаретнију општину у Србији! То укратко значи да смо јавно објавили све наше плате и друга примања општинских функционера, као и комплетан рад и организацију општинске управе. Дакле, нема тајни ни према грађанима, а ни према било ком инвеститору у погледу нашега рада. То значи да се не стидимо свога рада, немамо шта да кријемо, а и те како имамо шта да понудио. Често у посљедње вријеме волим да кажем: „Инђија – мјесто по вољи сваког инвеститора."

ТРИФКО ЂОРОВИЋ

> **Уопште нисам задовољан спрововођењем програма регионалног стамбеног збрињавања за избјегла лица. Ова област остала је веома неуређена, јер су представници ДС-а, за вријеме свога мандата од 16 година у Инђији, сва избјегла лица третирали као грађане другог реда. Ове људе сигурно чекају бољи дани**

БОРИМО СЕ ПРОТИВ СВАКОГ ОБЛИКА КОРУПЦИЈЕ

– Већ до сада имали сте прилику уочити, а то гарантујем и убудуће, да се у општини Инђија безакоње неће толерисати. То се не односи само на питање узурпације државног земљишта, већ корпуције у било ком облику. До сада смо узурпаторима пољопривредне земље скинули усјеве са око 200 хектара државног-општинског земљишта. Њихова обавеза била је да на име закупа у буџет Републике Србије уплате више од 150.000 евра. Од овога износа 40% би припало општини Инђија, 30% Републици Србији и 30% АП Војводини. За нас је то велики новац, али без обзира о којој се суми ради, чврсти смо у ставу да нико нема права да отима новац од наше дјеце и жестоко ћемо се борити против свих незаконитих радњи.

ЛИЧНА КАРТА

Владимир Гак рођен је у Инђији 26. 6. 1981. године, гдје је завршио основну и средњу школу. Дипломирао је на Правном факултету Универзитета у Новом Саду и стекао звање дипломирани правник, након чега је положио правосудни испит. До ступања на дужност предсједника општине радио је као адвокат у Инђији. У политику се активно укључио 2002. године. Дужност одборника у Скупштини општине Инђија обављао је у сазивима 2004–2008. године и 2012–2016. године. Током обављања одборничке дужности био је члан бројних сталних и повремених радних тијела Скупштине општине Инђија.
Од 2006. године континуирано је радио на менаџерским пословима, заступајући интересе страних инвеститора Кипра, Русије и Њемачке, прије свега у области инвестиција, на територији општина: Инђија, Рума, Пећинци, Нови Сад, Београд. Похађао је низ семинара посвећених односима са медијима, унапређењу и ефикасности рада локалне самоуправе и комуналне политике. Ожењен је супругомАњом. Живи у Инђији.

ПОРИЈЕКЛО

Моја породица доселила је у Инђију 1976. године из општине Велика Кладуша, тачније из села Босанска Бојна. Дакле, до избијања ратних сукоба у Инђији смо провели 15 година.

ДРАГАН ТОШИЋ ГОВОРИ О ПЕРСПЕКТИВАМА ОПШТИНЕ, КОЈА ЈЕ ПОСЉЕДЊИХ ГОДИНА ПРЕТВОРЕНА У ВЕЛИКО ГРАДИЛИШТЕ

Бечеј је дом људи добре воље!

Драган Тошић, предсједник општине Бечеј, веома је поносан на чињеницу да руководи средином у којој једни поред других живе припадници двадесет националности.

– Толеранција и разумијевање је оно што свакодневно практикујемо, па је нормално да сви грађани Бечеја живе заједно једни са другима, а не једни поред других – каже Тошић на почетку разговора за *Срӣско коло* и додаје:

– У Бечеју живи 37.000 становника. Српка заједница има 41,37%, док мађарска заједница има 46,34%. Срби и Мађари на овим просторима вијековима живе заједно, па је и логично да су и најбројнији.

● **Од тренутка када сте дошли на мјесто првог човјека општине које сте проблеме уочили као најприоритетније?**

– Када смо 2012. године преузели одговорност за општину Бечеј, тим на челу са мр Вуком Радојевићем, у коме сам био помоћник предсједника општине, затекао је много негативних ствари, аљкавости и нелогичности. Улице су биле пуне рупа, многа насеља нису имала канализацију, нити водовод. Школе и вртићи нису грађени. Спорт је био запостављен.

● **Да ли је било финансијских проблема?**

– Дочекао нас је дуг од 220 милиона динара, банкарски кредит. Тек понеки пројекат био је написан. У свим областима био је евидентан недостатак визије и циља.

● **Које сте све радње предузели?**

– Већ 2013. године успјели смо да стабилизујемо јавне финансије, растеретимо нашу општину и покажемо како умијемо и како треба да радимо. Прије свега, сматрали смо да су неопходна улагања у инфраструктуру, која је годинама уназад била запуштена. Развијена инфраструктура предуслов је и темељ за развој општине. Асфалтирали смо улице, које су деценијама биле блатњаве и неусловне за живот човјека у 21. вијеку. Изградили смо кружни ток на улазу у Бечеј. Са једне стране жељели смо да модернизујемо град, али са друге стране и да га учинимо безбједнијим, што смо постигли кружном раскрсницом која служи за успоравање саобраћаја. Уложили смо и у реконструкцију јавне расвјете на више локација у граду, како би наши суграђани могли безбиједно да се крећу у касним вечерњим сатима, а притом смо на уму имали и значајне уштеде у буџету, будући да је ријеч о тзв. „штедљивој расвјети”. Пољопривредну инфраструктуру унаприједили смо изградњом мостова, отресишта и измуљавањем канала. Такође, уложили смо значајна средства у водоснабдијевање и сигурност испоруке воде за пиће.

● **Грађане више занима будућност. Шта они могу да очекују?**

– Настављамо истим темпом. У ове области ћемо инвестирати и у наредном периоду. Сматрамо да постоји потреба и простор да се оне уреде реализацијом бројних пројеката које ова локална власт има у плану за наредни период.

● **Све општине се утркују да доведу инвеститоре у своју средину. Која је предност Бечеја?**

– Предности Бечеја су добро опремљена индустријска зона и квалитетна стручна радна снага. То је резултат добре сарадње локалне самоуправе, привреде и средњих школа, које прилагођавају образовне профиле потребама тржишта. У претходном периоду комплетно смо опремили индустријску зону, која се простире на површини од 437,4 хектара. Вриједност те инвестиције је око 484 милиона динара. Три пута смо повећали капацитет снабдијевања електричном енергијом; појачано је снабдијевање гасом; изграђена је канализација; а тзв. „Сојарски пут”, који пролази кроз индустријску зону и који је деценијама био у катастрофалном стању, комплетно смо реновирали. Захваљујући овом капиталном улагању привукли смо озбиљног и значајног инвеститора какав је *KWC*, а ту су и компаније *Кивоњ* и *Мулӣиӣесӣ*; „старосједиоци” *Сојаӣроӣеин*, *Линдеӣас Србија*, *Кноӣ ауӣофлекс*, као и многа мала и средња предузећа.

● **Има ли и на овом пољу мјеста за напредак?**

– Савремену индустријску зону намјеравамо још квалитетније да опремимо, јер у плану имамо изградњу још једне саобраћајнице у овом дијелу града. Континуитет улагања у индустријску зону омогућиће развој привреде у општини Бечеј, што ће, вјерујемо, препознати и потенцијални нови инвеститори. План нам је да Бечеју вратимо епитет једног од најразвијенијих градова, када је ријеч о привреди, као што је то било крајем осамдесетих година. И то не да би се хвалили, него зарад побољшања услова живота свих грађана општине Бечеј.

● **Шта све планирате урадити на пољу инфраструктуре?**

– Општина Бечеј је у посљедње три године велико градилиште. У посљедњих мјесец дана то могу видјети сви наши суграђани јер се ради на реконструкцији централног градског трга, који има око 10.000 квадрата. Капитална инвестиција вриједна је око 111 милиона динара, а планирамо и да средимо фасаде *Градске куће* и *Градскоӣ ӣозоришӣа*. Фасада православног храма дјелимично је реновирана, а реновирање спољашности католичке цркве је у току. Када све то буде готово, центар Бечеја имаће сасвим нову димензију.

20

националности живи на територији општине Бечеј која укупно броји 37.000 становника

● **Каква је ситуација са локалним путевима?**

– Прије неколико дана завршена је комплетна реконструкција пута Бечеј–Бачко Петрово Село, који је био један од најлошијих у Србији. У току су радови на још неколико путних праваца. Наставићемо са асфалтирањем или насипањем улица у општини. Циљ нам је да до краја мандата не буде више блатњавих и прашњавих улица. Уклонићемо дивље депоније са територије наше општине, а у плану је: изградња постројења на биомасу, постројења за искоришћење геотермалне енергије, унапређење енергетске ефикасности школа и објеката предшколске установе, изградња међународног пристаништа на Тиси, пристана, реконструкција водоводне мреже у Бачком Петровом Селу, изградња канализационе мреже…

● **Бечеј је познат и по спортским објектима?**

– Бечеј и данас има добру спортску базу, али смо више окренути аматерском, масовном и школском спорту, намијењеном младима, али и рекреативцима и ветеранима. Имамо сјајну спортску инфраструктуру за већину спортова, а нарочито за водене спортове. Наравно, не заборављамо ни врхунски спорт, па су тако прави насљедници шампиона Европе из 2000. године кајакаши, Марко Томићевић, олимпијски вицешампион из Рио де Жанеира Марко Новаковић и пливач Чаба Силађи, који су нас представљали на *Олимӣијским иӣрама* у Бразилу. Имамо и параолимпијску шампионку из Рија Бориславу Перић Ранковић, рођену Бечејку, која тренутно наступа за новосадски СТК *Сӣин*. Значајна средства улажемо у одржавање спортских садржаја и стварање још бољих услова за бављење спортом свих наших суграђана.

● **Један број наших људи из бивших југословенских република пронашао је у Бечеју свој нови дом. У којој су мјери они утицали на развој општине и да ли су сачували своје корјене?**

– Свакако јесу. Локална самоуправа има циљ да путем разних манифестација и пројеката у друштвени живот укључи све грађане, без обзира на њихово поријекло, националност, боју коже и остале специфичности. Грађани имају слободу да се организују путем удружења и невладиних организација које сваке године финансијски помажемо путем конкурса које расписујемо. Подржавамо свакога ко има племениту замисао која је у функцији добробити Бечеја и његовог развоја.

● **Да ли туризам може да буде једна од развојних грана привреде у Бечеју?**

– Туризам је област у којој смо од 2012. направили значајан помак. Те године је у општини Бечеј било 9.000 ноћења, а 2015. Било их је око 30.000. За оволико повећање броја ноћења највише је заслужан спортски туризам и сарадња са Ватерполо савезом Србије, Теквондо савезом и другима, али и ловни и риболовни туризам. Жеља нам је да у блиској будућности привучемо и све остале типове туриста, јер општина Бечеј има велике туристичке потенцијале.

Да смо на добром путу говори и чињеница да власници многих приватних смештаја проширују своје капацитете, али се граде и нови. Свјесни смо чињенице да је туризам озбиљан посао, али и да је велика развојна шанса за нашу општину. Сви пројекти које желимо да реализујемо, почевши од промоције културно-историјских садржаја до модерних пројеката (луке и регатне стазе), имају потенцијал. Сви могу бити профитабилни и допринијети развоју општине. Наш циљ је да постанемо привлачни страним туристима, да на тај начин убрзамо развој локалне туристичке привреде и да запослимо што више људи.

ТРИФКО ЋОРОВИЋ

ГРАДОВИ ПРИЈАТЕЉИ

Братски градови Бечеја су мађарски Шаторајаујхељ, Чонград и Сексард, словачка Галанта, румунска Мијеркуреја Чук, бугарска Златица, Истра из Русије и Бановићи из Републике Српске. Са већином ових градова имамо сарадњу на пољу културе и спорта. Жеља нам је да кроз размјену искустава обогатимо нашу општину, која је мултинационална средина у којој се његују добри комшијски односи.

НА УСЛУЗИ ПРЕДУЗЕТНИЦИМА И ИНВЕСТИТОРИМА

– Бечејска локална самоуправа труди се да у оквиру својих надлежности смањи парафискалне локалне намете и на тај начин помогне предузетницима да лакше послују. Постојеће хале и објекти некадашњих предузећа, која су, нажалост, била жртве неуспјешне приватизације, сада нудимо потенцијалним инвеститорима за „браунфилд” инвестиције, али и парцеле у индустријској зони за „гринфилд” улагања. Нагласио бих да одлично сарађујемо са Развојном агенцијом Србије преко које смо у сталном контакту са новим потенцијалним инвеститорима. Свјесни смо да поред довођења страних компанија, морамо помоћи и предузетницима који већ раде у нашој општини како би повећали потенцијал за отварање нових радних мјеста.

СЕОСКЕ КУЋЕ ЗА ИЗБЈЕГЛА ЛИЦА

● **У којој мјери је у Бечеју спроведен програм регионалног стамбеног збрињавања за избјеглих лица?**

- Избјегличко питање схватили смо врло озбиљно. Умјесто као проблем који морамо рјешавати, ми смо их доживели као наше суграђане, наше комшије којима треба помоћи. Били смо свјесни да је рјешавање стамбеног питања само пола посла. Ти људи од нечега морају да живе. Зато смо одлучили да им помогмнемо у куповини куће са окућницом како би могли да се баве пољопривредном производњом и тако обезбиједе храну за себе. Тај модел показао се као добар и одлучили смо да наставимо да га спроводимо. У току је пети талас регионалног стамбеног пројекта. Општина Бечеј је конкурисала са пројектом куповине сеоских домаћинстава са окућницом и пројектом помоћи у грађевинском материјалу за адаптацију постојећих стамбених јединица. Други пројекат који сам навео прошао је и вриједан је око 270.000 евра и ускоро би требало да крене законска процедура за реализацију, док је други на „чекању”. Учинићемо све да људи који су изгубили своја огњишта свој дом пронађу у Бечеју.

У БУДИМПЕШТИ ОДРЖАН ОКРУГЛИ СТО: *КАКО САЧУВАТИ СРПСКИ ЈЕЗИК*

27. 9. 2016. Округли сто на тему *Како сачувати и развијати српски језик и културу у расијању?* одржан је у библиотеци Института за словенске и балтичке језике Филозофског факултета Универзитета *Етвеш Лоранд* у Будимпешти, уз учешће истакнутих гостију. На скупу чији је домаћин био Смјер за српски језик и књижевност овог факултета, учествовали су: проф. др Драган Никодијевић, проректор за науку Универзитета *Џон Незбит*, народни посланик и књижевник Александар Чотрић, пјесник и власник издавачке куће *Арте* Миодраг Јакшић, директор Српског културног центра у Будимпешти Милан Ђурић, сатиричари и уредници у *Политици* и *Вечерњим новостима* Драгутин Минић Карло и Бојан Љубеновић, главни и одговорни уредник Другог програма *Радио Београда* и књижевник Радоман Кањевац, уредник Српске редакције мађарског радија Предраг Мандић, писци из Франкфурта Љубиша Симић, Славица Мастикоса, Ружа Мијовић и Злата Икановић и, у улози домаћина, професори државног универзитета у Будимпешти др Александар Урком и др Драган Јаковљевић.

Као закључак истакнута је потреба да припадници српског народа изван Србије мобилишу сопствене снаге и активније се посвете раду на очувању и развоју српског језика, као што се то ради у појединим институцијама и удружењима у расијању, чији су представници овом приликом изнијели своја искуства. Осим тота, истакнута је неопходност да се још више назначи потреба за свеобухватном националном кампањом и већом бригом матице за ово питање, које је, по мишљењу учесника скупа, кључно за опстанак Срба у расијању, којх данас, како се процјењује има око четири милиона.

СРПСКЕ НЕДЈЕЉНЕ НОВИНЕ, БУДИМПЕШТА

УНС ПОСЈЕТИО ПРАВОСЛАВНУ ГИМНАЗИЈУ

27. 9. 2016. Протојереј ставрофор Слободан Лалић упознао је генералног секретара Удружења новинара Србије Нину Брајовић да гимназија има 16 наставника и да је је позната по томе што у њој нема насиља у школи, па је привлачна и родитељима ђака несрпске националности.

– Ми смо као школа отворени. Било је ђака из Албаније, Мађарске, има и Хрвата. Међу ђацима више је дјевојака него младића. Из осам генерација, односно, од око 150 ђака колико ју је до сада завршило, свега пет или шест их је уписало теологију у Београду – рекао је Лалић, који је истакао да половину професора чине Срби, а да су остали других нација, вјероисповијести или неопредијељени. Директору ове загребачке гимназије представљени су курсеви за стицање новинарских знања и вјештина у организацији УНС-а и посебне предности организовања наставе на даљину.

– У сарадњи са Управом за сарадњу с дијаспором и Србима у региону организујемо једном годишње, пред Сајам књига, окупљање наших новинара који живе и раде у иностранству. Једна од пројектних активности је и организовање студијског боравка и праксе у београдским редакцијама за наше новинаре из региона и дијаспоре – представила је неке од активности УНС-а Брајовићева.

За школску библиотеку представници УНС-а донијели су и четири своја издања: *Хронику Удружења новинара Србије 1941–2006. године* Милете Недељковића, зборник радова Димитрије Давидовић – *Вечити савременик 1789–2009*, објављен поводом 220. годишњице рођења овог првог европски образованог новинара и првог издавача новина међу Србима, зборник радова *Лаза Костић – визионар* и *Дражесни КГБ, јави се*, новинара Милана Петровића и Драгослава Симића.

УНС

МЈЕСЕЦ СРПСКЕ КУЛТУРЕ У МАЂАРСКОЈ

27. 9. 2016. У мјесту Деска, недалеко од Сегедина, свечано је отворена најдужа и најпосјећенија манифестација Срба у Мађарској – *Мјесец српске културе*. Тим поводом, а у оквиру *Фестивала ајвара*, који традиционално организују вриједни Дешчани, предвођени руководиоцем КУД-а *Банат* Кристифором Брцаном, овогодишње отварање *Мјесеца српске културе* и *Ајваријаде* окупило је сва српска фолклорна друштва у Мађарској. Свечаном отварању присуствовали су, поред осталих, и др Ненад Иванишевић, државни секретар у Министарству за рад, запошљавање, борачка и социјална питања Србије и копредседавајући Мјешовите међувладине мађарско-српске комисије за мањине, амбасадор Србије у Мађарској Раде Дробац, као и амбасадор БиХ у Мађарској Александар Драгичевић. Иванишевић је пожелио присутнима добродошлицу и рекао да *Мјесец српске културе* у Мађарској неће више пролазити а да неко од званичника из Владе Републике Србије не буде присутан на тако значајном програму. На позорници су наступила српска културно-умјетничка друштва: *Банат*, *Опанци*, *Рузмарин*, *Табан*, *Весели Сантовчани*, *Суферини*, *Дукати*, као и друштва из Тукуље, Варјаша и Грчко фолклорно друштво.

СРПСКЕ НЕДЈЕЉНЕ НОВИНЕ, БУДИМПЕШТА

ПРЕДРАГ ЛОЗО, ПРЕДСЈЕДНИК УДРУЖЕЊА ИСТОРИЧАРА *ДР МИЛАН ВАСИЋ* У БАЊАЛУЦИ

Не смијемо више дозволити да нам историју пишу други!

Срби су као „историчан народ" склони поједностављеном тумачењу историје које је често засновано на неисторијским, односно литературним, слободнијим формама. Зато је на изградњу наше историјске свијести књижевност утицала пресудније од саме науке и њеног метода. Некако је устаљен наратив да се у нашем друштву готово свако може бавити историјом без неке посебне друштвене одговорности – каже у разговору за *Српско коло* Предраг Лозо, предсједник Удружење студената историје *др Милан Васић* у Бањалуци, објашњавајући да је управо у таквим околностима, тј. усљед празнине у институционалном и организованом дјеловању струке 2011. године, настало ово удружење.

● **Шта је ваш основни циљ?**

– Удружење носи име по покојном академику Милану Васићу, оснивачу Одсјека за историју Филозофског факултета Универзитета у Бањалуци, са потпуном свјесношћу одговорности и обавезе таквог чина. У петогодишњем раду реализован је дугачак низ подухвата и пројеката на чијем остварењу и даље настављамо. Један од основних задатака удружења, који се наметнуо током нашег дјеловања, јесте афирмисање образовних, друштвених и културних потенцијала историјске науке, развијање истраживачког и стручног рада, као и рад на пољима значајним за идентитет српског народа у цјелини.

● **Заузима ли историја заслужено мјесто у друштвеном склопу српскога народа?**

– Историја, као базна национална дисциплина сваког народа, свој развој још од 19. вијека темељи, осим на развоју методологије, и на организованом финансирању од стране друштва и државе, на издавању великог корпуса историјских извора, као и на организовању института и других државних институција. Послије Другог свјетског рата наша историографија прошла је трауму преламања кроз револуционарни друштвени контекст, неријетко обојен идеолошком матрицом. Међутим, и као такава очувала је корпус научних резултата вриједан велике пажње. Постојала је, евидентно, и одређена самозадовољност академских историчарских кругова, који су свој рад, као са циљем, завршавали обимним зборницима и монографијама у полицама библиотека и других установа и који је тако доприносио губљењу свијести о конкретној улози историје и историчара у друштву. Српски историчари генерације која је у свој зенит ушла 90-их и у првој декади 2000-их направили су искорак у смислу ослобађања стега, али и у смислу формирања свијести о историји као науци важној за формирање националног идентитета, али и друштвеног живота. Улога наше генерације историчара, који полако долазе посљедњих неколико година, јесте нови искорак у формрању такве свијести.

● **На чему се базирају ваше активности и од чега се оне састоје?**

– Чланови нашег удружења сматрају да је крајње вријеме за озбиљније и организованије бављење историјом Одбрамбено-отаџбинског рата и настанка РС, као и уопште догађањима везаним за цјелокупни српски народ 90-их година XX вијека. Поред до сада објављених појединачних радова из ових области у стручним часописима за крај ове и почетак сљедеће године планирано је издавање једне озбиљније монографије, која би поред ових области посебно садржала одјељак о злочинима над српским народом у периоду 1992–1995. године. У овим областима дјеловања имамо одличну сарадњу и подршку од стране Републичког центра за истраживање рата, ратних злочина и тражење несталих лица из Бањалуке. То је добар примјер и за остале институције у Српској и Србији да крену са интензвинијим и систематичнијим приступом овим темама.

● **Покренули сте пројекат у коме изучавате српску средњовјековну историју?**

–Најновији подухват нашег удружења под називом *Племенито* бави се богатом и помало запостављеном прошлошћу Срба у средњем вијеку на простору данашње БиХ. Средњовјековни извори, од повеља и писама, преко гробаља, коловквијално стећака, исправније мраморја са ћириличним натписима, преко манастира и других, говоре о континуитету нашег постојања на овим просторима. Сматрамо да и Српска као наставак тог континуитета, прије свега у духовном, културолошко-националнном смислу, мора више пажње посветити том периоду, као и да остали дијелови српског народа морају бити боље упознати са овим дијелом наше историје. Пројекат је до сада, осим на интернет страници *Племенито – дигитални архив* (***www.plemnito.com***), представљен и у Требињу, Источном Новом Сарајеву и Бањалуци. На подручју ових центара, као и теренима Мајевице и Бијељине, извршена су и дјелимична теренска истраживања. Очекујемо нова представљања и ступања у контакт са организацијама и појединцима који се баве овом тематиком и у другим градовима Републике Српске, Србије, Црне Горе...

● **Шта нам је свима заједно чинити у будућности?**

– Наше дјеловање је у складу са максимом да не смијемо дозволити да нам историју пишу други, али ни они који за то нису довољно стручни и оспособљени. Сматрамо да је најбољи пут за тако нешто поштовање ауторитета и претходних достигнућа уз свакодневно унапређење кроз сопствени рад. Није ријетка слика у посљедње вријеме да промјену садржаја у уџбеницима, садржај стручних часописа, програма рада и сл. критикују и одређују људи који су све само не стручни за тако нешто. Као што смо видјели кривице за то има и у круговима професионалних историчара, али и у свеукупној друштвеној атмосфери и недовољном поштовању струке и науке. Евидентна је у нашој данашњици хипермедијска продукција самопрокламованих стручњака за све и свашта, удружења и групација који поред приземних побуда заступања туђих интереса, или пак јефтине самопромоције и стицања личне користи, имају и оне попут покушаја монополизације одређених тема, банализација и слично. Сматрамо да универзитети у Бањалуци и Источном Сарајеву, заједно са институцијама из Београда, Ниша, Новог Сада, Крагујевца, свакодневно морају радити на унапређењу улоге базних националних наука.

БЕСМИСЛЕНЕ КОНСТРУКЦИЈЕ БРАТСТВА И ЈЕДИНСТВА

На сваком кораку видљив је континуитет нашег битисања на овом простору који је у годинама „братства и јединства" покушао бити замагљен, криво протумачен позивањем на непостојећу босанчицу, богумиле и сл. Посјета некрополама у Херцеговини, на Мајевици или другдје најбоље показује бесмисленост таквих конструкција...

МОРАМО ЊЕГОВАТИ КУЛТУРУ СЈЕЋАЊА

Други аспект наших активности јесте култура сјећања и памћења на жртве геноцида над Србима у Другом свјетском рату, као и на жртве свих српских страдња у 20. вијеку. Пројекат настао као вишемјесечни семинар са најеминентнијим домаћим предавачима из ове области изродио се, од 2012. године до данас, у низ предавања, посјета стратиштима, изложби и широког спектра других ативности, самостално или у сарадњи са другим организацијама или удружењима. Овај спектар активности веома је значајан због подизања свијести нашег народа о страдању, али и због превенције сличних појава у будућности. Наша посљедња активност на том плану било је обиљежавање страдања Срба на Косову и Метохији и обиљежавање годишњице од почетка НАТО бомбардовања Србије. У акцији под слоганом „МИ ПАМТИМО" заједно са Српским сабрањем *Баштионик*, поред парастоса посвећеног жртвама бомбардовања, приказан је и документарни филм *Страдање Срба на Косову и Метохији*. Том приликом у Бањалуци угостилио сми једног од аутора филма, историчара Јована Алексића, из Косовске Митровице.

УЛОГА ИСТОРИЧАРА СВАКОДНЕВНО ЋЕ ЈАЧАТИ

Непостојање историјског института у Републици Српској и широко поље нефинализованих наратива у јавној свијести наше удружење схвата као велики недостатак, али и као прилику и позив за константан рад и напредак. И тако је студентско удружење данас прерасло и у удружење дипломираних професора историје и студената постдипломских студија на Универзитету у Бањалуци, који се оног „студентско" не одричу и из потребе за сталним самоусавршавањем. Иако смо говорили о недостатку институционалног приступа не можемо, а да не истакнемо и супротне позитивне примјере. Поред константне подршке Одсјека за историју, Филозофског факултета, као и Министарства просвјете и културе Републике Српске у нашем удружењу на пољу организовања струке дешавају се нови искораци. Прије неколико мјесеци у Бањалуци основано је Удружење историчара Републике Српске *Милорад Екмечић* у чијем раду и оснивању учествују и наши представници. Тако је улога историје и историчара у нашем друштву добила нови веома значајан аспект за који се надамо да ће свакодневно јачати.

СВЕТИЊА НА УДАРУ ВАНДАЛСКИ НАПАД НА ПРАВОСЛАВНУ ЦРКВУ У ПРИШТИНИ

Подметнут пожар у храму Христа Спаса у Приштини

ФОТО: ВИКИМЕДИА

Владика рашко-призренски Теодосије уз помоћ свештеника и монаха Епархије очистио је Храм Христа Спаса, који се налази у центру Приштине, у којем су 10. септембра на више мјеста запаљене гуме, након што су обијене металне шипке којима се чувао улаз у овај недовршени храм, а по зидовима и поду остали су гареж и чађ од дима и изгорјелих гума. Очишћено је и смеће које је поново бачено. Први пут од 1999. године у храму се, на велики православни празник Усјековања главе Светог Јована, чуло духовно појање.

– Не знамо ко је то учинио, никог не желимо да именујемо. Забрињава нас то да се све ово дешава у центру града Приштине, на очиглед свих који живе у њему и да нико, листом нико, не реагује. Ми ћемо увијек овдје долазити. На почетку нам је приоритет да добро очистимо храм и да, ако Бог да, овдје служимо – поручио је владика Теодосије.

Чишћењу храма придружио се и замјеник косовског премијера Исе Мустафе, Бранимир Стојановић, који је потврдио да је два дана безуспјешно покушавао да добије одговорне из врха косовске полиције.

– Када се директор полиције не одазива на моје позиве, на позиве највишег српског представника у институцијама, када се његови замјеници не одазивају на њих, јасно је какву нам поруку шаљу, не мени лично, већ цијелом српском народу. Они су ти који имају силу и власт и морали би да ову срамоту спријече убудуће – нагласио је Стојановић.

Чишћење Храма Христа Спаса пратили су припадници КФОР-а и неколико карабињера. На лицу мјеста није било припадника полиције Косова.

ИНСПЕКЦИЈА ЗАБРАНИЛА ЧИШЋЕЊЕ

Представници грађевинске инспекције, уз асистенцију комуналне полиције, наложили су у радницима Епархије рашко-призренске Српске православне цркве да прекину радове на чишћењу цркве Христа Спаса у Приштини.

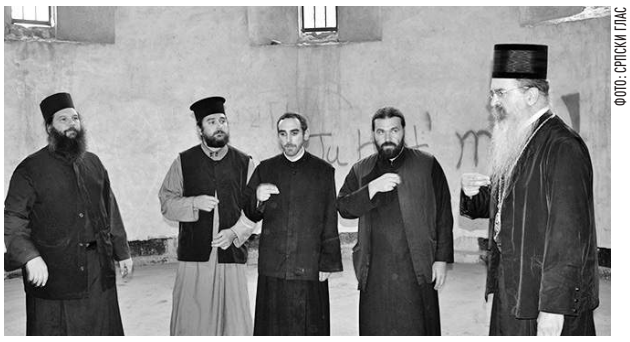

ФОТО: СРПСКИ ГЛАС

НИЈЕ ПРВИ ПУТ

Храм Христа Спаса је више пута од 1999. био изложен вербалним и физичким нападима, са покушајима минирања. Раних двијехиљадитих коришћен је као јавни тоалет. У његовој близини тих година никло је и нехигијенско насеље, које је на прољеће 2014. уклоњено.

Средином јуна 2015. и априла ове године двојица младића су „доказивала своје вјештине пењања" уз зидове храма до саме куполе, како су тада јављали косовски медији.

ЕПИСКОП ТЕОДОСИЈЕ: ПОВРАТАК У 2004. ГОДИНУ

– Као да сам се вратио у 2004. – рекао је епископ Теодосије након што се између двије нагореле шипке провукао да би ушао у храм.

– Ова слика мојих свештеника и монаха, са лопатама и метлама, личи на ону слику из 2004. када су монахиње у манастиру Девич почеле да чисте згариште. Имамо снаге, имамо воље, вјере и наде да ће нас Господ подржати, а и сви који су добронамјерни, који желе добро себи и другима, да се овај храм доврши и да се у њему може служити литургија – рекао је владика.

ТАНАСКОВИЋ: СИМБОЛИЧАН ЧИН

Подметање пожара у још незавршени Храм Христа Спаса у Приштини је прије свега симболички чин који говори да на Косову и Метохији још увијек немамо такво стање духа које би омогућило да се Срби осјећају безбједно и са јасном перспективом, а српске светиње и културна баштина сигурним – изјавио је стални представник Србије у Унеску, Дарко Танасковић.

– Овај инцидент користан је за оне који још нису схватили да међу Абанцима на Косову и Метохији не постоји ментална спремност да прихвате да су Косово и Метохија српска земља, или, да не постоји спремност да се прихвати да ту живе Срби. Ако покушате да запалите недовршени храм Српске православне цркве на Косову, ако узмете у обзир и све рушилачке активности у посљедњих двадесет година, како би онда, када би били члан Унеска, заиста уложили напор да сачувају српско духовно и културно насљеђе? – рекао је Танасковић.

ЈЕВТИЋ: РЕЗУЛТАТ РАДИКАЛИЗМА

Министар за повратак и заједнице Далибор Јевтић најоштрије је осудио скрнављење Храма Христа Спаса, оцијенивши да је то резултат појаве радикализма у косовском друштву. Подметање пожара у светињи али и ломљење спомен-плоче у Старом Грацком и насилни протести у Мушутишту посљедице су све чешће појаве национализма и радикализма у косовском друштву, рекао је Јевтић агенцији *Тањуг*.

Он се запитао шта треба да се деси па да коначно неко заштити православни храм у центру Приштине и шта треба да се догоди да се сцене насиља из 2004. године више никад не догоде.

– Спроводили се то поново погром на Косову? Вјерујем да већина грађана на Косову не подржава оне који на овај начин промовишу своје идеје и циљеве, оне који и ово мало Срба желе да протјерају. Крајње је вријеме да институције обезбиједе владавину права и закона – рекао је Јевтић.

ДАЧИЋ: НИШТА ОД ЧЛАНСТВА У УНЕСКУ

Први потпредсједник Владе Србије и министар спољних послова Ивица Дачић осудио је скрнављење Храма Христа Спаса. По ко зна који пут показало се да је то одраз мржње према српском народу и његовим светињама, рекао је Дачић.

– Такозване косовске власти су недјељама прије тога прекопале сваки центиметар око Храма, желећи да српску цркву повежу са ратним злочинима, а кад им то није успјело покушали су и да га униште подметањем пожара – рекао је Дачићи додао:

– То је показатељ колико је Србија била у праву када се противила чланству Косова у Унеску. Они који руше, пале и скрнаве српске цркве не могу бити њихови чувари. Ваљда то сада виде и оне земље које су подржале улазак Косова у Унеско, ваљда виде коме су хтјели да повјере заштиту српског насљеђа на Косову и Метохији – закључио је он.

ЂУРИЋ: СРАМОТНО И НЕЦИВИЛИЗАЦИЈСКИ

Директор Канцеларије за КиМ Марко Ђурић изјавио је да је одлука да се забрани чишћење и обнављање Храма Христа Спаса у Приштини срамотна и антицивилизацијска.

– То што се дешава у нашој јужној покрајни мислим да се не дешава сасвим сигурно нигдје у Европи и на врло мало мјеста у свијету. То је најдиректнија дискриминација српског народа ре – као је Ђурић.

Он се запитао шта је боље, односно да ли приштинске власти желе да се ту и даље окупљају наркомани и да се храм и даље пали на дневној основи, да се разара.

Он је подсјетио и на изреку: можда мислите да можете да радите шта хоћете и колико хоћете, али будите сигурни да не можете докле хоћете.

– Људи који су лично руководили операцијама и одговорни су за злочине не могу бити мост помирења, већ треба да одговарају – рекао је Ђурић.

ОСУДА НАЈНОВИЈЕГ НАПАДА НА ПЛОЧУ НЕСТАЛИМ НОВИНАРИМА

ФОТО: УНС

29. 9. 2016. Канцеларија за Косово и Метохију најоштрије осуђује најновији вандалски напад на плочу постављену на путу Велика Хоча–Зочиште, на мјесту гдје су у августу 1998. године отети новинари Радија *Приштине* Ђуро Славуј и Ранко Перенић.

Починиоци, које полиција још није идентификовала, пети пут су дивљачки насрнули на обиљежје, којим се, без вријеђања било кога, позива на задовољење правде и утврђивање судбине двојице несталих новинара.

Овај жалосни инцидент још једном потврђује да је на Косову и Метохији трајно успостављен наопак и антицивилизацијски систем вриједности, који Приштина очиглидено подржава и посредно подстиче толеришући нечињење полиције.

ФОТО: УНС

Канцеларија за Косово и Метохију придружује се револту струковних удружења због овог чина популаризације злочина и нечовјечног односа привремених институција самоуправе у Приштини према несталим и убијеним српским цивилима и њиховим породицама.

СТАРО ГРАЦКО: ПОЛОМЉЕНА СПОМЕН-ПЛОЧА СРПСКИМ ЖЕТЕОЦИМА

ФОТО: РТС

2. 9. 2016. Непознате особе оскрнавиле су и поломиле спомен-плочу страдалим Србима у селу Старо Грацко, код Липљана на КиМ. Поломљена је табла на којој су имена страдалих српских жетелаца који су убијени на жетви јула 1999. и жртвама НАТО агресије из те године. Табла се налазила у центру села код Основне школе *Браћа Аксић*.

Поред поломљене спомен-плоче страдалим Србима на школи је исписан графит на албанском „Hakmarrja" (Освета).

Инцидент је узнемирио малобројне преостале Србе у овом селу, а инцидент је најоштрије осудио министар за повратак и заједнице Далибор Јевтић, као и директор Канцеларије за КиМ Марко Ђурић.

– У Старом Грацком полупана је плоча убијеним жетеоцима што говори о општој политичкој клими мржње према Србима а ништа није урађено у посљедњих 16 година на њиховој безбједности – рекао је Ђурић у изјави за РТС.

Министар за повратак и заједнице у покрајинској влади Далибор Јевтић рекао је *Тањугу* да се ради о вандалском чину, најавивши да ће у току дана посјетити ово село.

Српска листа апеловала је на косовску полицију и међународну заједницу да појача присуство у срединама гдје живе Срби, како би се слични испади спријечили и починиоци привели правди.

КАНЦЕЛАРИЈА ЗА КИМ: ПОЧЕТАК ПРОЈЕКТА БЕСПЛАТНЕ ПРАВНЕ ПОМОЋИ

19. 9. 2016. Канцеларија за Косово и Метохију са задовољством обавјештава јавност да је 22. августа 2016. године званично почела имплементација пројекта *Промоција и заштита имовинских права интерно расељених лица, избеглица и повратника по споразумима о реадмисији*, чији је Канцеларија корисник, а који се финансира средствима Европске уније кроз национални програм ИПА 2013.

Основни циљ овог пројекта укупне вриједности 3.651.630,00 евра је заштита и реализација основних људских права, с посебним нагласком на заштити имовинских права, интерно расељених лица, избеглица и повратника по реадмисији.

У наредна 24 мјесеца пројекат ће спроводити *European Consulting Group* са сједиштем у Београду, Француска 5. У склопу предвиђених активности у наредном периоду биће отворене канцеларије широм Србије у мјестима гдје је концентрација интерно расељених лица, избјеглица и повратника по реадмисији најгушћа.

Поред пружања бесплатне правне помоћи, Канцеларија за Косово и Метохију посебно истиче значај заступања интерно расељених и интерно-интерно расељених лица пред судовима на Косову и Метохији, чиме ће једној од најрањивијих категорија становништва у Рерпублици Србији овај пројекат омогућити да поврати своју бесправно узурпирану, оштећену или уништену имовину, као и да оствари друга права која су јој ускраћена у протеклих 17 година.

– *Промоција и заштита имовинских права интерно расељених лица, избеглица и повратника по споразумима о реадмисији* представља наставак низа пројеката пружања бесплатне правне помоћи чији је корисник Канцеларија за Косово и Метохију, а који су финансирани из ИПА програма Европске уније.

За све додатне информације и услуге пружања бесплатне правне помоћи крајњи корисници се могу обратити на бесплатан телефонски број: 0800 108 208.

ЛАПЉЕ СЕЛО: ТРАДИЦИЈА НАС ЈЕ ОЧУВАЛА

Манифестација *Традиција нас је очувала* у организацији Удружења пословних жена Авенија из Лапљег Села, одржана је испред Дома културе у Лапљем Селу.
Презентацијом народних ношњи са Косова и Метохије, продајном изложбом ручних радова жена из Косовског Поморавља, Сиринићке жупе, Гораждевца и Грачанице, традиционалном кухињом и наступом естрадног умјетника Чеде Марковића, ова манифестација постаје традиционална.
– Презадовољна сам припремом и оним што је представљено овде у Лапљем Селу. Потрудиле смо се да и ове године прикажемо све оно што свакодневно радимо – рекла је директорица Удружења *Авенија* Гордана Ђорић.

ДОЊА ГУШТЕРИЦА: САЈАМ ПОЉОПРИВРЕДЕ

У оквиру манифестације *Дани општине Грачаница* у Доњој Гуштерици одржана је манифестација *Дан пољопривредника* – изложба пољопривредних производа и машина. Поред пољопривредника са територије општине Грачаница, на сајму су учествовали и пољопривредни произвођачи из Косовског Поморавља и Велике Хоче. Предсједник општине Грачаница истакао је да је жеља да се ојача пољопривредна производња.
– Ово што радимо након више деценија је да приближимо и едукујемо становништво када је производња у питању, с обзиром да пољопривреда не даје профит као некада. Тако да у сарадњи са Пољопривредним факултетом покушавамо да приближимо нове културе, технологије и механизацију, да се у цио процес укључи и наука, како би профит био већи – рекао је Костић.
Одржало се и једно занимљиво такмичење у прављењу косовске погаче, а најбољу погачу је умесила Слађана Мирковић, домаћица из Грачанице. Професори Пољопирвредног факултета одржали су предавање на тему воћарства и пчеларства.
Сајму пољопривредника присуствовао је и замјеник косовског премијера Бранимир Стојановић. Пољопривредни сајам организовала је НВО *ГИОР* (Грачаничка иницијатива за одрживи развој) и општина Грачаница.

ВУЧЕВИЋ У ВЕЛИКОЈ ХОЧИ: НОВИ САД ЈЕ МАЛИ СПРАМ ВАШЕ ХРАБРОСТИ

Градоначелник Новог Сада Милош Вучевић је у Великој Хочи, српском мјесту на Косову и Метохији, уручио помоћ дјеци до 18 година. Испред Цркве посвећене Светом Стефану, Вучевић је рекао да је Нови Сад мали наспрам храбрости коју су исказали и коју исказују житељи Велике Хоче. Он се захвалио Србима који живе у Великој Хочи и Ораховцу, истакавши да су они ти који бране Србију и српски народ.
– Да кажемо да знамо како вам је, то не би била истина, али желимо да вам се захвалимо на свему што сте учинили за Србију – рекао је Вучевић.
Члан привременог органа општине Ораховац Зоран Грковић у име суграђана се захвалио на помоћи која је стигла из Новог Сада и нагласио да Срби који живе у Великој Хочи и Горњем Ораховцу свакодневно имају проблеме, од писања претећих графита до других провокација.
– Одузет нам је мини бус који је био донација Јапана, а велики проблем нам је и неријешен статус општине Ораховац у процесу стварања Заједнице српских општина – рекао је Грковић. Према његовим ријечима, један од највећих проблема је то што дјеца средњошколског узраста одлазе у гимназију у Косовској Митровици, а не у гимназију у Ораховцу, коју ове године није уписао ниједан средњошколац.
Делегација Новог Сада је у Великој Хочи обишла неколико историјских споменика и највећи од укупно 13 цркава колико их има у Великој Хочи.

ТАНЈУГ

ФОТОГРАФИЈЕ: ЈЕДИНСТВО

ОБИЉЕЖЕНА МАЛА ГОСПОЈИНА - ПРАВОСЛАВНИ ПРАЗНИК И СЛАВА ОПШТИНЕ ГРАЧАНИЦА

Грачаница је стуб опстанка српског народа на Космету

Народ који опстаје на овом простору представља један од стубова српског постојања на Косову и Метохији и овај празник је добра прилика да цијелом српству пошаљемо поруку да Србија без Косова и Метохије нема свој смисао – поручио је директор Канцеларије за КиМ Марко Ђурић на Малу Госпојину у Грачаници, која је слава ове општине.

– Српски народ без КиМ био би народ без сопствене прошлости, а народ без сопствене прошлости не може имати ни будућност – нагласио је Ђурић у манастирској порти.

Поводом великог православног празника и славе општине Грачаница, Мале Госпојине, литургију у манастиру служио је владика Теодосије уз саслужење свештенства епархије. Владика се у бесједи осврнуо и на то што косовска полиција није омогућила свештеницима и вјерницима литију главном улицом у Грачаници. Литија је након литургије дијелом прошла око манастирске порте, али не и цијелом предвиђеном трасом, јер полиција није зауставила саобраћај.

У вечерњим сатима у Великој сали Дома културе одржана је *Свечана академија* којом су завршени Дани општине Грачаница.

Директор Канцеларије за Косово и Метохију Марко Ђурић рекао је да је дошао у Грачаницу како би пренио поруку предсједника Владе Републике Србије Александра Вучића руководству и грађанима општине да је Србија чврсто уз свој народ који овдје живи.

– Општина Грачаница је стуб опстанка на овим просторима јер сте у 11 година борбе као институција и у 16 година борбе од стравичних ратних дешавања успјели да опстанете у немогућим условима, али и да сте шанса за будућност српског народа зато што у селима грачаничке општине има много више дјеце него, нажалост, у многим селима у централној Србији – рекао је Ђурић.

У културно-забавном програму наступили су: Хор Призренске богословије *Кирило и Методије*, Хор *Бранислав Нушић* из Косовске Митровице, Филип Мирковић, ученик Музичке школе, млада пјевачица Дајана Емини и глумица Зинаида Дедакин.

Академији су, поред представника општине који су предвођени предсједником Владетом Костићем, присуствовали и замјеник косовског премијера Бранимир Стојановић, владика Рашко-призренски Теодосије, директор Канцеларије за Косово и Метохију Марко Ђурић, потпредсједник Скупштине АП Војводине Дамир Зобеница, градоначелник Новог Сада Милош Вучевић, ректор Универзитета у Приштини–Косовској Митровици Срећко Милачић и многи други.

АГ/ЈЕДИНСТВО

ЗЛАТНИК ЗА ОГЊЕНА

Након литургије у дворишту манастира поломљена је чесница, а златник је пронашао четворогодишњи Огњен Димитријевић из Грачанице. Чесницу је донио предсједник Одбора Републике Српске за помоћ Србима са КиМ Милорад Арлов, који је на тај начин честитао Дан општине Грачаница. Он је обезбиједио и стипендије за троје ученика у износу од 1.200 евра годишње.

ВЛАДИКА ТЕОДОСИЈЕ: СЛОГА ИСПРЕД СВЕГА

На академији присутнима се обратио владика рашко-призренски Теодосије, који је честитао славу домаћинима.
– Оно што је битно свима нама који живимо на Косову и Метохији јесте да будемо братољубиви, а не самољубиви. Потребна нам је слога прије свега. Не слога у било чему и било са ким него да будемо сложни у извршењу воље Божије, слушајући ријеч Божију и да будемо носиоци воље Божије у овом свијету. Треба да будемо окренути једни према другима, да од себе пружамо другима, а не да себично само гледамо себе и своје интересе и како ће други нама да угоде – рекао је владика Теодосије.

ВЛАДЕТА КОСТИЋ: БОРБА ЗА СТАБИЛАН ЖИВОТ

Предсједник општине Грачаница Владета Костић говорио је о раду општине Грачаница у протеклих годину дана и плановима за будућност.
– Наша средина колеба се између града и села, сиромаштва и појединаца који богато продају своја имања, између средње генерације људи који примају минималне зараде и младих генерација које тек излазе из школских клупа и траже посао и простор за живот. Наша средина се такође бори да достигне онај ниво стабилности који је довољан да један млад човјек каже остајем овдје јер ће бити посла, јер су ту моје светиње и моја породица, јер се осјећам сигурније. Одговорност је свакао на нама, али храброст да се остане је на сваком појединцу, јер не можемо рећи да нам је безбједност у општини на завидном нивоу – рекао је градоначелник Грачанице Костић.

СТОЈАНОВИЋ: ПОЛИЦИЈА РАЗУМИЈЕ ЈЕЗИК УЛИЦЕ

Замјеник косовског премијера Бранимир Стојановић извинио се епископу рашко-призренском Теодосију, гостима и грађанима Грачанице због тога што је литија онемогућена. Он је упозорио да ће са представницима косовске полиције у овом мјесту можда разговарати и путем улице, јер, како је рекао, полиција очигледно врло често разумије само аргумент улице, протеста и народног изјашњавања о одређеној ситуацији.
Предсједник општине Грачаница Владета Костић рекао је да општина на чијем је челу нема никакву сарадњу са полицијом и да је ово што се десило са литијом резултат тога.
– Имали смо више инцидентних саобраћајних ситуација током протеклих дана а да је полиција одбила да затвори магистрални пут, без обзира што постоји алтернативни правац. Зато се трудимо да Грачаница добије обилазницу – рекао је Костић.

ДИРЕКТОР КАНЦЕЛАРИЈЕ ЗА КИМ РЕАГОВАО НА ПРОВОКАЦИЈУ КОСОВСКЕ ПОЛИЦИЈЕ

Нећемо одустати, нико никада не може прекинути спону са народом!

По завршетку *Свечане академије* у Дому културе у центру Грачанице припадници косовске полиције зауставили су возило у којем се налазио директор Канцеларије за Косово и Метохију Марко Ђурић. Полиција је као разлог навела да је Ђурић прекршио протокол посјете Косову. Иако је полиција имала наређење да Ђурића у пратњи саобраћајне полиције отпрати до административног прелаза Мердаре, дирекор Канцеларије за КиМ је остао у Грачаници јер, како је истакао, није прекршио никакав протокол. Он је додао да је пропао неславни покушај његовог хапшења.

– Посјета је договорена у складу са правилима, како се то увијек чини када је ријеч о посјетама званичника на обје стране. Ја сам на Косову и Метохији и Грачаници са својим народом и даље ћу ту бити и долазити, и нико никада неће моћи да ме спријечи да радим свој посао. Нико никада неће прекинути нашу спону са народом на Косову и Метохији, и што више неко то покушава, ми ћемо бити јачи. Нећемо одустати, и то треба да запамте они који покушавају да насиљем нешто ријеше – рекао је Ђурић.

ПОКУШАЈ ХАПШЕЊА УГРОЖАВА СТАБИЛНОСТ

Покушај хапшења директора Канцеларије за КиМ Владе Србије Марка Ђурића, у Грачаници, само је наставак угрожавања стабилности на Косову, оцијенио је косовски министар за заједнице и повратак Далибор Јевтић. Он је рекао да покушај од стране полиције Косова шаље поруку уперену против свега онога за шта се Ђурић залаже, а то су прије свега мир, сарадња, суживот Срба и Албанаца. Према његовим ријечима, ова акција је, између осталог, само имала за циљ континуирано застрашивање Срба на Косову. Онај ко је покушао да приведе Ђурића је суштински покушао да „приведе" мир, дијалог, суживот, бољи живот и понајвише бољу будућност у односима Срба и Албанаца на Косову – нагласио је Јевтић.
Привести високог државника који је током своје посјете српском народу на сваком мјесту позивао на мир, сарадњу, на помирење Срба и Албанаца, значи само једно – да онај који је издао један такав политички налог не жели управо мир, суживот и помирење Срба и Албанаца, оцијенио је Јевтић.

МАРКО ЂУРИЋ ПОСЈЕТИО СПОМЕН-СОБУ *КОСМЕТСКЕ ЖРТВЕ* У БЕОГРАДУ

Тражимо правду за све жртве

Марко Ђурић, директор Канцеларије за Косово и Метохију, посјетио је спомен-собу *Косметске жртве* и разговарао са породицама киднапованих и убијених на Косову и Метохији. Након одавања поште минутом ћутања и обиласка *Спомен-собе* у којој су истакнуте фотографије 2.500 цивила, војника и полицајаца и то: Срба, Рома, Муслимана и лојалних Албанаца, киднапованих и убијених на КиМ, директор Ђурић изразио је захвалност у име Владе Србије породицама жртава због тога шта су, како је казао, они наша савјест која нам не дозвољава да заборављамо притиснути пропагандом, притиснути свакодневицом у коју многи желе да гурну под тепих и наше патње и наша страдања, све оно кроз шта су породице киднапованих и несталих и наш народ прошао.

– Ми тражимо правду за српске и за све друге жртве на Косову и Метохији. Тражимо правду зато што међу жртвама нема разлике и зато што ниједна жртва, ниједна породица која доживјела најстрашнију трагедију, није заслужила да дуже од деценије након страдања још увијек трпи дискриминацију на тај начин што неће знати судбину својих најближих, неће знати одговорне и неће дочекати праведну казну за најстрашније и најмонструозније злочине о којима нећемо ћутати – истакао је директор Ђурић.

Он је казао да је опредјељење Србије да злочинци буду изведени пред лице правде и да никада нећемо престати да говоримо о томе, подсећајући да никада нећемо прихватити да се помирење фингира фото сесијама и лажним извињењима српским жртвама.

Иначе, *Спомен-соба* са фотографијама 2.500 убијених са именом и презименом, годином рођења и годином страдања и годином отмице од 1998. године и 1999. године, док је трајао сукоб и борба са ОВК. Највећи број Срба киднапован је доласком мировне војне и цивилне мисије на КиМ, Унмика и Кфора.

Р.КОМАЗЕЦ / ЈЕДИНСТВО

ЗДРАВКОВИЋ: ПАМТИМО И НЕ ЗАБОРАВЉАМО

У име породица обратила се Снежана Здравковић, чији су отац и брат киднаповани и убијени, истичући да Споменсоба *Косметске жртве* представља аманет који је остављен да се њихови најмилији не забораве, „мјесто гдје сјећања не умиру, мјесто гдје теку ријеке суза, мјесто гдје они живе у нашим срцима". Она је подсјетила да Удружење породица киднапованих и убијених на КиМ окупља велики број породица жртава киднапованих и убијених а да је иницијатива израде саме *Спомен-собе* жртава потекла је и покренута од самих породица жртава, од борбе која се води годинама, од питања која немају одговора, од туге којој нема краја. Памтимо и не заборављамо – поручила је госпођа Здравковић.

СПАСИЋ: ЗА ЗЛОЧИНЕ НИКО НИЈЕ ОДГРОВАРАО

Сима Спасић, предсједник Удружења, уз захвалност директору Ђурићу на помоћи да се косметске жртве отргну од заборава, подсјетио је да поред ове *Спомен-собе* постоје и два „зида плача" испред Скупштине Србије и Тужилаштва за ратне злочине. Спасић је рекао да је Удружење свим домаћим и међународним институцијама од Тужилаштва у Хагу до Уједињених нација дали преко 300 имена киднапера Срба, али до дан-данас ниједан од њих није ухапшен, а камоли процесуиран и осуђен.

ВИНКА РАДОСАВЉЕВИЋ, НАЧЕЛНИЦА ПЕЋКОГ ОКРУГА

Међународна заједница и даље затвара очи пред проблемима Срба

Безбједносна ситуација на читавом подручју Косова и Метохије погоршана је, од Новог Брда, Лапљег Села, Косовског Поморавља. Међутим, Срби у Метохији су константно изложени нападима и пљачкама а њихова имовина узурпирана је годинама. Нисмо још увијек чули да је неко осуђен и да је одговарао за сва та недјела, што свакако охрабрује све оне који желе да иселе Србе из Метохије и да наставе са нападима како би остварили циљ који су започели још 1998, а слободно могу рећи и много раније, јер су 1998. само кренули интензивније.

Овим ријечима Винка Радосављевић, начелница Пећког округа и члан Управљачког тима за израду Статута Заједнице српских општина оцјењује безбједносну ситуацију у Покрајини. Истовремено, опомиње да међународна заједница, која је фактор стабилности на КиМ, затвара очи пред оваквим стварима и да не улаже свој ауторитет да заштити Србе у Метохији и остатку Космета.

– За разлику од косовских институција, које очигледно не желе да побољшају свеукупни положај Срба на Космету, забрињавајуће је то што се ни међународна заједница не држи свог мандата и не испуњава ни један дио обавеза које су проистекле из Резолуције на основу које су и међународне мисије присутне на Косову и Метохији.

● **Рекли сте да је једна од разлога што Албанци не дозвољавају повратак расељених Срба и то што већ шеснаест година користе њихову имовину. Како то спријечити?**

– Свакако је један од разлога и то што Албанци не желе да признају сами себи да нису успјели да заувијек протјерају Србе из Метохије како су они то замислили и да им вјероватно тешко пада што су се Срби вратили и што само желе да буду свој на своме. Отуда и толики притисци и напади, како би Срби одустали од онога што је њихова дједовина. Узрпирана имовина још увијек је велики проблем, а и тамо гдје није, Срби не смију да обрађују своју земљу јер им се отворено пријети или им се уништава све што засију. Неколико случајева смо имали да Албанци намјерно пусте краве и униште све што је засађено и наравно одговорних нема. Али оно што је још страшније, јесте да већ шеснаест година Албанци без икаквих посљедица користе већину српске земље у метохијским општинама и што је свакако један од суштинских разлога због којег се противе повратку Србе. Међутим, косовске институције, рекла бих, не раде ништа по том питању, иако је право на имовину основно људско право свуда у демократском свијету.

Све осим дијалога било би погубно за Србе на КиМ

Нисмо још увијек чули да је неко одговарао за нападе на Срба из Метохије

● **Како заправо заштитити основна људска права Срба на Космету, поготову повратника који су се вратили на своја, углавном порушена, огњишта са намјером да остану и граде будућност на својим имањима?**

– Када би постојала искрена воља албанске стране за суживот, да искрено желе Србе у Метохији, ових напада и притисака не би ни било. Оно што је још важније рећи јесте да не постоји воља институција да свој посао раде професионално, судова, полиције и осталих, и зато једини начин јесте да међународна заједница озбиљније узме своје учешће у заштити људских права Срба, а посебно у Метохији, с обзиром да су они најугроженија популација становништва на КиМ. Али то је нешто што институције морају да ријеше на централном нивоу и да заиста уколико желе да на Косову заживи демократија, почну да примјењују законе у поштовању основних људских права, права на живот, слободу кретања, приватну својину...

● **Да ли ће метохијске средине у којима Срби живе бити дио Заједнице српских општина и да ли би се у том случају побољшао њихов положај?**

– Срби у Метохији не смију остати ван Заједнице српских општина, о томе ће се свакако разговарати и тражити начин да буду заступљени у оквиру Заједнице, што ће, сигурна сам, осигурати будућност и опстанак Срба.

● **Када очекујете почетак израде Статута Заједнице српских општина и формирање ЗСО?**

– Познато је да је формиран Управљачки тим који је недавно представљен у Бриселу и сада, рекла бих, не постоје препреке да се почне са израдом Статута ЗСО, односно не видим више потребе да Приштина пролонгира и даље одуговлачи са испуњавањем преузетих обавеза око формирања ЗСО. Познато је да је Београд испунио све и да и даље испуњава све договоре постигнуте у Бриселу, али мислим да Приштина и даље на све начине опструише све договорено, због чега очекујемо да међународна заједница уложи свој ауторитет и допринесе, односно натјера Приштину, да се крене у формирање Заједнице.

● **Да ли је дијалог имао алтернативу будући да приштинске институције не поштују договорено и постоји ли нада да ће међународна заједница коначно реаговати и натјерати Приштину да преузме одговорност за своје поступке?**

– Морам да кажем како би и наши грађани боље разумјели да једино и исправно што се могло догодити јесте дијалог. Све друго би било погубно првенствено за Србе на КиМ и бојим се да Срба не би данас било у овом броју да није кренуо дијалог Београда и Приштине у Бриселу. Без обзира што албанска страна не поштује ни сопствене договоре и што по сваку цијену жели да унизи сву добру вољу Београда, вјерујем да долазе дани када ће међународна заједница затражити одговорност и од Приштине. Јер има једна пословица: ,,Можете колико хоћете, али не и докле хоћете." Просто у животу, па и у политици, ништа није црно-бијело. Мијења се и глобална политика и вјерујем да ће врло брзо доћи вријеме када ће Приштина морати да буде одговорнија, па и да сноси посљедице за непоштовање сопствених закона и договора.

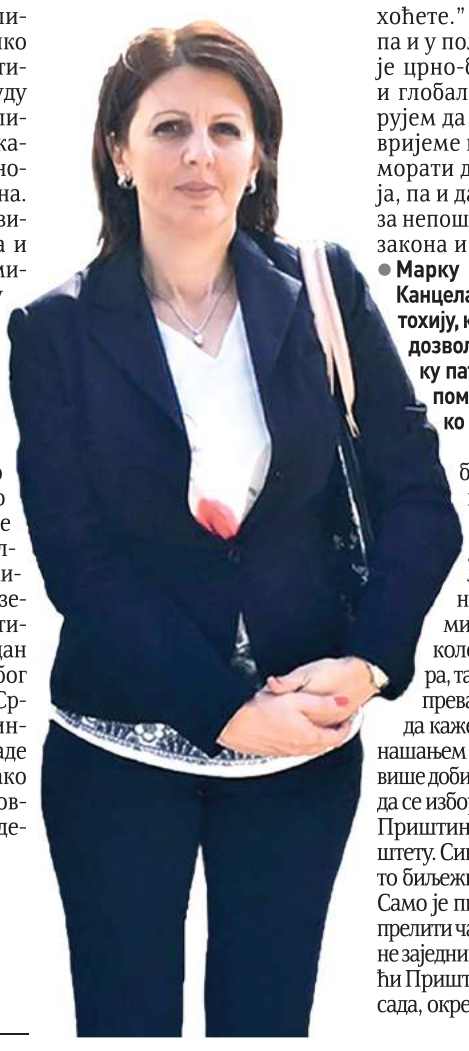

● **Марку Ђурићу, директору Канцеларије за Косово и Метохију, косовске власти нису дозволиле да посјети Пећку патријаршију и однесе помоћ монахињама. Како то коментаришете?**

– Што се тиче забране посјете Пећкој патријаршији директору Канцеларије Марку Ђурићу, мало је рећи да је срамна и нељудска, и ако су мислили да ће тиме поколебати како директора, тако и Србе у Метохији преварили су се. Ја морам да кажем да са оваквим понашањем Приштине, Срби још више добијају снагу да издрже и да се изборе за своја права, док Приштина сама себи наноси штету. Сигурна сам да неко све то биљежи и исписује минусе. Само је питање када ће та кап прелити чашу и код међународне заједнице, па и у свијету и рећи Приштини: довде сте могли сада, окрећемо други лист.

Р.КОМАЗЕЦ / ЈЕДИНСТВО

ВИШЕ ОД 200 РАСЕЉЕНИХ СРБА ПОСЈЕТИЛО УРОШЕВАЦ

Више од двије стотине расељених Срба посјетило је Урошевац и присуствовало светој архијерејској литургији коју је у Цркви Светог цара Уроша служио епископ рашкопризренски Теодосије. Са расељеним Србима били су министар за повратак и заједнице у покрајинској влади Далибор Јевтић, замјеник покрајинског премијера Бранимир Стојановић и Миленко Џелетовић, извршни директор финансија у *Телекому* Србија.

Јевтић је нагласио да се неће одустати од повратка Срба и њиховог живота на овим просторима, напоменувши да је црква у Урошевцу спаљивана али и обновљена. Стојановић је изразио задовољство што су расељени из Урошевца везани за овај град, али је указао да се живот Срба тешко обнавља у градовима и да је повратак у урбане средине ишао тешко.

Зорица Војиновић, која као расељено лице, живи у Београду и каже да Урошевац данас није оно што је био некада, а да станови и куће које имају у централној Србији не могу да замијене домове који су остали у овом граду.

– Обишла сам оно што сам могла да обиђем, јер нам је било ограничено кретање. Урошевац више није град из којег сам изашла и у којем сам расла... Боли. Купили смо нове станове, свако од нас има и стан или неку кућу, али дом не. Домови су остали овдје, али они домови који данас не постоје – рекла је Војиновићева.

Она је истакла да је обишла плац, кућу гдје је рођена и да је призор који је видјела растужио до суза.

– Сада је тамо паркинг простор, немате појма како је то – рекла је она, захваливши се Канцеларији за Косово и Метохију и Министарству за повратак што су омогућили расељенима да буду у цркви у Урошевцу данас.

Са расељеним Србима био је и Миленко Џелетовић, који је за *Танјуг* рекао да је Урошевац тужна слика цивилизоване Европе, подсјетивши да је идеја о обнови цркве Цара Уроша рођена прије двије године. Тада је, како каже извршни директор финансија *Телекома*, у цркви затекао само свештеника Којића у олтару, протиницу за пјевницом и ни једног парохијана, те да му је идеја о обнови цркве дјеловала нестварно.

У општини Урошевац је прије сукоба на Косову живјело око 30.000 Срба, од чега близу 12.000 у граду. Данас у центру Урошевца од Срба живе само јерej Трајко Влајковић са супругом и ћерком. Парохијски дом и Цркву Св. цара Уроша у Урошевцу обезбјеђују припадници Косовске полиције, а њихово присуство током данашње посјете Срба овом граду било је појачано.

ОТВОРЕНА ШКОЛА У ВИДАЊУ КОД КЛИНЕ

2. 9. 2016. У селу Видање код Клине на Косову и Метохији свечано је отворен новоизграђени објекат истуреног одјељења ОШ *Радош Тошић* из Осојана, уз присуство представника Владе Србије и представника Срба са Косова.

Директор Канцеларије за Косово и Метохију Марко Ђурић изјавио је да зграда нове школе у Видњу резултат заједничког и сложног рада Владе Србије, Епархије рашко-призренске и српских представника у покрајинским институцијама.

– Једни су дали новац за зграду, други су дали новац за земљиште, а трећи су дали институционалну подршку да ова изградња буде спроведена – рекао је Ђурић и истакао да ће се наставити заједнички рад „док не буду створени услови да Метохија, која је била окупљалиште и источник српског националног идентитета, духа и етноса, то поново буде".

– Увјерен сам да долази период обнове – рекао је Ђурић и поручио да од нас искључиво зависи колико ћемо у томе бити истрајни, успјешни и постојани.

Министар просвјете, науке и технолошког развоја Младен Шарчевић најавио је да ће се радити на једном посебном фонду који ће имати за циљ да побољша основне услове за школовање, оцјењујући да се уз добре наставнике може спроводити и много бољи процес наставе.

Отварању школе у Видању, гдје је прије сукоба на КиМ живјело више од 8.000 Срба, док данас живи око 500 српских повратничких породица, присуствовали су и представници Срба са Косова и Метохије.

Свечаности у Видању присуствовали су и министар у покрајинској влади Љубомир Марић, начелница Пећког округа Винка Радосављевић, официр за везу са Приштином Дејан Павићевић и други. **ТАНЈУГ**

У ОРГАНИЗАЦИЈИ КАНЦЕЛАРИЈЕ ЗА КиМ И МИНИСТАРСТВА СПОЉНИХ ПОСЛОВА СРБИЈЕ

ФОТОГРАФИЈЕ: ЈЕДИНСТВО

Дипломате посјетиле Космет

Посјетом манастиру Бањска у општини Звечан, службеници Министарства спољних послова (МСП) Републике Србије започели су посјету Косову и Метохији. Ову посјету јужној српској покрајини организовала је Канцеларија за Косово и Метохију у сарадњи са Министарством спољних послова, а замјеник директора Канцеларије Жељко Јовић изразио је задовољство „што смо успјели да наставимо са едукацијом државних службеника, односно свих оних који су запослени у српској администрацији".

– Процес описмењавања, учења, сталне социјализације важан је и у свакодневном животу. У ситуацији када се једна држава, као што је Србија, налази у једном тешком стању непрекидне борбе за своја права, права свих Срба, веома је важно да они који представљају нашу државу имају довољно аргумената да бране и своју државу и свој народ – нагласио је Јовић.

Службеници спољних послова Републике Србије су професионалне дипломате и свако од њих, по Јовићевим ријечима, наредних година „браниће интересе Србије у неком од дипломатско-конзуларних представништава широм свијета.

– Стога је овај њихов долазак на КиМ прилика да се упознају са оним што Србија овдје има, а има много тога још, јер ово је колијевка нашег народа, ови манастири, ова културна баштина која је непојмљива, а са друге стране остариће и директан, живи, контакт са људима који живе на овом простору – рекао је замјеник директора Канцеларије за КиМ Жељко Јовић..

Александар Јанковић, један од службеника МСП, оцијенио је да је за њих веома важна ова посјета.

– Један од приоритета нашег рада је заштита српског културног насљеђа на Косову и Метохији. То је веома важно не само за нас и нашу земљу него за читаво човјечанство. Свакако да је веома значајно што ћемо у оквиру ове посјете имати прилике да се упознамо са најзначајнијим знаменитостима и културном баштином на Косову и Метохији – рекао је Јанковић.

За службенике Министарства спољних послова Републике Србије посјета Космету била је прилика да се и српске дипломате, које ће у наредном периоду активно учествовати у раду међународних организација, упознају са природним љепотама, духовном и културном баштином КиМ, али и проблемима српске заједнице на овим просторима, коју ће промовисати и штитити на међународној сцени.

Службеници МСП су поред Грачанице, обишли Призрен, Велику Хочу, Призренску богословију, манастире Високи Дечани, Св. Архангели, Пећку патријаршију, Саборну цркву Св. Ђорђа и цркву Богородице Љевишке. **Н.С/М.Ч.**

ОДАЛОВИЋ: СРБИЈА ЗА НОРМАЛИЗАЦИЈУ ОДНОСА

Са службеницима, који ће заузимати значајне позиције у дипломатско-конзуларним представништвима широм свијета, био је и генерални секретар министарства Вељко Одаловић.

-Ми нисмо неко ко ће кварити односе, већ смо за то да се они нормализују што је могуће више, како би се обезбједио један нормалан живот, као и функционисање свега онога што је потребно народу који је остао овдје да живи. То је обавеза државе Србије и њено убјеђење, јер је Косово и Метохија дио Србије, рекао је Одаловић. Он је нагласио да кроз дијалог Београда и Приштине Србија жели да ријеши што више проблема са којима се Срби на Косову суочавају, али и инсистира да се испуни све оно што је већ договорено.

МАРКО ЂУРИЋ ОТВОРИО РТВ ЦЕНТАР У ГРАЧАНИЦИ

Истина је најјаче оружје

Директор Канцеларије за Косово и Метохију Марко Ђурић отворио је Радио-телевизијски центар *Грачаница*, оформљен на иницијативу Јавног предузећа *Мрежа Мост*. Ђурић је изјавио да је истина најснажније српско оружје, посебно у овом времену када многи неистинама покушавају да затру сјећање на нашу славну прошлост и сузбијањем нашег језика и ријечи онемогуће опстанак српског народа на КиМ.

– Увјерен сам да ће српска ријеч одавде ићи у свијет и да ће се истина о нашем народу боље чути захваљујући овом студију – рекао је Ђурић.

Он је предузећу *Мрежа Мост* и његовом руководству одао признање на вишеструком повећању продукције у протеклих годину дана, истакавши да је важно да се програм медија који дјелују у оквиру тог предузећа чују и виде у читавој Србији.

– Честитам припадницима седме силе на КиМ на борби у незамисливим условима, на неустрашивости и изазовима са којима се суочавају не одустајући од свог посла под најтежим притисцима. Не говорим само о притисцима немаштине и биједе, већ и о притисцима који су посљедица политичког амбијента – поручио је Ђурић.

Директорка ЈП *Мрежа Мост* Слађана Иванчевић је отварајући РТВ центар подсјетила на резултате медија који дјелују у оквиру тог предузећа, видљиве и у програмском и у техничком напретку српских медија на КиМ.

– Оно што смо урадили се види, али најважније је да смо постали једна велика кућа, радили смо заједно, радили смо небројен број преноса и одложених снимака. Није било знатнијег догађаја на КиМ који наша екипа није пропратила – рекла је Иванчевић.

МИНИСТАР ДАЛИБОР ЈЕВТИЋ У ПОСЈЕТИ НОВОМ БРДУ

Костићи добили кућу

Министар за заједнице и повратак Далибор Јевтић посјетио је село Зебинце у општини Ново Брдо и том приликом отворио асфалтирани пут у дужини од 1.200 метара, који од магистралног пута води до села. Јевтић је након свечаног пресијецања врпце, заједно са градоначелником Новог Брда Светиславом Ивановићем, предао и кључеве новоизграђене куће петочланој породици Костић.

Јевтић је рекао да је породица Костић једна у низу породица којој Министарство за заједнице помаже.

– Породица Костић је једна од преко 150 породица којима ми помажемо широм Косова. То је резултат прије свега наше присутности на терену и разговора са народом. Заједно са представницима локалне самоуправе трудићемо се да све проблеме нашег народа што боље разумијемо и на квалитетан начин ријешимо, уз пуну сарадњу са Канцеларијом за Косово и Метохију Владе Србије – рекао је Јевтић.

Као приоритет Министарства за заједнице и повратак Јевтић је навео развој економије и могућност да се млади људи запошљавају кроз додјелу грантова које министарство заједно са Канцеларијом ЕУ и са Канцеларијом за КиМ Владе Србије пружа грађанима.

У селу Зебинцу живо око 300 Срба и оно важи за најсиромашније село у општини Ново Брдо. **М.Ч.**

» Министар за заједнице и повратак Далибор Јевтић са Костићима испред нове куће

МУЛТИЕТНИЧКИ ИЛИ ЗАБРАЊЕНИ ГРАД ПРЕСТОНИЦА БИХ ЈЕ 1991. ГОДИНЕ ПО ПОПИСУ ИМАЛА 153.000 СРБА И 60.000 ЈУГОСЛОВЕНА

Сарајево пуно Арапа и Кинеза, Срба „ниђе”

ПИШЕ: ДРАГАН БАШОВИЋ

» Саборна црква Рождества Пресвете Богородице у Сарајеву након 11 година градње завршена је 1. маја 1874. године

Српски народ притиснут је данас невољама, али нигдје као у Сарајеву српска трагедија није толико затрпана, запостављена и заборављена. Пати се негдје више, негдје мање, а у граду испод Требевића Срба готово да више и нема, па нема никога да дигне глас. А колико их је некада било? По попису 1991. било их је 153.000, али то није коначна цифра јер је у Сарајеву пописано око 60.000 Југословена, па процијените колико је Срба међу њима. У сваком случају цифра би могла да се заокружи на неких 200.000 (сагласан је са овим члан тима за одбрану Радована Караџића Миливоје Бато Иванишевић), што је нешто мање од половине града који је имао 450.000 становника.

Према онима који у Сарајево сваки радни дан долазе да би зарадили за живот, а то значи у Савјет министара и остале институције заједничког, кровног, нивоа, Срба који пребивају у својим сарајевским становима и кућама је од двије до пет хиљада. Е, ту би се могла примијенити она бившег хрватског премијера Зорана Милановића: шака јада. Значи: Срби су од Сарајева дигли руке. Оно што политички представља Србе зове се Славиша Шуњур. То је човјек који се хвалио како је из свог топа погађао „четничке положаје”, а ево из сазива у сазив Парламента Федерације БиХ представља Србе.

ХРАМ КРАЈ КОГА ЈЕ МЛАДИЋ ХТИО ДА „ИГРА КОЛО”

За празник Преображења код цркве на Долац Малту дођу сарајевски Срби да се сретну, да обиђу три пута око цркве, играју коло, замезе и издајају се. То је она црква крај које је генерал Младић хтио да „игра коло” љета 1993. Године. Зауставио га је Слободан Милошевић. Да је Младић ушао у Сарајево, то би значило крај рата, што Америци тада није одговарало. На окупу су на Преображење углавном старији, младих је врло мало, а дјеце скоро никако. Окупе се Срби и за Малу госпојину у Саборној цркви, саслушају владику херцеговачког Григорија, који од смрти владике Николаја добробосанског обавља послове и у овој митрополији. Написи на витражима ове цркве свједоче које су угледне породице помагале градњу цркве: Ђоровићи, Ајвазовићи, Бесаровићи... То не може да се обрише, али брисано је све друго што је српско у Сарајеву. Од имена улица остала је једино Деспићева, док су свима другима које су свједочиле да је ово српски град измијенили имена. Избрисали су чак и име првог предсједника Президијума Народне републике БиХ Војислава Ђеде Кецмановића, Србина који је учесник Авноја и ЗАВНОБиХ-а. Његова улица на Кошеву сада се зове Нусрета Шишића Деде, шефа приватног затвора у хотелу *Загреб* на Маријин Двору. Остао је додуше натпис на ћирилици и латиници изнад радње Благојевића, сарајевког казанџије, али то је само изузетак који потврђује правило. Али „босански Срби”, како су нас звали Бошњаци у својим медијима од ратних дана до данас (а богами и сада политички неписмени новинари на РТС-у), настојећи од нас створити неке друге Србе у односу на оне „србијанске”, нису се дали преварити и створили су 9. јануара 1991. године своју државу Српску Републику Босну и Херцеговину, касније крштену од њеног предсједника као Републику Српску.

Шетњу Сарајевом, гдје смо се затекли у вријеме одржавања *Сарајево филм фестивала*, почињемо од мјеста гдје је на Фердинанда пуцао српски јунак Гаврило Принцип. Добро је познато да је Гаврило из Грахова, али не зна се да Принципа има и у Хаџићима. Гаврила је школовао стриц, па је завршио четири разреда гимназије у Сарајеву, прије него што ће наставити школовање у Београду. Принципи су власници доброг дијела земље у Хаџићима, сарајевском приградском насељу које је име добило по великом броју оних коју су одлазили на хаџилук. Али не у Меку, него у Јерусалим, на Христов гроб, јер су Хаџићи већинско српско насеље, као и сва остала око града. Да нису отишли, Срби би до данас сигурно имали локалну власт у свим приградским општинама (то се зове Кантон Сарајево) и на Илици.

ДО СМЈЕНЕ РАНКОВИЋА СРБИ БИЛИ ВЕЋИНА

Од неколико група туриста готово је немогуће прићи плочи која сведочи шта се ту догодило на Видовдан 1914. О догађају који је послужио као повод за Први свјетски рат водичи неколико група причају на шпанском језику. Не разумијемо га, и не знамо да ли о Принципу говоре као о јунаку или као о терористи како то у књизи *Месечари* ради историчар-лажов Кристофер Кларк, али смо сигурни да туристички водичи неће рећи праву истину о посљедњем рату у Сарајеву. Ни ријечи о томе да је ту убијено најмање пет хиљада Срба.

Да смо немарни као народ свједочи и чињеница да до данас нисмо пописали своје жртве, а већина Срба не зна да су све до шездесетих година били већина. Наиме, тада су муслимани у БиХ бројчано превладали Србе. Неки српски интелектуалци су схватили шта се Србима спрема. Први је „закукурикао” Војислав Лубарда који је у свом роману *Гордо посрташе* навео да су неки који су до 1943. године на капи носили усташко „У” пришили звезду петокраку. Ајде што су пришили, него су касније постали утицајни комунистички функционери. Када је Лубарда објавио роман, настала је хајка на овог директора тада тек формиране Радиотелевизије Сарајево. Разлог је био што је навео права имена ових функционера, муслимана поријеклом из Рогатице. Морао је да се склони у Београд.

Због фестивала сарајевске улице су пренатрпане, па пролазимо поред хотела *Европа*, који је градио Глигорије Јефтановић. Управо у том тренутку из њега излази београдски глумац Никола Ђуричко. Не интересује њега је ли Сарајево некада било српско или није. Да га интересује, не би ни био позван на фестивал.

Некада раније Српско културно друштво *Просвјета* у свом посједу имало је 12 велелепних сарајевских зграда над којима никада није спроведена реституција. Пролазимо поред једне од њих у којој је данас туристички биро. Из те предивне грађевине трешти техно музика, правећи штимунг и фестивалску атмосферу у улици Бранилаца Сарајева.

Српској православној цркви, која је била власник цијелог кварта уз Саборну цркву Рођења Пресвете Богородице, вратили су само зграду преко пута некадашњег хотела *Централ*, гдје су у најопаснија комунистичка времена српски националисти славили Српску нову годину. У тој згради данас је администрација Митрополије добробосанске.

Већина сарајевских Срба данас не зна да је у овом граду скоро сва земља заправо српска. Тако је, зграда Скупштине БиХ и Савјета министара БиХ, подигнута на простору, гдје је некада било српско православно гробље. Прећуткује се и чињеница да је Економски факултет сазидан на земљишту СПЦ.

ЈОВО ДИВЈАК ТУРИСТИЧКИ ВОДИЧ

Истину неће рећи ни Јово Дивјак, један од оних који су одговорни за Добровољачку (што није сметало Сергеју Трифуновићу да у Мостару обуче мајицу са његовим ликом). Он туристе за дебеле девизе води по линијама „опсаде Сарајева” која се простире од Јеврејског гробља до игманске стране аеродрома *Бутмир*, гдје је био почетак 800 метара дугачког тунела ископаног током рата. Можда ће Јово одвести странце до мецима изрешетане „зграде Лориса” да им покаже гдје су се водиле жестоке битке, али неће рећи да је са те зграде у јесен 1994. године муслимански снајпериста Сенад Пискић убио двије српске дјевојчице, Наташу и Милицу, које су се играле „ластиша”. Било је то четворомјесечно примирје, када су били отворени саобраћајни прилази граду, тзв. плави путеви. То је била прилика да се складишта напуне, а умањи цјеновник по коме су се јаја продавалао за 30, а литар уља за 100 „дојч марака”. Ратни профитери остали су без зараде и неко је одлучио да се девојчице убију да би Срби поново блокирали град. Примирје је окончано, рат се наставио, као и ратно профитерство. Град је блокиран изнутра, а за излазак се плаћало од шест, па до 70.000 марака. Родбина је скупљала новац како би била откупљена слобода оних који су остали у Сарајеву.

Да би се страх међу Србима подстакао, усред бијела дана за вријеме ручка убијена је седмочлана породица Ристовић у Велешићима. Срби су завршавали заклани и на требевићкој јами Казани, а многи су затварани и мучени у стотинама приватних и Централном затвору, као и логору *Виктор Бубањ* у коме је данас смјештен Суд БиХ.

Како је некоме ко све ово зна а пролази Сарајевом?

– Немам разлога да страхујем, али избјегавам да одлазим тамо. То што не гајимо културу сјећања није наш једини гријех – говори нам, док испијамо кафу на аутобуској станици, књижевник из Источног Сарајева Жељко Пржуљ.

– Срби уче да су била само два српска устанка у вријеме Турака, мада је српских устанака било 18. Историчари династије Карђорђевић су ствар приказали тако као да од Карђорђевића настаје историја. Без устанака у БиХ и Војводини. Сами устаници нису како то говоримо звали устанак првим, него Карађорђева буна – прича Пржуљ.

НАТО ОСИРОМАШЕНИМ УРАНОМ НА СРБЕ

Његов колега, пјесник Недељко Зеленовић, иначе пријератни професор руског језика у Хаџићима, упозорава да су сарајевски Срби били главна мета бомби од осиромашеног урана чиме су Србе Хаџића у августу и септембру 1995. године гађали НАТО авиони (А-10 тандерболт) и снаге НАТО пакта за брзе интервенције стационаране на Игману:

– Од укупно 10.800 пројектила испаљених на Републику Српску, непосредно пред крај рата, око 3.000 пало је на Хаџиће. Како су ту били бункери ЈНА и Ремонтни завод, гдје су се репарисали тенкови, примијенили су пројектиле са осиромашеним ураном који пробија оклопе и бетон. Надисали смо се тада оне отровне прашине, а када су Хаџићи Дејтонским споразумом припали непријатељу, одселили смо се у Братунац, гдје се од осиромашеног урана умире и данас. Умиру и муслимани који су дошли на своје или доселили у Хаџиће. Умиру масовно, али се о томе не говори у медијима да се не би замјерили својим пријатељима, Американцима.

Сарајевски Срби који су били носиоци станарског права успјели су да те станове врате и продају, али како истиче Зеленовић 5.000 српских станова никада нико није вратио, између осталог, јер су у Сарајеву убијане цијеле српске породице, па те станове није имао ко ни да тражи назад.

Драстична промјена етничке структуре у граду на Миљацки (која је тихо спровођена од краја Другог свјетског рата) почела је првих ратних дана, а довршена је након великог егзодуса, када је око 100.000 Срба са Грбавице и околних насеља (Илица, Хаџићи, Рајловац, Вогошћа, Илијаш) заувијек напустило своје домове. Они нису хтели остати на територији муслиманско–хрватске фердерације, коју је Милошевић, како се прича, једним потезом дао муслиманима.

У Сарајеву има мјеста за Кинезе, којих, како се тврди, има око 15.000. Населили су се и закупили пословне просторе, углавном на потезу од Бољаковог потока до Ређева, гдје је отворено на стотине радњи са кинеском робом. А како нас је обавијестио ових „референдумских” дана Милорад Додик у Сарајеву је досељено и 44.000 Арапа, док их је у БиХ чак 100.000. Купују од Срба огромне посједе, али и мања имања, куће и станове.

На Илици су наспрам једне нове, луксузно опремљене осмоспратнице, просторије Демократске иницијативе сарајевских Срба, невладине организације која је сачињена од оних који су 1995. одлучили да оду у Републику Српску, Србију или бијели свијет. Јово Јањић који води ову организацију, у рату је изгубио два брата.

– Ову зграду праве за Арапе. Направили су и на Осојнику код Хаџића велико насеље са језером и острвима у њему попут Дубаија. Праве код Трнова испод планине Трескавице и на Пољинама, сјеверено до Сарајева. Неки то тумаче ратовима, али прича се и то да на Блиском истоку за неколико деценија због климатских промјена неће бити живе душе. Арапи не могу директно да купе, већ то за њих раде власници сарајевских агенција.

Враћамо се са Илице на Нецариће. У даљини видимо зграду телевизије крај које тече Миљацка. Испод моста тог љета 1992. године лежало је тијело Слободана Самарџића, музичког уредника кога су заједно са Станом Шеховац и инжињером Радомиром Гојковићем убили само зато што је Србин. Његово тијело полиција је током увиђаја фотографисала, али касније је једноставно нестало. Његова супруга Нада каже: „Не треба да копамо Сарајево, треба да питамо оне који знају. Ово је мали град, у њему све се зна.”

Мука нам је од Сарајева, града у коме нема мјеста за Србе. Нема мјеста ни за кучиће и дјецу, а у сарајевским новинама јавља се Кустин хабаб, Абдулах Сидран, огорчен што градске власти ликвидираше све паркове по граду. Или су то паркиралишта или стакленобетонска здања у којима су шопинг молови, банке, осигуравајућа друштва или зграде које су покриле сваки празан простор, од Маријин двора до краја града – ма шта то значило. Одох на „тролу” у Српско Сарајево, тамо иза Добриње, гдје су моји. А у глави ми стихови пјесама о Сарајеву Дејана Гутаља и Недељка Бабића, о „граду који режи”. На Србе. Тако смо ратних дана спуштајући се са Требевића до Грбавице или Војковића доживљавали хук града испод нас.

Никада нећу заборавити Сарајево, зимску бајку
И њен крај у крви мартовских сватова
Рахитичне старице што псују српску мајку
И певају песме из прошлих ратова.
Волео сам над гробом родитељским белих бреза хлад
Сад видим птицу са откинутим људским цревом
Молим те, Боже, да прођем кроз сваки лепи град
Само не дај ни у сну да прошетам Сарајевом.

(СТИХОВИ ДЕЈАНА ГУТАЉА ИЗ РАТНОГ ПЕРИОДА)

ИСТОЧНО И БЛИСКО-ИСТОЧНО

Српском Сарајеву морали смо промијенити име. Нису дали странци. Данас се зове Источно.

– Ако је оно Сарајево гдје живе Срби Источно, шта је оно друго гдје живе муслимани? – пита ме Недељко Зеленовић, а ја наравно не знам одговор.

– Онда је оно тамо блискоисточно – поентира Недељко.

Колико истине има у овој шали? То најбоље зна Џевад Галијашевић, који каже да је муслимански дио Федерације БиХ једна од главних база радикалних исламиста. А зна и министар МУП-а Српске Драган Лукач, који каже да се 100 ратника џихада вратило из Сирије баш ових дана.

БЕОГРАД: ОМАЖ ЈАДРАНКИ СТОЈАКОВИЋ

У атријуму Етнографског музеја приређен је омаж Јадранки Стојаковић. Уз поздравну добродошлицу домаћина вече посвећено Јадранки Стојаковић отворио је Младен Митровић, аутор тринаестоминутног филма о Јадранки. Кадрови филма снимани су камером док аутор с њом путем *Скајпа* разговара из Београда за вријеме њеног боравка у Јапану у вријеме цунамија и њене болести, за коју ће се убрзо по повратку у Београд испоставити да је неизљечива. Јадранка говори о свом дјетињству проведеном са бабом Личанком у околини Бањалуке. Након пројекције програм је настављен музичким дијелом. Уз пратњу Милке Марковић, Александра Ђоковић извела је више од десетине Јадранкиних најпопуларнијих пјесама. Публика у препуном атријуму Етнографског музеја била је више него дирнута прелијепом музиком Јадраке Стојаковић у заиста врхунској изведби двију умјетница. **СРНА**

ЗРЕЊАНИН: ПРЕДСТАВА О ЈОВАНУ ДУЧИЋУ

У Културном центру у Зрењанину изведена је позоришна представа П*оследња песма.* Рађена по тексту Аните Панић, у режији и адаптацији Марка Мисираче, *Последња песма* постављена је као дио обиљежавања 70 година од смрти Јована Дучића, а њену реализацију финансијски су подржали Представништво Републике Српске у Србији и Министарство просвјете и културе Републике Српске. **СРНА**

АРАНЂЕЛОВАЦ: ВОЈВОДА ЈАНКО КАТИЋ

Аранђеловачка публика имала је прилику да у дворани *Парк* Центра за културу и образовање погледа монодраму *Мудри и јуначки војвода Јанко Катић*. Ријеч је о кратком животопису једног од најзначајнијих војвода Првог српског устанка. Такође, ова монодрама је и поуздан историјски подсјетник јер ју је написао врстан познавалац историје, познати српски књижевник Милован Витезовић. Лик Јанка Катића убједљиво тумачи глумац Александар Дунић, у аутентичном костиму српских војвода, који је израдио костимограф Борис Чакширан.

ТУРИСТИЧКА ПРОМОЦИЈА СРПСКЕ

У Београду и Новом Саду приређена је вишедневна промоција Туристичке организације Републике Српске у оквиру манифестације *Дани Српске у Србији*. Промоције туризма у Београду и Новом Саду привукле су велико интересовање грађана и медија. Највеће интересовање грађани су показали за Бањалуку, Приједор, националне паркове Козару и Сутјеску, рафтинг на Врбасу и Тари, за бање Врућицу, Слатину, Лакташи и Вилину влас, а посебна пажња посвећена је промоцији новоотворене *Бање Кулаши*. Велику пажњу привукло је Требиње, путеви духовности и путеви вина, Етно село *Станишићи* и Вишеград, као најбрже растућа туристичка дестинација у Републици Српској. Успјешно је протекла промоција производа *Пађени* из Билеће, као и лаванда, смиље и производи љековитог биља из Љубиња. Веома успјешно презентована је гастрономска понуда. Посебан труд уложен је у промоцију Јахорине. Акценат је стављен на предстојећу зимску сезону, а промовисано је и отварање нових стаза на Козари и ноћно скијање. **СРНА**

ЧЕТВРТИ ПУТ У БЕОГРАДУ ОТВОРЕНА МАНИФЕСТАЦИЈА *ДАНИ СРПСКЕ У СРБИЈИ*

ФОТО: Т. ЂОРОВИЋ

» Патријарх Иринеј

» Млађен Цицовић

» Генерал Милорад Симић, патријарх Иринеј, Милорад Додик, Недељко Чубриловић, Жељка Цвијановић, Млађен Цицовић...

Србија свим срцем уз Српску

Уз интонирање химни Српске и Србије, богат културно-умјетнички програм и уз присуство бројних домаћих и страних високих званица, у суботу, 10. септембра у београдском *Сава центру* почела је манифестација *Дани Српске у Србији*, која се ове године по четврти пут одржава у организацији Представништва Републике Српске у Србији.

Окупљене у Великој сали *Сава центра* најприје је поздравио домаћин манифестације, директор Представништва Републике Српске у Србији Млађен Цицовић и пожелио им добродошлицу.

Посјетиоцима се потом обратио патријарх српски Иринеј, који је пренио поздраве и благослов васељенског патријарха Вартоломеја.

Осврћући се на расписани референдум, патријарх Иринеј подржао је залагање Републике Српске да 9. јануар прогласи за свој *Дан*, напомињући да „она и њен народ знају шта је за њих најбоље".

» СРДАЧАН ПОЗДРАВ: Миодраг Линта и Милорад Додик

Патријарх Иринеј поручио је да народи из Републике Српске и Србије нису само пријатељи, већ, како је рекао, један народ и да треба да имају братски однос.

Овогодишњу манифестацију свечано је отворио предсједник Републике Српске Милорад Додик.

Обраћајући се посјетиоцима свечаности, предсједник Додик је истакао да Република Српска види Србију као своју матицу и да она има посебан емотивни однос према њој.

– Ми волимо Србију и желимо јој да иде путем напретка. Србија јесте по природи ствари најзначајнији фактор мира и стабилности у региону – рекао је предсједник Додик истичући да су садашњи односи са руководством Србије најбољи до сада, пуни дијалога и разумијевања, чак и када се ствари не гледају на исти начин.

Истичући да Република Српска брани Дејтонски споразум, који је написан, а не онај који се тумачи, предсједник Републике Српске рекао је да се примјена Дејтонског споразума напада са очигледном намјером да се већ идуће године опет направи фарса пред Уставним судом БиХ, којим би се укинуо назив Република Српска.

– Тада би Република Српска изгубила смисао, а ми би тамо почели да се дијелимо око тога шта треба да урадимо. Обесмишљавање *Дана Републике* и њеног назива сигурно је ударац на саме темеље наше слободе и у том погледу треба разумјети нашу борбу – рекао је Додик и позвао све грађане да изађу на референдум.

Према његовим ријечима, референдум није сецесија, већ жеља да се покаже намјера да народ жели славити 9. јануар.

У великој дворани *Сава центра* били су присутни премијер Републике Српске Жељка Цвијановић, министри у Влади Републике Српске, предсједник Народне Скупштине Републике Српске Недељко Чубриловић, министри и посланици Српске и Србије, патријарх српски Иринеј, изасланик предсједника Србије Милорад Симић; изасланик премијера Вучића Владимир Божовић, замјеник предсједника Одбора за дијаспору и Србе у региону у Скупштини Србије Миодраг Линта, кинески амбасадор у Србији Ли Манчанг, представници Амбасаде Руске Федерације, амбасадор БиХ у Србији Лазар Миркић, представници Војске Србије, представници Града Београда, представници избјегличких и завичајних удружења, као и друге бројне личности из јавног и културног живота Српске и Србије. **АГ-СК**

ЗАХВАЛНОСТ КАРАЦИЋУ И МЛАДИЋУ

Говорећи о тешким околностима настанка Републике Српске, предсједник Додик захвалио се свим политичарима тог времена предвођеним Радованом Караџићем и војним старјешинама предвођеним Ратком Младићем што су допринијели њеном стварању и одбрани спрског народа 1992. године.

– Ми вјерујемо да ко год је учинио злочине треба да одговара – рекао је предсједник Додик напомињући да правда још није достигнута када су у питању српске жртве које још чекају правду.

У БЕОГРАДУ ПРЕДСТАВЉЕНА МОНОГРАФИЈА О СТРАДАЊУ СРПКИЊА У ПРОТЕКЛОМ РАТУ

Суд БИХ осудио шесторо окривљених за злочине над српским женама на свега 46,5 година робије

Више од 2.100 Српкиња биле су изложене разним врстама тортуре и сексуалном насиљу у протеклом рату у БиХ, речено је у Београду на промоцији монографије *Наша исповијести* Удружења жена жртава рата Републике Српске, која садржи 15 потресних животних прича жена које су преживјеле разне тортуре и насиље од 1992. до 1995. године. Директор Републичког центра за истраживање рата, ратних злочина и тражење несталих Милорад Којић истакао је да су бројне институције и појединци помогли да монографија угледа свјетло дана, али да највећа захвалност припада управо женама које су дале 15 свједочења о својим страдањима и које су из тих тортура изашле још јаче.

Он је навео да је у протеклом рату у БиХ убијено више од 2.800 Српкиња, 800 их се водило као нестало, а трага се за још 315. Којић каже да је, нажалост, до сада донесено свега шест правоснажних пресуда и да су они који су проглашени кривим осуђени на укупно 46,5 година затвора, што јасно говори о тренду правосуђа у БиХ у погледу осуде насиља над Српкињама.

Предсједник Удружења жена жртава рата Републике Српске Божица Живковић Рајилић рекла је новинарима да је монографија настала као жеља да се свједочењем 15 жена из различитих мјеста у Републици Српској покаже да су и Српкиње биле жртве тортуре и цивилне жртве минулог рата. Један од уводничара у књизи је и академик Смиља Аврамов, као и још пет изузетних, свјетски познатих личности. **СРНА**

ЗАХВАЛНОСТ БРАЋИ ГРАД ЗРЕЊАНИН БИО ДОМАЋИН ЗАВРШНОГ ДАНА МАНИФЕСТАЦИЈЕ

ЦИЦОВИЋ: Потврда јединства и саборности српског народа!

Представом Народног позоришта Републике Српске *Отац и син*, аутора Небојше Ромчевића у режији Николе Пејаковића, у Зрењанину је званично затворена седмодневна манифестација *Дани Српске у Србији*.

Министар пољопривреде, шумарства и водопривреде Републике Српске Стево Мирјанић рекао је на церемонији затварања да су *Дани Српске у Србији* показали не само да је Република Српска богата ресурсима и да је на добром путу да постане центар улагања у региону, већ и да у Србији и Српској живи један народ.

– Кроз богат културно-умјетнички садржај, ова манифестација нас је подсјетила на чињеницу да смо сви један народ, са истим или сличним обичајима и истим културно-историјским насљеђем – рекао је Мирјанић.

Он је поручио да је за Владу Републике Српске изузетно важно да у што непосреднијем контакту и сарадњи са свима креира амбијент у којем ће остварити добре односе као основу за бољи живот свих људи на овим просторима.

На почетку свечаности у зрењанинском Позоришту *Тоша Јовановић*, обраћајући се у име Представништва Републике Српске у Србији, директор Цицовић се прво захвалио градоначелнику Зрењанина Чедомиру Јањићу, и његовим сарадницима за посебно лијеп пријем и помоћ што је допринијело да сва четири програма у овом граду буду на заиста високом нивоу те нагласио да ће „сарадњу са Зрењанином убудуће помињати као узор добре и успјешне сарадње нас са оне са нама са ове стране Дрине".

– Истовремено, знамо да је велики број програма и много извођења у много мјеста захтијевало и више него добру организацију и сада кад смо стигли до свечаног завршетка ове, четврте манифестације, *Дани Српске у Србији* и када смо видјели да су сви програми прошли како смо и плнирали, морам рећи да ни прије тога, ни за вријеме трајања програма ни једног тренутка нисам посумњао у нас. Био сам сигуран, како у своје најближе сараднике, тако и у сваког члана сваког нашег завичајног удружења. Ово, једноставно, није ни могло бити друкчије, него само овако како је било – рекао је Цицовић захваливши се „свима који су хтјели, могли и знали да дају свој допринос манифестацији којом смо и ове године Србији и грађанима Србије представили Републику Српску" и додао:

– Оно што је најважније, остварили су се стратешки циљеви ове манифестације: допринос јачању сарадње Републике Српске и Србије и допринос јединству и саборности српског народа увијек и свугдје!

АГ-СК

» Градоначелник Зрењанина Чедомир Јањић угостио делегацију РС

ЈАЊИЋ: ЗРЕЊАНИН ИСТОРИЈСКИ ВЕЗАН ЗА РС

Градоначелник Зрењанина Чедомир Јањић подсјетио је на историјске корјене сарадње између Зрењанина са градовима и насељима у Републици Српској.

– Град Зрењанин има сарадњу са неколико градова у Републици Српској, Лакташима, Требињем, Бијељином, Милићима, Билећом, а постоји сарадња и наших насељених мјеста са градовима из Републике Српске. Много је наших суграђана поријеклом са тих територија. Постоји много простора за сарадњу, прије свега у области привреде. Док се то не деси у већем обиму, нико нас не спречава да сарађујемо у области културе или спорта, јер ту никакве границе не постоје – истакао је Чедомир Јањић.

» Легендарни Петар Божовић у главној улози у представи *Отац и син*

ПУТОВАЊЕ ВРБАСКОМ БАНОВИНОМ

Музеј Републике Српске представио се пројекцијом раритетног филма *Путовање Врбаском бановином* и изложбом старих слика *Бањалука у доба Врбаске бановине.* Пројекција филма, који је 1937. године снимио Спиридон Спиро Боцарић, први управник Музеја Врбаске бановине, одржана је у Етнографском музеју у Београду. О филму је говорио виши кустос историчар Музеја РС Јанко Врачар. Уз пројекцију филма постављена је и изложба старих фотографија аутора Љиљане Кораћ, којом је Музеј РС показао најзначајније објекте изграђене у доба бановања Светислава Тисе Милосављевића, првог бана Врбаске бановине. Музеј Врбаске бановине, данас Музеј РС, основан је 1930. године налогом краља Александра Карађорђевића.

БЕОГРАД: ПРИКАЗАН ФИЛМА *ЉУБИ БРАТА*

У Академији 28 београдска публика имала је прилику да види пројекцију документарног филма Милана Кнежевића и Далибора Јосиповића *Љуби брата*, причу о страдању српских ратних заробљеника који су пали у руке муслиманима током борби за Озрен. Милан Кнежевић и Далибор Јосиповић су ауторски тим који је снимио осам документарних филмова који се баве страдањем српског народа у посљедњем рату. Међу њима је и филм *Љуби брата*, који садржи потресне сцене и свједочења преживјелих заробљених бораца Војске Републике Српске у кампу муџахедина на Возући.

ПАНЧЕВО: МОНОДРАМА *У ЗНАКУ БИЈЕЛОГ ШТАПА* И ПРЕДСТАВА *ГРМЕЧЛИЈА*

У Дому за лица са оштећеним видом *Збрињавање* у Панчеву Специјална библиотека за слијепе из Бањалуке представила је мултимедијални перформанс *Тајанства и збиље* и монодраму *У знаку бијелог штапа* Борке Тадић, као и свој рад и издања. У просторијама клуба Дома за лица са оштећеним видом *Збрињавање* програм је отворио директор Установе Милорад Симоновић, у присуству већег броја гостију, међу којима су били и члан Градског вијећа Миленко Чучковић. Овом приликом, такође, испред Јавне установе *Специјална библиотека за слијепа и слабовида лица Републике Српске* из Бањалуке, Јовица Радановић, уручио колегама из Панчева поклон од пет брајевих и пет аудио књига. У препуној дворани Културног центра у Панчеву, ДИС театар из Бањалуке извео је комедију *Грмечлија*. Представа је рађена по текстовима Бранка Ћопића, Срећка Марчете и мотивима народних обичаја, у адаптацији и режији Новице Богдановића. Играли су Раде Вулин, који је побрао велике симпатије и громогласне аплаузе панчевачке публике, као и Огњен Богдановић и Тања Ђурђекановић.

СРНА

БЕОГРАД: ФИЛМ *САРАЈЕВСКИ ЕГЗОДУС*

У Београду је премијерно приказан документарни филм *Сарајевски егзодус* – три тачке на мир, аутора Драгана Елчића, о егзодусу 120.000 сарајевских Срба, који су своју жртву и страдање претпоставили најузвишенијем циљу – стварању Републике Српске. Предсједник Удружења Част отаџбини Бранислав Окука изјавио је да је филм Сарајевски егзодус – три тачке на мир први дио трилогије о страдању сарајевских Срба и поручио да ће то удружење и Еличић као њихов члан наставити да се боре за истину – да су Срби били велике жртве у протеклом рату у БиХ, а не џелати, како их упорно желе приказати.

СРНА

НОВИ САД: КОНЦЕРТ ГРУПЕ *СОПОТ*

Бањалучка рок група *Сопот* направила је добру атмосферу у Студентском културном центру Нови Сад – Фабрика. Групу *Сопот* чине, поред фронтмена Петра Топаловића и Ђурица Штула, Милан Аћимовић, Дејан Савић и Саша Предојевић.

ИНЂИЈА: ПРЕДСТАВА *ПОСЛЕДЊА ПЕСМА*

У Инђији је изведена позоришна представа *Последња песма* ауторке Аните Панић, у адаптацији и режији Марка Мисираче. Представи је присуствовао предсједник општине Инђија Владимир Гак, који је изразио задовољство што је Инђија ове године имала прилику да угости пријатеље из Републике Српске.

СУБОТИЦА: КОНЦЕРТ ЕТНО ГРУПЕ *ИВА*

У суботичком Дјечијем позоришту одржан је концерт етно групе *Ива*. Респектабилна етно група *Ива* из Добоја његује препознатљиву традиционалну музику. Радо је виђен гост на позорницама градова не само Републике Српске, већ и у цијелом региону. Кроз трансформисане музичке форме обојене модерним музичим језиком свирају традиционалну музику.

СРНА

НИШ: ПРЕДСТАВА *СИНОВИ УМИРУ ПРВИ*

У препуној сали Народног позоришта у Нишу Народно позориште Републике Српске извело је представу *Синови умиру први*, аутора Мате Матишића, у режији Марка Мисираче. Играли су Драгослав Медојевић, Наташа Иванчевић, Александар Стојковић, Миљка Брђанин, Бошко Ђурђевић, Горан Јокић, Љубиша Савановић, Златан Видојевић, Светлана Тања Поповић, Ђорђе Марковић, Властимир Ђорђевић, Рок Радиша и Зоран Станишић. Присутне је у име Представништва Републике Српске и институција културе Републике Српске поздравио директор Народног позоришта Републике Српске Ненад Новаковић.

СРНА

ГРАД КРАГУЈЕВАЦ УГОСТИО ДЕЛЕГАЦИЈУ РС

Николић: Ојачати привредну сарадњу

У Крагујевцу је за делегацију из Републике Српске, са министром за економске односе и регионалну сарадњу Републике Српске Златаном Клокићем на челу, приређен пријем у Свечаном салону Градске управе. Делегацију су примили градоначелник Крагујевца Радомир Николић, замјеник градоначелника Ивица Момчиловић, предсједник Скупштине града Мирослав Петрашиновић, чланови Градског вијећа и предсједник Регионалне привредне коморе Ниш Драган Костић. Поред министра Клокића, у делегацији су били директор Представништва Републике Српске у Србији Млађен Цицовић, директорка Туристичке организације Републике Српске Нада Јовановић и предсједник Подручне привредне коморе Бањалука Горан Рачић.

– Његујемо веома добре односе, али до сада није било озбиљније сарадње. Данас смо разговарали управо о таквим могућностима и представљали смо потенцијале. Желимо да видимо какве су потребе Републике Српске и у складу са тим мотивишемо привреду града, како би пласирала своје производе ка Републици Српској – рекао је Радомир Николић.

Штанд туристичке организације Републике Српске у Пешачкој зони у Крагујевцу свечано је отворио министар Клокић у присуству представника локалне самоуправе.

Промотивне активности у Крагујевцу настављене су концертом Гудачког оркестра Бањалучке филхармоније. Уз ноте свјетских композитора оркестар Бањалучке филхармоније под диригентском палицом Ванесе Кременовић извео је и дјела младих бањалучких композитора Давида Мастикосе и Младена Јанковића

СРНА

АГИНЦИ: ОТКРИВЕНО СПОМЕН-ОБИЉЕЖЈЕ ЗА 12 ПОГИНУЛИХ БОРАЦА

4. 9. 2016. У Агинцима код Козарске Дубице откривено је и освештано спомен-обиљежје за 12 бораца из ове мјесне заједнице који су погинули у Одбрамбено-отаџбинском рату.
Начелник општине Козарска Дубица Миле Злојутро рекао је да је у Агинцима, у оквиру Партизанског гробља *Крушковац*, освештано спомен-обиљежје као знак сјећања на страдале суграђане који су свој живот уградили у темеље Републике Српске.
Предсједник општинске Борачке организације Драгољуб Ћибић подсјетио је да Борачка организација има дугогодишњи план изградње спомен-обиљежја из Одбрамбено-отаџбинског рата, чија реализација је почела изградњом Спомен-храма Света Петка, као централног, а споменик у Агинцима једанаесто је обиљежје на подручју Козарске Дубице и преостала је још изградња спомен-обиљежја у Драксићу и Комленцу.
Споменик је освештао парох дубички Гојко Слијепчевић, а вијенце су положили родбина и пријатељи страдалих војника, бројне делегације, посланици у Народној скупштини Републике Српске Дарко Бањац и Перица Бундало, делегација општине Козарска Дубица, Борачке организације Републике Српске, општинске и мјесне Борачке орагнизације, Субнора и други. **СРНА**

ЧЕЛОПЕК: СПОМЕНИК ПАЛИМ БОРЦИМА

21. 9. 2016. У насељу Челопек код Зворника откривен је споменик за 25 бораца Војске Републике Српске, који су погинули у Одбрамбено-отаџбинском рату.
Споменик су открила дјеца погинулих бораца, а парастос је служио мјесни свештеник Раденко Мировић.
Вијенце и цвијеће на споменик положиле су породице погинулих бораца, представници Борачке организације и Градске управе Зворник, те посланици у Народној скупштини Републике Српске. Предсједник Мјесног одбора Борачке организације Челопек Цвико Ерић рекао је да је споменик подигнут у знак захвалности борцима из Челопека који су погинули у одбрани и стварању Републике Српске. **СРНА**

СРПСКЕ ЖРТВЕ ИЗ ПОДРАВАЊА ОБАВЕЗУЈУ ДА СЕ ЧУВА СРПСКА

24. 9. 2016. У Цркви Свете Великомученице Марине у Подравању код Сребренице служен је парастос за 60 мјештана овог села погинулих у протеклом рату, од којих су 32 цивила и војника убијена 24. 9. 1992. године.
Служењем парастоса и прослуживањем свијећа за покој душа погинулих, неколико десетина мјештана, сабораца и чланова породица страдалих, обиљежили су данас 24 године од погибије мјештана овог села, међу којима је осам Перендића, по седморо Маринковића и Шараца, те по четворо Николића и Јовановића. Делегације општинске Борачке организације и српских чланова општинског руководства Сребренице положиле су цвијеће код спомен-плоче погинулима која је постављена на зид храма. **СРНА**

ДЕВЕТ ГОДИНА ОД СМРТИ МИЛАНА ЈЕЛИЋА

30. 9. 2016. Поводом девет година од смрти предсједника Републике Српске Милана Јелића на Градском гробљу у Модричи служен је парастос, којем су осим породице и великог броја грађана присуствовали и највиши званичници Републике Српске предвођени предсједником Републике Милорадом Додиком. Додик је, обраћајући се окупљенима након парастоса, рекао да је смрт Милана Јелића била велики губитак за Републику Српску, да и данашње окупљање говори о томе да народ није заборавио његов лик и дјело и све што је учинио за Модричу и Републику Српску.
Цвијеће на гроб Јелића, шестог предсједника Републике Српске, положили су Јелићева супруга Милица и син Петар, предсједник Републике Милорад Додик, делегације Народне скупштине и Владе Републике Српске, делегација Парламентарне скупштине БиХ, изасланик српског члана Предсједништва БиХ, делегације општине Модрича, републичке Борачке организације, привредних предузећа, институција и невладиних организација у Модричи. **СРНА**

У КОЗАРСКОЈ ДУБИЦИ ОБИЉЕЖЕНО 25 ГОДИНА ОД СТРАДАЊА НАРОДНОГ ХЕРОЈА

Поносни на мајора Тепића

Полагањем цвијећа и прослуживањем свијећа на спомен-обиљежју у Комленцу у Козарској Дубици обиљежено је 25 година од страдања народног хероја мајора Милана Тепића.

– И послије 25 година традиционално се окупљамо на овом мјесту и одајемо почаст мајору Милану Тепићу, засигурно једном од највећих хероја у српској историји. Козарска Дубица поносна је што је изњедрила таквог човјека, а ово је мали симболичан чин у односу на дјело које остало иза покојног мајора, нашег суграђанина – изјавио је начелник општине Козарска Дубица Миле Злојутро.

Он је изразио очекивање да ће у времену које долази у Комленцу бити изграђено одговарајуће спомен-обиљежје.

Предсједник Борачке организације општине Козарска Дубица Драгољуб Ћибић изјавио је да су борци и борачка популација поносни на народног хероја мајора Тепића.

ПОЧАСТ: УЛИЦЕ У СРБИЈИ И РС НОСЕ ЊЕГОВО ИМЕ

Мајор Југословенске народне армије Милан Тепић из Комленца у Козарској Дубици погинуо је 29. септембра 1991. године у бјеловарској касарни на Беденику, након што је дигао у ваздух војно складиште и себе, не желећи да препусти непријатељу оружје којим би убијао његове војнике. За тај јуначки чин мајор Тепић је одлуком Предсједништва Социјалистичке Федеративне Републике Југославије постхумно одликован Орденом народног хероја. Њему у част, Република Српска установила је орден за посебне заслуге у рату, а одлуком Скупштине општине Козарска Дубица 29. септембар проглашен је Даном сјећања на народног хероја. Једна улица у Козарској Дубици носи име Милана Тепића, а у Парку народних хероја подигнута је биста с његовим ликом. Народном хероју Милану Тепићу постхумно је 2007. додијељен Златни грб општине Козарска Дубица, који је уручен његовом сину Александру. Његово име носе и улице у Београду,у Бањалуци, Источном Сарајеву, Нишу, Бачкој Паланци, Бешки, Инђији, Кули, Лесковцу, Новом Саду, Оџацима, Пироту, Смедереву, Сомбору, С. Митровици, Темерину, В. Плани, Вршцу, Зрењанину, Теслићу, Градишци...

– Наш суграђанин мајор Милан Тепић одаслао је двије велике поруке, поруку највећег херојства које човјек може да учини и поруку српском народу да се, у времену распада бивше Југославије и ЈНА, хомогенизује и организује како би заштитио своје интересе на просторима БиХ и Хрватске, јер је осјетио и знао шта ће се дешавати у будућности – изјавио је Ћибић.

Предсједник Организације породица заробљених и погинулих бораца и несталих цивила града Приједора Здравка Карлица изјавила је да је мајор Милан Тепић учинио херојско дјело и додала да је веома важно на данашњи датум дећи и полонити се сјенама јединог народног хероја Републике Српске мајора Милана Тепића.

На спомен-обиљежје мајору Милану Тепићу у Комленцу цвијеће су положили представници општине Козарска Дубица, Општинске борачке организације, Субнора и посланик у Народној скупштини Републике Срспке Перица Бундало. **СРНА**

ЗЛОЧИНИ НА ОЗРЕНСКО-ВОЗУЋКОМ РАТИШТУ

Бошњачки политичари крију гдје су српска тијела

Премјештање остатака убијених Срба није могло бити дјело појединца, већ система у ФБиХ, што значи да бошњачки политичари знају гдје се налазе српска тијела и на тај начин чине још један злочин, а то је прикривање – рекао је директор Центра за истраживање рата, ратних злочина и тражење несталих лица Републике Српске Милорад Којић.

– У прилог тој тврдњи говори и да су 1997. године нађене информације о несталим лицима на Озрену, а заузврат тражене информације о несталим Бошњацима из јула 1995. године. Комисија Владе Републике Српске дала је 35 локација несталих Бошњака у Подрињу, односно Сребреници, а федерална власт никада није дала информације које су обећали, што значи да су знали гдје су – рекао је Којић на данашњој конференцији за новинаре Завичајног удружења Возућана, поводом обиљежавања 21 године од злочина над Србима током пада Возуће 10. септембра 1995. године.

Он је истакао да злочини који су чињени на озренско-возућком ратишту спадају у најбруталније злочине над Србима који су чињени на цијелом простору БиХ и указао да нико до сада није кажњен, иако су против 40 лица понуђени докази.

Којић је навео да је у септембарском егзодусу Срба са Озрена убијено 460 од 1.991 Срба, колико их је страдало од 1991. до 1995. године.

Он је рекао да се од њих 412 водило као нестало, а данас се још трага за 129 такозваних „сакривених лица", односно њихових остатака које су Бошњаци премјестили из примарних гробница.

– Све информације којима располажемо иду у прилог томе да су Бошњаци сакривали нестала лица, односно да су тијела из примарних гробница пребацивали у секундарну. На локацијама масовних гробница приликом ископавања проналажени су скелетни остаци тј. дијелови руку, главе, одјеће, што јасно указује на премјештање тијела – рекао је Којић.

Један од ратних команданата 4. Озренске бригаде Зоран Благојевић каже да се преко Возуће повлачило српско становништво протјерано из Зенице, а раздвајала је два корпуса такозване Армије БиХ. **СРНА**

ЖРТВЕ

На тај дан протјерано је становништво више од 30 српских села са простора Возуће, 1.920 продица са 7.680 чланова, 459 припадника Војске Републике Српске је погинуло, а као нестало водило се њих 412, од којих је идентификовано 283. Несталим се води још 129 припадника Војске Српске.

У ТРНОВУ 1992. НИЈЕ БИЛО МИЛОСТИ ЗА СРПСКЕ ЦИВИЛЕ

Откривена спомен-плоча са именима 111 цивила

У спомен-соби у порти Цркве Светог Ђорђа у Трнову откривена је спомен-плоча са уклесаних 111 имена српских цивила страдалих током протеклог рата, међу којима је најмлађа жртва имала само 15 мјесеци.

Замјеник предсједника Организације породица заробљених и погинулих бораца и несталих цивила Трново Горан Тимотија рекао је да је на спомен-плочи исписано 111 имена цивилних жртава, али да се прикупљају подаци за још страдалих који ће накнадно бити уписани.

Према његовим ријечима, најмлађа жртва на списку страдалих цивила је петнаестомјесечна беба, а најстарија бака од 94 године.

Тимотија, који је у рату изгубио оца и ујака, истакао је да су чланови породица страдалих огорчени чињеницом да до данас нико није осуђен за те злочине, као селективним дијељењем правде провосудних институција БиХ.

– Правосудне институције суде само Србима. Трново је мало мјесто, а по броју страдалих је друга општина у БиХ јер је изгубило око 300 становника, што је око 10% у односу на број становника – рекао је Тимотија.

НИКО НИЈЕ ОСУЂЕН

Јединице Војске Републике Српске су 12. јула 1993. године ослободиле Трново, гдје су затекле само згаришта и рушевине, јер је на том подручју 98 српских села уништено, као и сви привредни објекти. За ратне злочине над српским цивилима и борцима на подручју Трнова још нико није осуђен, а пред Судом БиХ води се процес против Едхема Годињака, Медариса Шарића и Мирка Бунозе.

Предсједник Одбора чланова породица несталих Трново и иницијатор за постављање спомен-плоче са именима цивила Раде Ивановић рекао да је увијек тешко сјећање на невино страдале које су звјерски ликвидирале прве комшије муслимани.

– Мој отац Боро убијен је у селу Миље, а никад није ништа дужан, нити крив био својим убицама. Чак напротив, помагао је за живота очевима својих убица – рекао је Ивановић.

Он је навео да су осим његовог оца, Боре Ивановића, на подручју општине Трново страдала још 124 невина, нејака и незаштићена цивила у селима Ледићи, Требечаји, Десетци, Миље, Барице, Рисовићи, Пендичићи, Пресјеница, Тошићи, али и у самом Трнову од припадника такозване Армије БиХ, комшија муслимана.

– Сви су страдали јер су били незаштићени и јер су сва села била под контролом муслиманске војске. Ти људи су умирали на мукама, а до данас нико за то није одговарао – додао је Ивановић. **СРНА**

У ЦРКВИ СВЕТОГ МАРКА У БЕОГРАДУ СЛУЖЕН ПАРАСТОС ЖРТВАМА „МЕДАЧКОГ ЏЕПА"

Срби страдали на простору који је штитио УНПРОФОР

У Цркви Светог Марка, поводом 22. годишњице агресије хрватске војске на Медачки џеп, одржан је парастос жртвама те акције у којој је убијено 88 Срба.

Српска села у близини Госпића – Дивосело, Читлук, Почитељ и Орнице – потпуно су опустошена 9. септембра 1993. године. Некадашњи становник Дивосела Миле Рајчевић рекао је новинарима да је тог и наредних пар дана убијено 88 Срба, међу којима је било војника, полицајаца и цивила.

– Цивили, њих 36, махом су били старији људи, старице и старци од 60 до 90 година. Трагедија је била у томе још већа што су ти бојовници многе од тих људи у Дивоселу и познавали, заједно са њима некада сједили у школским клупама, ишли на славе, пијаце, а 9. септембра 1993. су починили погром – истакао је Рајчевић.

ФОТО: ФБ - УДРУЖЕЊЕ СУЗА

» Обраћање Драгана Пјевача испред спомен плоче на Ташмајдану

Како је навео, хрватска војска је изненадила народ у тим селима и напала их, иако су она била под заштитом УН, под заштитом Унпрофора, који се повукао и пропустио хрватску војску.

– Ова села су пред сам Други свјетски рат 1939. године имала 4.500 становника, данас нема готово никога. Тамо преко љета ријетко дође по нека породица да обиђе гробља, запали свијеће и осјети мирис породичног огњишта – навео је Рајчевић и додао да једино рушевине и гробља наговјештавају да се некад живело у том крају.

Парастос настрадалима организовало је удружење породица несталих и погинулих лица *Суза*. **СРНА**

ТЕШКЕ ПОРОДИЧНЕ СУДБИНЕ

Вера Поткоњак, која је пребјегла из Дивосела у Србију, дошла је на парастос брату који је настрадао у нападу хрватске војске тог дана. – У трагедији мог народа погинуо је и мој једини брат Ђорђе. Имао је 41 годину и био је дипломирани економиста. Десет дана трајала је агонија, нисмо знали гдје је он, да ли је преживио, да ли ће изаћи из тог чуда. Међутим, по размјени, кад је хрватска страна лешеве вратила Србима, међу њима је био и мој једини брат – сјећа се Поткоњак.

ОБИЉЕЖЕНА 25. ГОДИШЊИЦА ЗВЈЕРСКОГ УБИСТВА 13 ПРИПАДНИКА ТЕРИТОРИЈАЛНЕ ОДБРАНЕ

Сјећање на жртве злочина на Коранском мосту

ФОТО: М. ШАПИЋ

Завичајни клуб Кордунаша Београд, Удружење бораца Кордуна 8. Кордунашке ударне дивизије, ратова 1990–1999 и њихових потомака и Градски одбор СУБНОР-а Београда, обиљежили су 25 година од звјерског убиства 13 и тешшког рањавања 4 припадника територијалне одбране на Коранском мосту, код Карловца, од стране хрватских паравојних формација.

Делегације наведена три удружења и породице страдалих положиле су у Ташмајданском парку вијенце на Спомен-плочу српским жртвама страдалим током деведесетих година на простору бивше Југославије. Предсједник Завичајног клуба Кордунаша Петар Шаула одржао је говор у част погунулим српским резервистима.

Након тога присутни су запалили свијеће у Цркви Светог Марка за помен страдалим Србима на Коранском мосту. Међу присутнима био је и замјеник предсједника Одбора за дијаспору и Србе у региону у Скупштини Србије Миодраг Линта.

Истог дана у Дому ратних војних инвалида, уз присуство породица погинулих Срба, преживјелих учесника догађаја на Коранском мосту и других грађана, одржан је комеморативни скуп на коме су евоциране успомене на овај страшан злочин.

Присутнима су се обратили предсједник Градског одбора СУБНОР-а Београд Боро Ерцеговац и предсједник Удружења бораца Кордуна, Осме кордунашке народноослободилачке ударне дивизије, ратова 1990–1999. и њихових потомака Ђуро Шкаљац. **СК**

ПОКОЉ НА ПРАВОСЛАВНИ ПРАЗНИК

Незапамћен злочин и на звјерски изведен начин, 21. септембра 1991. године, у граду Карловцу на Коранском мосту, када су припадници хрватских паравојних формација заклали тринаест, а тешко ранили четири припадника територијалне одбране са Кордуна. Овај догађај на православни празник, означио је први масовни злочин над српским народом на Кордуну.

ОБИЉЕЖЕНО 25 ГОДИНА 16. КРАЈИШКЕ МОТОРИЗОВАНЕ БРИГАДЕ

17. 9. 2016. Полагањем вијенаца и цвијећа на бањалучком гробљу *Свети Пантелија* обиљежено је 25 година од формирања 16. Крајишке моторизоване бригаде, из које су у протеклом рату погинула 434 борца. Вијенце је у име Владе Републике Српске положио министар унутрашњих послова Републике Српске Драган Лукач, који је подсјетио да је та бригада међу првима кренула у борбу за одбрану српског народа на просторима бивше Југославије. Кроз 16. Крајишку моторизовану бригаду Војске Републике Српске током протеклог рата прошло је око 11.000 бораца, од којих су 434 погинула, а око 2.000 рањено. **СРНА**

ОБИЉЕЖЕНО 25 ГОДИНА 2. КРАЈИШКЕ БРИГАДЕ

17. 9. 2016. Служењем парастоса погинулим борцима и полагањем вијенаца у Меморијалном центру на Раковачким Барама код Бањалуке обиљежено је 25 година од формирања 2. Крајишке бригаде Војске Републике Српске. Обиљежавање је почело изношењем ратне заставе ове јединице, чији је ратни пут трајао 1.600 дана са пређених 2.500 километара на скоро свим ратиштима у Српској. Испред Организационог одбора Владимир Шеварика је рекао да 234 мермерна стубића у Меморијалном центру са именима погинулих и несталих представљају „живе сјенке које опомињу да буде сачувана Српска с обзиром на све оно што се сада дешава". Из ове бригаде погинуло је 226 борца, а осморица их је нестало. **СРНА**

ПОМЕН СТРАДАЛИМ ПРИПАДНИЦИМА ПЕТОГ ОДРЕДА СПЕЦИЈАЛНЕ ПОЛИЦИЈЕ

16. 9. 2016. У оквиру обиљежавања 24 године од оснивања Петог одреда Специјалне бригаде полиције, у Добоју служен је парастос за 26 погинулих припадника одреда у Одбрамбено-отаџбинском рату. Помену су присуствовали министар унутрашњих послова Републике Српске Драган Лукач, министар здравља и социјалне заштите Драган Богданић, замјеник министра одбране БиХ Борис Јеринић, предсједник Борачке организације Републике Српске Миломир Савчић, посланици у Народној скупштини Републике Српске са овог подручја, представници Оружаних снага БиХ, политичких партија и борачких удружења. **СРНА**

ЈУБИЛЕЈ БИТКЕ НА КАЈМАКЧАЛАНУ: ДОДИК И НИКОЛИЋ ПОЛОЖИЛИ ВИЈЕНЦЕ

16. 9. 2016. Предсједник Републике Српске Милорад Додик и предсједник Србије Томислав Николић положили су вијенце на спомен-костурницу српским војницима, поводом стогодишњице Битке на Кајмакчалану.

Додик и Николић вијенце су положили на спомен-костурници на највишем врху планине, на коти Ниће, у оквиру церемоније обиљежавања стотину година Битке на Кајмакчалану и уз звуке пјесме *Тамо далеко*. Вијенце су положили и представници удружења потомака и чувара српских ослободилачких ратова, а церемонији су присуствовали и министар одбране Србије Зоран Ђођревић и начелник Генералштаба Војске Србије генерал Љубиша Диковић. Свечаност је организована је поводом стоте годишњице битке и освајања највишег врха Ниће, у септембру 1916. године. **СРНА**

У МИЛИНОМ СЕЛУ ОТКРИВЕН СПОМЕНИК ПОГИНУЛИМ БОРЦИМА

18. 9. 2016. У Милином Селу у општини Лопаре откривен је и освећен споменик за 12 погинулих бораца протеклог Одбрамбено-отаџбинског рата. Начелник Лопара Радо Савић рекао је да општина и Борачка организација воде рачуна да се очува сјећање на погинуле борце и да се обиљеже сви значајни датуми из протеклог рата.

Изградњу споменика финансирала је Општина Лопаре, а Савић је истакао да су спомен-обиљежја погинулим српским борцима подигнута у сваком селу у Лопарама.

Цвијеће и вијенце на новоизграђени споменик положили су чланови породица погинулих и мјештани, начелник Савић, предсједник Скупштине општине Миленко Ристић, народни посланик Желимир Нешковић и представници општинске и мјесне борачке организације. **СРНА**

ПОМЕН ЗА 22 ПОГИНУЛА БОРЦА У ПОДГОРИ

27. 9. 2016. У Подгори на подручју Лопара служен је парастос за 22 погинула борца протеклог одбрамбено-отаџбинског рата из овог мјеста.

Парастосу су присуствовали и вијенце положили начелник општине Лопаре Радо Савић, представници Борачке организације, породице погинулих бораца и мјештани. **СРНА**

СЕРДАРИ: ОТКРИВЕНО СПОМЕН-ОБИЉЕЖЈЕ ЗА 16 НЕВИНО СТРАДАЛИХ СРБА

17. 9. 2016. Јеленка и Јован Сердар, дјеца преживјелих мјештана села Сердари, открили су спомен-обиљежје за 16 невино страдалих Срба које су прије 24 године убили, а потом масакрирали припадници хрватско-муслиманских снага.

Освештање спомен-обиљежја, у присуству чланова породица страдалих и бројних грађана, обавио је архијерејски протонамјесник Миленко Нарић, уз саслужење свештенства Српске православне цркве. Претходно је на мјесном гробљу у Доњем Ободнику служен молитвени помен.

Вијенце на спомен-обиљежје положили су чланови породица невино страдалих жртава села Сердари, општинске Борачке организације Котор Вароши и Субнора, као и начелник општине Котор Варош Далибор Вучановић.

Најмлађа жртва злочина у Сердарима имала је четири године, а најстарија 60 година.

У нападу муслиманско-хрватских снага на Сердаре у зору 17. септембра 1992. године убијени су: Бранко (60), Босиљка (53), Јеленко (31), Радмила (21), Славко (60), Данка (54), Драго (47), Мирко (31), Славиша (22) и Споменка Сердар (19), Љубица (40), Слободанка (12) и Сњежана Тепић (4), Никола Дукић (40), те Славко (55) и Славојка Бенцуз (21).

Апелационо вијеће Суда БиХ осудило је Фикрета Планинчића на 11 година затвора за злочин у селу Сердари, док су Сеад Мензил и Мирсад Ватрач ослобођени, иако су и они били осуђени на 11, односно 10 година затвора. **СРНА**

ДВАДЕСЕТ ЧЕТИРИ ГОДИНЕ ОД СТРАДАЊА СРБА У БУКОВЦУ

11. 9. 2016. Испред споменика у Буковцу код Брчког служен је парастос за 27 мјештана, углавном цивила, који су страдали приликом напада припадника такозване Армије БиХ на ово село прије 24 године.

Комплетно становништво из овог села, које је нападнуто 11. септембра 1992. године, одведено је у логоре за Србе. Парастос је служен и за 59 жртава из Другог свјетског рата и за четири Буковчана погинула у Првом свјетском рату. Протонамјесник Никола Лукић истакао је у обраћању окупљенима да се и даље чека да буде задовољена овоземаљска правда

24 ГОДИНЕ ОД СТРАДАЊА НА ЦРНОМ ВРХУ

10. 9. 2016. На Црном Врху код Зворника служен је парастос и положени су вијенци за 11 припадника Војске Републике Српске, полицајаце и цивиле које су 1992. године убили сребренички муслимани.

Предсједник Предсједништва Борачке организације Зворник Миодраг Павловић подсјетио је да је и овај злочин доказ, не само масакра и убиства, него и геноцида над српским народом јер су ничим изазвани, крећући се ка својим кућама, побијени и попаљени. Спомен-плоча на Црном врху постављена је 10. септембра 2010. године. Први пут оскрнављена је шест дана након постављања, а у истој години поново је скрнављена када су украдени сто и клупе, те исјечени жељежни стубови и ланци око обиљежја. Прије три године постављена је већа и дебља гранитна плоча, али је и она доживјела судбину претходне. Годину дана касније постављена је и освештана нова, трећа по реду спомен-плоча

ОВИЉЕЖЕНА 21 ГОДИНА ОД ЕГЗОДУСА СРБА ИЗ ДОЊЕГ ВАКУФА

10. 9. 2016. У Ровинама код Градишке обиљежена је 21 година од егзодуса Срба са подручја Доњег Вакуфа – Србобрана. Код спомен-крста служен је парастос и положени су вијенци погинулим борцима 19. Србобранске бригаде и цивилним жртвама из овог краја, а отворен је и дводневни Меморијални турнир у малом фудбалу. Дејан Јанковић, један од организатора обиљежавања, рекао је да је ово први пут да се организује обиљежавање сјећања на прогон српског становништва из Доњег Вакуфа, изразивши наду да ће то постати традиција. Јанковић је навео да је прије 21 годину око 9.000 Срба напустило своја огњишта на подручју Доњег Вакуфа, од којих је око 5.500 слободу и нови дом пронашло на подручју Градишке, док остали данас живе у Братунацу, Бијељини и Новом Саду.

– Према попису из 1991. године, на подручју општине Доњи Вакуф, од укупно 24.000 становника, живјело је око 9.500 Срба. Данас у Доњем Вакуфу живи свега 107 Срба, што говори да су сведени на ниво статистичке грешке. То су махом старији људи и бојим се да за 10 година на том подручју више неће бити Срба – навео је Јанковић.

ПОСТХУМНО ОДЛИКОВАНО 140 БОРАЦА ВОЈСКЕ СРПСКЕ

15. 9. 2016. Предсједник Републике Српске Милорад Додик постхумно је одликовао *Медаљом заслуга за народ* 140 бораца Војске Републике Српске за заслуге стечене у борби против непријатеља и ослобођење Републике Српске. Додик је постхумно одликовао борце поводом 15. септембра – Дана погинулих и несталих Републике Српске, а на иницијативу Републичке организације породица заробљених и погинулих бораца и несталих цивила Републике Српске.

Уручивање одликовања породицама постхумно одликованих бораца биће уприличена приликом обиљежавања значајних историјских догађаја у локалним заједницама Републике Српске, саопштено је из кабинета предсједника Српске. Додик је чувара српског војничког гробља *Зејтинлик* у Солуну Ђорђа Михаиловића одликовао *Орденом части* са сребрним зрацима за признати јавни рад и резултате на очувању културног и историјског насљеђа српског народа, као и за учвршћивање пријатељских односа Републике Српске и Грчке.

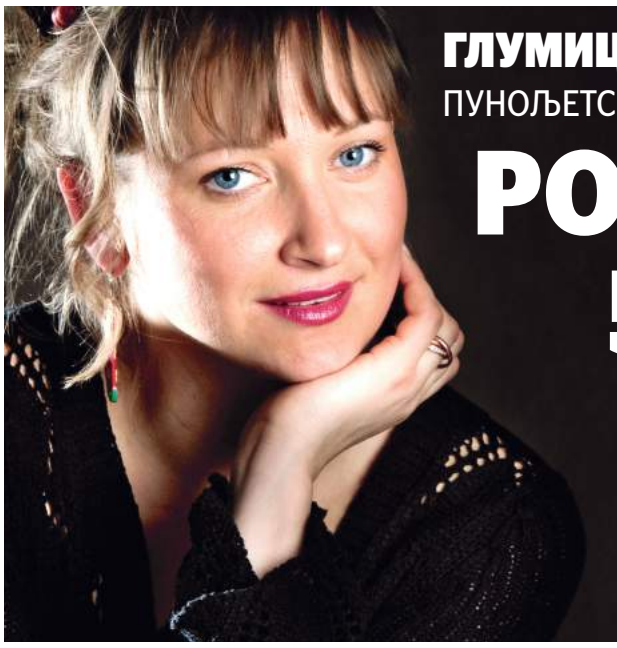

ГЛУМИЦА МАЈА КОЛУНЏИЈА ЗОРОЕ

ПУНОЉЕТСВО ДОЧЕКАЛА НА ПЕТРОВАЧКОЈ ЦЕСТИ

РОЂЕНА САМ 5. АВГУСТА У КНИНУ...

» Сваки мој рођендан пада на годишњицу *Олује* и милион пута сам се питала зашто се нисам родила неког другог дана

Српска глумица Маја Колунџија Зорое спада у ред оних Срба којима су сталне сеобе у великој мјери одредиле живот не хајући за њене животне планове. Рођена је у Книну 5. августа 1977. године. Академију драмских умјетности завршила је у Приштини, живи у Београду, а ради у Бањалуци.

Кад испише најосновније личне податке, све дјелује тако необично, а заправо открива њен живот коме никад нису недостајала искушења.

Како сама каже, одрастање у Колунџијама које су од Книна удаљене свега 4 километра пожељела би свакоме кога воли.

– У Далматинској загори нормално је да дијете које је навршило 5-6 година буде способно за самосталан живот. Већ тада постајеш мали човјек који има своје обавезе и проналази продуктивну улогу у породици у којој одраста. Добро познаје које су обавезе у штали, кад је вријеме да се залива поврће. Одраста у природи и живи њене законе, за разлику од данашње генерације дјеце која крену у школу, а не знају да вежу пертле или сами обришу нос.

● **Да ли то значи да дјеца у Далмацији нису имала времена за играње?**

– Дијете је имало дневну обавезу да заврши одређени посао у домаћинству који је сходан његовом узрасту. Чим заврши обавезу, иде на играње. Дакле, растеш уз свијест да си користан и да треба својим радом да допринесеш животу породице. Међутим, мислим да је то одличан пут и да на такав начин одрастања израстају људи који су и физички и ментално здрави и своји. Данас као мајка могу казати да бих вољела да су и моја дјеца одрасла на такав начин.

● **Какав је био састав тадашњих житеља Колунџија?**

– У тадашње вријеме људи су ишли прије подне на своје административне државне или неке друге послове, а поподне и викендом би се бавили пољопривредом. Међу њима било је и професора и љекара, службеника, официра, полицајаца, итд., који су стизали да заврше обавезе на послу и код куће, па још и да изађу до позоришта, биоскопа, кафане. За разлику од данашњих друштвених мрежа, они су имали реалан друштвени живот.

● **Каква је природа тог краја?**

– На книнском подручју тече седам ријека и рјечица, и то Крка, њезине притоке: Бутижница (Брзица), Орашница, Косовчица и Крчић и притоке Бутижнице; Радљевац и Марчинковац. У котлини окруженој планинама која нема индустријских загађења и у којој заиста човјек дише пуним плућима.

● **Ишли сте у школу у Книн. Да ли је у оно вријеме било међунационалних тензија?**

– До самог почетка рата нисам уопште имала свијест о нацији нити сам тако васпитана. Знала сам да нам је слава Свети Никола и да је гробље Жагровић старо скоро 700 година. Знало се да се у Доњим Жагровићима сахрањују Рашковићи, Колунџије, Бијеље и Динићи, а у Горњим Зеленбабе, Мартићи, Рашуе, Дмитровићи...

● **Постоји ли нека ситуација коју сте могли препознати као упозорење прије ратних дешавања?**

– Када смо пред сам почетак рата ишли на екскурзију по хрватским острвима, добила сам савјет другарице рођене у мјешовитом браку да је најбоље да никоме не говоримо одакле долазимо. За мене је то у том тренутку био шок. Што бих ја ћутала да сам из Книна и шта Книну фали да га се срамим? Друга ситуација је била када сам послије неког ТВ дневника питала тату: „Је ли да да код нас неће бити рата?". Отац је само завртио главом и изустио: „Код нас баш хоће!"

● **Какав је био живот у Книну током самог рата?**

– Временом се навикнеш на бомбе, пуцњеве, маскирне униформе, а како си на селу, не брине те много ни што нема ништа да се купи. У том периоду ишла сам у средњу школу, па се дешавало да на часу хемије лијепимо селотејп и изолир траке по прозорима како бисмо спријечили да се у случају експлозије стакло не распрсне посвуда. Са ове дистанце све то звучи ненормално, али човјек се прилагођава свим условима. Сам Книн није био на линији ратних дејстава и не може се мјерити са линијом фронта. С обзиром на то да је Книн био и престоница тадашње РСК, нормално је било да се ту доводе и мртви и рањени, али исто тако нормално је да имаш потребу нормалног живота и жељу да изађеш, прошеташ...

● **Освануо је 4. август. Шта се тог јутра дешавало са Вама и Вашом породицом?**

– Освануо је црни петак. Пробудило нас је бомбардовање, али смо живјели у увјерењу да је пролазно. Као и сваког дана замијесили смо хљеб и ставили у рерну. Касније је прича о полупеченом хљебу постала дио мене. Парадокс је што смо кућу закључали, чак провјеравали да то не заборавимо, сјели у камион и отишли.

● **Пунољетство си дочекала у избјегличкој колони?**

– Улазак у зрело доба увијек је било посебно, али... Тог дана једино се размишљало како сачувати живу главу. Јутро смо дочекали у Мартин Броду, а онда нас је дочекала Петровачка цеста. Негдје током дана сам се сјетила да ми је рођендан, али у таквим околностима то нико није ни поменуо. Спавали смо те вечери под ведрим небом са осјећајем немоћи. Свако са својим мислима, тугом, бригом... И колико год да смо некад свједоци да на свијету нема правде, увјерена сам да ће Крајишници кад тад добити на овом или небеском животу надокнаду за сву патњу.

● **Гдје сте се упутили кад сте стигли у Србију?**

– Кад смо кренули од куће рачунајући да нећемо ићи толико далеко, у камион смо убацили ствари за шуму. Углавном неке ствари које су биле мање вриједне. Отац се вратио и узео пршут, да се нађе ако затреба за храну. И у Београду сцена као из Кустиних филмова. Стигли смо до тетке на Чукаричку падину, људи се окупили и гледају трошни камион из кога излазимо уморни, неиспавани и прашњави, корачамо по београдском асфалту носећи огромни величанствени пршут, живот иде даље... За генерацију мојих родитеља то је била катастрофа. Ријеч је о домаћинима који су тамо све стекли, а онда преко ноћи све изгубили и сад је требало не само изнова створити дом, већ пренијети коријене. За многе је то било превише.

● **Како сте се Ви привикли у новонасталим околностима. Гдје сте завршили школу?**

– У Книну сам завршила три године гимназије, а онда смо се преселили у викендицу маминог стрица у Обреновцу, гдје сам завршила четврту годину гимназије и матурирала. Сад је било 20 година матуре и ја сам имала прославу и у Книну и у Обреновцу, тако да могу рећи да ме је избјеглиштво у том дијелу веомна обогатило.

● **У Србији у то вријеме ијекавси изговор некима је сметао...?**

– Правим људима није. С друге стране, ако сви воле да слушају Здравка Чолића, онда је излишно ијекавски изговор коментарисати. Приватно сам увијек причала на ијекавском, а за потребе посла, како захтијева режија.

● **Кад сте се и како одлучили за глуму?**

– Још као мала сам говорила да ћу бити глумица, чак и у времену кад нисам имала уопште свијест шта то заправо значи. Ишла сам и у драмску секцију у основној школи, али ту се нисам баш прославила. У средњој школи је већ била друга прича. Имали смо и нека гостовања. Кријући од родитеља након завршене гимназије отишла сам у Приштину и без проблема уписала глуму. Међутим, ни ту ми се није дало да мирујем, завршила сам прве двије године, а онда је стигло бомбардовање, па сам трећу и четврту годину завршила на београдској Академији.

● **Како сте онда након Книна, Београда, Приштине дошли до посла у Бањалуци?**

– Још као студент имала сам ангажмане у Бањалуци и тако сам тамо након дипломирања постала члан ансамбла Народног позоришта РС у Бањалуци.

● **Колико је тешко организовати живот живећи у Београду, а радећи у Бањалуци?**

– Сваког од нас прате животна искушења. Удала сам се 2006. године и мајка сам двоје дјеце. Није лако функционисати, али борим се. У Бањалуци је заиста дивно, тај менталитет ми је близак. Опет породични живот у Београду тражи максималну посвећеност и искрено се надам да ће се наћи неко практично рјешење. У животу ништа није случајно

ТРИФКО ЂОРОВИЋ

РОЂЕНДАН У ЛИКУ МАЈКЕ ЈАГЕ ЈЕРКОВИЋ

– Сваки мој рођендан пада на годишњицу Олује и милион пута сам се питала зашто се нисам родила неког другог дана. Размишљајући о тој чињеници прошла сам разне фазе. Од тога да се никоме нисам јављала на рођендан, јер како славити дан у коме је мој народ страдао, па до тога да је баш добро што ми је рођендан тога дана јер преко медија могу увијек подсјетити људе на те страшне догађаје. Памтићу овогодишњи рођендан који сам провела у Сава центру играјући мајку Јагу Јерковић, која у рату губи своја два сина. Свака мајка која је изгубила дијете у рату може се наћи у тој улози. Ту улогу сам доживјела као искушење и мислим да сам бол мајке успјела вјерно пренијети на сцену.

ОДРЖАНО ПРВО КЊИЖЕВНО ВЕЧЕ У ДВОРУ НА УНИ

Банијци из Србије даровали књиге

» Мирослав Ковјанић уручује књиге директорки библиотеке Бисерки Цветојевић

» Замјеник жупана Сисачко мословачке жупаније Богдан Ркман поздравља госте

На иницијативу Завичајног удружења Банијаца, потомака и пријатеља Баније из Београда, на челу са предсједником УО Мирославом Ковјанићем, 23.9.2016. одржано је прво књижевно вече у Двору. Ту културну манифестацију подржали су директорка библиотеке Бисерка Цветојевић, начелник општине Никола Арбутина и замјеник жупана СМЖ Богдан Ркман. Вечери је присуствовао велики број посјетилаца који су се дружили са пјесницима Милошем Бајићем и Миланом Крковићем, женско пјевачком групом „Банија“ и мушком пјевачком групом „Двор“.

Том приликом је удружење библиотеци Двор поклонило већи број књига. Остатак вечери протекао је уз банијске пјесме.

БАНИЈА ОНЛАЈН

ЗАВРШЕН 10. САБОР СРПСКОГ ИЗВОРНОГ СТВАРАЛАШТВА У ВОЈКОВИЋИМА

» Лидији Зарубици уручено признање за освојено треће мјесто Удружења Крајишника „Врбас“

Крајишницима из Врбаса - 3. мјесто

Проглашењем побједника, додјелом награда и захвалица институцијама, колективима и појединцима, завршен је 10. *Сабор српског изворног народног стваралаштва* у Источном Сарајеву.

У порти Храма Петра Сарајевског у Војковићима окупило се 68 пјевачких група из Србије, Црне Горе и Републике Српске који су се такмичиле за награду *Свеукупног побједника 10. јубиларног сабора*.

Свеукупни побједник 10. јубиларног сабора је Удружење гуслара и пјесника *Тешан Подруговић* из Гацка, друго мјесто припало је КУД *Извор* из Добоја, а треће Удружењу Крајишника Врбас.

Представницима Града Источно Сарајево и општине Источна Илица уручене су захвалнице за десетогодишњу подршку овом сабору. У име Града захвалницу је примио предсједник Скупштине града Мирослав Лучић. Током трајања Сабора протеклих дана одржано је мноштво културних, духовних, музичких и других садржаја којим је присуствовао велики број грађана.

ПО ДРУГИ ШУТ ОДРЖАНИ *ДАНИ БРИБИРА* (КОД СКРАДИНА)

Пјесме и слике завичаја

Завичајно-умјетничка манифестација *Дани Брибира* одржана је други пут у дворишту напуштене основне школе у Далмацији, односно мјесту Брибир. Оснивач манифестације је пјесник и ликовни умјетник Боривој Бијелић Лун, који ју је осмислио у сарадњи са Драганом Бијелићем. Програм манифестације *Дани Брибира* обогаћен је и дегустацијом пршута и вина који су на располагању свим посјетиоцима, као и умјетничким програмом који томе претходи. Учесници манифестације су аматери али и професионални умјетници.

За вријеме дегустације вина и дружења Бранко Бијелић засвирао је цинтаре, а публика је била на ногама кад је 82-годишњи Бранко Стевелић на усној хармоници засвирао *Ужичко коло* .

ЗАБУНА ЗБОГ ДВА БРИБИРА

Због постојања још једног Брибира (код Новог Винодолског) веома често долази до неспоразума о локацији, па је потребно нагласити и то да је овај Брибир смјештен у далматинском залеђу, између Шибеника и Задра.

КУД *ПЕТРОВА ГОРА - КОРДУН* ОДРЖАО КОНЦЕРТ ИЗВОРНЕ ПЈЕСМЕ У БУСИЈАМА

Ојкачо ти си српска круна, пјевају те Срби са Кордуна

ФОТО: Т. ЂОРОВИЋ

» Професор Големовић (мала слика) водио је програм, а домаћин је био КУД Петрова гора – Кордун

КУД *Петрова гора – Кордун* Београд поводом 160 година од првог извођења *Светосавске химне* организовао је концерт *Ојкаче* под називом *Завичају, у срцу те носим*.

Госте је након извођења *Светосавске химне* у име домаћина поздравио предсједник КУД *Петрова гора – Кордун* Стево Бекић. Он је подсјетио да је 1856. године први пут изведена *Светосавска химна* управо на Кордуну.

– У селу Перна химну је отпјевао црквени хор у Цркви Велика Госпојина, којом је управљао прота Никола Беговић, који је уједно и један од писаца текста *Светосавске химне* – рекао је Бекић. Он је у наставку свог говора подсјетио на чињеницу да је Кордун добио име по низу утврда тј. кордону (стражарници, осматрачници, чардаку) на граници између аустријског и отоманског царства.

– Србин Кордунаш и док је плугом обрађивао земљу на леђима је имао пушку, јер се није знало када ће прангије на граници запуцати, што је био сигнал да се хитно иде на положај. У таквом је околностима настала *Ојкача*, која најбоље описује живот Срба на Кордуну – рекао је Бекић, који је нагласио да је Кордунашима узета вјековна територија, али да им нико не може отети душу и пјесму.

– Желимо да заштитимо Ојкачу као нематеријално културно добро Срба Кордунаша. Ојкача је од изузетног значаја у свекукупном српском насљеђу - закључио је Бекић, који је присутне подсјетио и на лик и дијело знаменитих Кордунаша као што су Сава Мркаљ и Милан Вујаклија без којих данашњи српки језик не би могао да се замисли.

Наконо Бекића, публици се обратио етномузиколог Димитрије Големовић, који је водио програм цијеле вечери. Слушајући извођаче публика је могла да чује и стручне коментаре познатог етномузиколога.

Т. ЂОРОВИЋ

ГОЛЕМОВИЋ: *ОЈКАЧА* ПРИПАДА КОРДУНУ

– *Ојкача* је специфична за Кордун. Она има своју мелодију. У једном тренутку пјева се у једном гласу да би се ти гласови у секунди потпуо разишли, а на самом крају увијек један од извођача пусти глас. Интонација врло често клизи, тако да се мијењају и упоришни тонови. Слушалац помисли да ће пјесма да се заврши, а потом слиједи спуштање за још једну степеницу ниже. Све се може научити вјежбањем и учењем, али ова пјесма изворно припада Кордунашима. Колико је мени познато до сада није било покушаја заштите *Ојкаче*. Хрвати су заштитили ојкање, али то није иста врста пјевања. Најбољи начин учења *Ојкаче* је кад се искуснијим и старијим гласовима прикључе два млада гласа и тако се пјесма преноси са кољена на кољено - рекао је професор Големовић.

МЕЂУ УЧЕСНИЦИМА ГОСТИ ИЗ ВРГИН МОСТА

Парохијски дом сатима је одзвањао звуковима изворне пјесме, а поред домаћина, КУД-а *Петрова Гора – Кордун* из Београда, ређали су се извођачи: КУД *Крајина* Београд, КУД *Завичај–Мајур* Шабац, КУД *Ћирило и Методије* Бусије, СКД *Просвјета* Загреб – пододбор Вргин Мост, Женска пјевачка група *Никола Тесла* Крагујевац, Женска пјевачка група *Културне заједнице Крајине*, КУД *Зора* Крагујевац, Женска пјевачка група *Црнућанке* Горњи Милановац, Мушка група *Плитвице* Београд и крајишки умјетник Сава Путник.

НЕ ЗАБОРАВЉАМО ЗАВИЧАЈ: САРАДЊА ЗАВИЧАЈНОГ КЛУБА КОРДУНАША И ЗРЕЊАНИНА

Братски сусрети на Кордуну и Банији

Завичајни клуб Кордунаша је по пети пут за редом реализујући дио свог програма *Не заборављамо завичај – наш Кордун*, а у сарадњи са градом Зрењанин и тамошњим Удружењем избјеглица обишао завичај.

У делегацији су били млади из Србије: чланови КУД *Арсеније Теодоровић* Перлез, КУД *Коло* Меленци, представник града Зрењанина Александар Блануша, у име Удружења избјеглица општине Зрењанин Милан Мркобрад и предсједник ЗКК-а Петар Шаула.

ФОТО: ГРАД ЗРЕЊАНИН

» Петар Шаула са фолклорашима из Зрењанина

Првог дана посјетили су Војнић и учествовали на *Вечери пјесме и игара* одржаној 29. јула у препуној сали Дома културе.

Манифестацију је отворио предсједник Српског културног друштва *Просвјета* Загреб и замјеник жупана Карловачке жупаније Синиша Љубојевић.

Другог дана боравка на Кордуну посјетили су општину Крњак, која гаји братске односе са градом Зрењанином. Том приликом обишли су манастир посвећен пресветој Богородици Тројеручици у Доњем Будачком, а потом су се упутили у Мали Градац на манифестацију 14. *Сусрети на Банији*.

КУД *Арсеније Теодоровић* Перлез и КУД *Коло* Меленци били су једини гости из Републике Србије.

Скуп на Банији отворили и поздравили конзул Републике Србије Ненад Маричић, предсједник СКД *Просвјета* Загреб Синиша Љубојевић и замјеник жупана Сисачко-мославачке Жупаније Богдан Ркман.

Домаћини ових сусрета у завичају били су чланови Српског културног друштва *Просвјета* – Пододбори Мали Градац и Војнић.

ДЈЕЧЈИ ЛОГОР ПРОГЛАСИЛИ ВРТИЋЕМ

2. 9. 2016. Одавање почасти невиној страдалој дјеци Кордуна, Баније, Козаре и Поткозарја, која су била заточена у усташком логору за дјецу у Јастребарском, протекла је уз провокације хрватских десничара. Они су стотињак антифашиста називали погрдним именима тврдећи да у Јаски није био никакав дјечји концентрациони логор, већ вртић за дјецу без родитеља. Сукоб је избјегнут понајприје захваљујући достојанственом понашању присутних антифашиста и преживјелих логораша, па су се провокатори смирили, те је комеморација протекла како је планирано. Положени су бројни вијенци и запаљене свиједе невиној дјеци, чија је једина 'кривња' била националност њихових родитеља.
О догађајима у и око логора у Јаски, о његовом ослобођењу у налету Четврте кордунашке бригаде говорили су између осталих бивша дјеца-логораши Михајло Вељић и Иван Фумић. Потпредсједник јасканског Градског вијећа Јастребарског Иван Будиншчак осудио је испаде провокатора.

МИЛАН ЦИМЕША / ПОРТАЛ НОВОСТИ

НАСТАВАК ХУМАНИТАРНЕ АКЦИЈЕ У ЕПАРХИЈИ ДАЛМАТИНСКОЈ

20. 9. 2016. Епископ далматински Фотије, у пратњи протојереја Саве Миланковића и ђакона Миленка Лошића, подијелио је хуманитарну помоћ у скрадинској парохији. Они су обишли парохијане у Великој Глави, Братишковцима и Ждрапњу и након разговора са њима уручили им пригодне пакете. Ова хуманитарна акција плод је сарадње Митрополије загребачко-љубљанске и Епархије далматинске а уз Божију помоћ наставиће се и убудуће. **ЕПАРХИЈА ДАЛМАТИНСКА**

САБОРНО КРШТЕЊЕ НА БАНИЈИ

9. 9. 2016. Са благословом епископа горњокарловачког Герасима након евхаристијског сабрања у порти Храма Светог пророка Илије у Блињи одржано је друго по реду саборно крштење парохијана петрињске парохије, које су извршили протопрезвитер Саша Умићевић, надлежни парох петрињски и протонамесник Жељко Видаковић, парох коларићки. Овај несвакидашњи догађај био је повод за сабрање великог броја сродника и пријатеља који као заједница верног народа аминовањем потврдише приступање и присједињење своје браће и сестара светој заједници тијела Христовог – Цркви. **ЕПАРХИЈА ГОРЊОКАРЛОВАЧКА**

ВСНМ ПАКРАЦ ПРОСЛАВИО МАЛУ ГОСПОЈИНУ

21. 9. 2016. У организацији Вијећа српске националне мањине Града Пакраца одржана је прослава крсне славе Вијећа – Рођење Пресвете Богородице – Мала Госпојина. У дворани КТЦ *Пакрац* окупило се више од 500 гостију с подручја Пакраца и околних мјеста. Пакрачки парох, протојерај ставрофор Ђорђе Теодоровић освештао је славско жито и пресјекао славски колач те пригодном бесједом честитао празник и крсну славу, уз жеље да се увијек окупљамо у добру и да се сјећамо своје Свете цркве и својих обичаја.
Генерални конзул Живорад Симић у свом обраћању присутнима је честитао славу и исказао речи подршке за овакве активности. Замјеник градоначелника Града Пакраца Горан Лабус у поздравној ријечи нагласио да се овом прославом потиче заједништво ради очувања идентитета и традиције Срба у нашој земљи. Обраћајући се гостима Никола Ивановић, нови предсједник Вијећа српске националне мањине Града Пакраца, нагласио је да ће Вијеће његовати и промовисати нашу културу, традицију и обичаје, а првенствено радити на унапређењу сарадње између Вијећа и Града Пакраца. Присутнима се обратио и Борис Милошевић, новоизабрани саборски заступник, који је честитао славу присутнима.
Народ у Пакрацу већ вијековима посебно слави овај велики црквени празник, те се према записима Српске православне цркве Епархије пакрачко-славонске спомиње и оснивање великог вашара о Малој госпојини, који је значајно допринио привредном развоју града. Ова традиција датира из времена епископа Софронија Подгоричанина, који је столовао у Пакрацу од 1705. до 1710. године.

ОСАМНАЕСТИ *ЋОРОВИЋЕВИ СУСРЕТИ* (КЊИЖЕВНИКА У БИЛЕЋИ И ИСТОРИЧАРА У ГАЦКУ)

Ћоровићеви сусрети успјешно положили своје пунолетство

Осамнаести *Ћоровићеви сусрети* књижевника у Билећи и историчара у Гацку прерасли су оквире свесрпског културног догађаја и изашли су изван оквира српских земаља. На књижевним сусретима у Билећи тема скупа била је проза недавно упокојеног српског књижевног, великана из Билеће, Радослава Братића, а награду за књижевност добио је Радован Бели Марковић. На сусретима историчара тема научног скупа била је *Писци српске историје*, а награду за животно дјело добио је Василије Крестић.

Посљедњих година скуп у Гацку је и званично прерастао у међународни научни скуп и као такав се третира у ресорном министарству Републике Српске. Поред историчара из свих српских земаља и госта из Грчке Атанасиоса Лупаса, ове године Гацко је угостило уважене научнике из Русије и Бјелорусије. Српског академика, бившег сенатора Републике Српске, носиоца високог ордена Републике Српске др Јелену Јурјевну Гускову није потребно посебно представљати српским читаоцима. Њена приступна бесједа у САНУ сматра се историјским догађајем, а др Гускова и даље неуморно ради на раскринкавању западних лажи о ратовима деведесетих година прошлог вијека на просторима бивше Југославије.

Гост из Бјелорусије, др Иван Алексејевич Чарота, српски академик, носилац највећег *Ордена СПЦ, Ордена Светог Саве* (орден уручио блаженопочивши патријарх Павле), *Ордена Републике Српске*, Ордена Руске Православне Цркве *Свети Сергије Радоњешки*, такође је познат у српским патриотским круговима. На руски језик превео је десетине књига, међу њима и осам књига Светог владике Николаја и четири књиге преподобног Јустина Ћелијског. Гускова и Чарота нису скривали своју очараност Херцеговином, истичући да српски архетип нигдје није тако добро очуван као у светосавској Херцеговини. Гускова је представила чак 14 издања *Института за очување словенске традиције и културе* из Москве са документима из периода рата послије распада Југославије. Чарота је изложио свој рад о Херцеговцима, оцу и сину Пичетама, историчарима, двојици ректора универзитета у Бјелорусији.

Преко 40 учесника обрадило је заиста велики број писаца српске историје. Писци историје Српске православне цркве, као духовне мајке српског православног рода, свакако треба да се нађу у Зборнику *Писци српске историје*. Организатори заслужују све похвале што су имали слуха у тешкој материјалној ситуацији да ево већ годинама угошћују и угледне госте из Русије, који су свакако допринијели угледу *Ћоровићевих сусрета* и њиховом прерастању у међународни научни скуп.

Да подсјетимо, посљедњих година гости *Ћоровићевих сусрета* историчара у Гацку били су историчари Ања Игоревна Филимонова, главни уредник портала *Фонд стратешке културе* из Москве, Анатолиј Дмитријевич Степанов, главни уредник *Руске народне линије* из Петрограда (двије године заредом), и као што смо рекли, ове године Јелена Јурјевна Гускова и Иван Алексејевич Чарота. Зборник радова, који се сваке године штампа у веома квалитетном издању, рећи ће много више свима које интересује српска историографија. Четердесет излагача је исувише велики број да би помињали све учеснике, којих је, понављам, било из свих српских земаља.

Поред излагања реферата, историчари су имали прилику да присуствују изузетно богатом и садржајном програму, који су на високом нивоу организовали домаћини. У питању су двије лијепе приредбе, у Гацку и Билећи, на којима су додјељене награде прошлогодишњим лауреатима, затим промоција издања СПКД *Просвјета* у дивном амбијенту у склопу Манастира Светог Петра Зимоњића у његовом родном селу Данићима покрај Гацка. Учесници су посјетили и ТЕ Гацко – један од најзначајнијих привредних објеката у Херцеговини, присуствовали су историјском часу у гимназији у Гацку, историјском часу у страдалном селу у Љескову Дубу са обиласком цркве и закуском у парохијском дому. У току повратка за Београд учесници скупа имали су веома интересантну посјету Богословском факултету у Фочи, гдје су имали прилику да разгледају изложбу о историјату Добробосанске епархије, да посјете Саборни храм у Фочи и ручају у факултетској мензи. Све у свему, више сам него сигуран да се сви учесници 18. *Ћоровићевих сусрета* слажу у једном – *Ћоровићеви сусрети* су своје пунољетство положили са одличним успјехом.

РАНКО ГОЈКОВИЋ

НАГРАДЕ РАДИЋУ И ВИШЊИЋУ

Овогодишње награде *Ћоровићевих сусрета*, који су се од 17. до 19. септембра одвијали у Билећи и Гацку, припале су проф. др Радивоју Радићу за историграфску дјелатност и Мирославу Јосићу Вишњићу за приповједачку прозу. Професор доктор Радивоје Радић историографску Награду *Владимир Ћоровић*, која се додјељује у Гацку на Сусрету историчара, добио за књигу *Друго лице Византије*, у којој је, како је образложено, показао да је један од најбољих познавалаца ове старе средњевјековне државе на просторима бивше Југославије. У Гацку постхумно је додијељена и *Повеља за животно дјело* недавно преминулом академику Милораду Екмечићу. Јосић Вишњић је само дан након саопштења жирија, послије дуге и тешке болести, преминуо у 69. години у Београду, оставивши иза себе бројна вриједна књижевна дјела, међу којима, како је саопштио жири, и ово које је потврдило његов високи реноме у српској култури и књижевности. *Повеља за животно дјело* у Билећи постхумно је додијељена дугогодишњем предсједнику овдашњег огранка СПКД *Просвјета* Николи Асановићу.

У БЕОГРАДУ ПРОМОВИСАН ЗБОРНИК РАДОВА БРОЈ 11 И 12 *ГРАЂАНСКИ РАТ У ХРВАТСКОЈ 1991-1995*

Степинац може бити проглашен само за демона

– У Хрватској се рехабилитује усташтво, а војни викар Независне Државе Хрватске /НДХ/ Алојзије Степинац може бити проглашен само за демона, а не за свеца – рекао је историчар Момчило Диклић из београдског Института за европске студије.

Диклић је на промоцији Зборника радова (бр. 11 и 12) *Грађански рат у Хрватској 1991–1995*, која је одржана у Библиотеци града Београда, истакао да постоји гомила докумената у свијету који говоре о улози Степинца у НДХ.

– Степинац је духовни вођа геноцида и елиминације православних Срба, оперативни утемељивач НДХ – рекао је Диклић и додао да је код Степинца чувано крваво усташко злато, златне вилице и зуби усташких жртава.

ФОТО: УДРУЖЕЊА СРБА ИЗ ХРВАТСКЕ

БУДИМИР: ХРВАТИ ПОКУШАВАЈУ ДА ИЗВРЋУ ИСТОРИЈУ

- Више радова у овом зборнику обрађује тему која је у посљедње вријеме присутна у јавности и односи се на канонизацију загребачког надбискупа Алојзија Степинца кога Ватикан покушава прогласити за свеца. Ово је још један сегмент гдје велики дио хрватске јавности покушава да промјени објективну стварност. Извртање историје је кад се ратни злочинац проглашава за „свеца". На реду је Ватикан, али и међународна заједница!? - закључује уредник издања Милојко Будимир.

Историчар Предраг Марковић истакао је да би Србија требало више институционално да подржи истраживања о страдању Срба у Хрватској, као и да прогласи Дан сјећања на страдање Срба из Хрватске.

Стојан Целајлија из Удружења Срба из Хрватске рекао је да се Србима намеће да су геноцидан народ, како би била избрисана њихова страдања. На скупу је о Зборнику, који је издало Удружење Срба из Хрватске и Српско културно друштво *Зора*, говорио и историчар Милан Гулић, који је навео да је до сада у 11 томова зборника објављено 130 радова 63 аутора.

СРНА

25 ГОДИНА ОД ЕГЗОДУСА СРБА СА ИСТОЧНЕ БИЛОГОРЕ

ОПЕРАЦИЈА *ОТКОС-10* није само хрватски већ је и цивилизацијски злочин

Крајем октобра и почетком новембра ове године Завичајно удружење *Билогора* Београд организује обиљежавање четврт вијека од егзодуса из Билогоре, када је под притиском премоћне војне силе ријеку Илову прешло и зачеље дуге колоне возила у којима су били житељи 23 комплетна билогорска села и дио становништва још 15 других насеља. По чему се пет таквих акција хрватских снага са геноцидним намјерама, чије трагичне посљедице Крајишници обиљежавају сваке године (*Масленица* 22. јануара, *Бљесак* 1. маја, *Миљевци* 21. јуна, *Медачки џеп* 9. септембра и *Олуја* 4. августа) разликују од прве од њих, *ОТКОСА-10*, предузете 31. октобра 1991. и једва познате у српској јавности, покушаћемо одговорити у овом тексту.

Источна Билогора је простор смјештен на сјеверозападу данашње Републике Хрватске, у троуглу који чине Бјеловар, Дарувар и Вировитица, који је прије рата 1991. имао је на око 700 квадратних километара, 54 насеља са бројним српским становништвом. То је домицилно становништво, насељено овдје као хришћански граничарски зид према турској империји, још у периоду од 1597. до 1606, и које је све до укидања Војне крајине 1871. било већинско.

Иако поријеклом са читавог Балкана и његовог окружења, са подручја десет данас независних држава, али и са примјесама генетског насљеђа већине словенских, па и многих несловенских народа, током вијекова и кроз бројне родословне везе, ова популација се хомогенизовала и створила јединствен билогорски род, који је пред Други свјетски рат имао између 17.500 и 18.000 душа. У том рату усташка НДХ сатрла је у геноциду хиљаде невиних, тако да је, примјера ради, у општини Грубишно Поље од предратних 12.600 у првом послијератном попису 1948. регистровано свега 7.760 српских житеља, а на читавом подручју источне Билогоре 11614, за трећину мање него на почетку рата.

Друга трећина нестала је изумирањем старачких домаћинстава, расељавањем шездесетих година и одласком у градове, тако да се знатнија српска популација од 5.500 душа нашла само у општини Грубишно Поље, једној од четири општине на које је разбијен некада јединствени историјски, етнички и родословни простор.

1941.	ОКО 17.650
1948.	11.614
УБИЈЕНИ	5.000
ПОГИНУЛИ	5.000
ПРОТЈЕРАНИ	2.741

Поучени историјским искуством и надолазећим ратом, послије провокација, премлаћивања и првих убистава, Срби Билогоре организовали су се и наоружали, истина, тек 7. јула 1991, девет мјесеци послије хрватске паравојске, бранили своје куће и села и послије хрватског напада пошли на пут без повратка 31. октобра, односно 1. новембра 1991. Уз Србе, ту је било и Хрвата, Чеха, Мађара, Рома, па чак и Италијана. Да би спровела свој геноцидни наум и „очистила", како су говорили, Билогору од оних који су своја села држали под „окупацијом" пуна четири вијека, хрватским властима су сметали сви који су је бранили или били у добрим односима са браниоцима.

Геноцидна идеја садржана је већ у самом кодном називу хрватске оружане акције *Откос*, који сугерише неселективну сјечу свега што расте, а не само напад на 400 бранилаца Билогоре. Према хрватским изворима, у директном нападу учествовало је око 2.500 војника, а процјене су да је са резервама, осигурањима праваца напада, логистиком и позадинским службама број ангажованих могао досећи и 20.000.

Напад који је започео 31. октобра заустављен је на свих десет праваца напада и непријатељ је враћен до 17 часова на почетне положаје. Ипак, Штаб ТО општине Грубишно Поље оцијенио је да су војни и цивилни губици високи и неприхватљиви, да се не може очекивати помоћ, те да је могуће одсијецање територија на линији Дарувар–Сухопоље, те донио одлуку о повлачењу до контактне зоне са српским снагама ТО Дарувар. Колона цивила и ТО тако је изашла већ 1. новембра са Билогоре, а хрватским паравојним снагама је требало још три дана да „ослободе" напуштена села.

Услиједила су убиства преосталих становника, пљачка, паљевине и минирања кућа, чак и у селима у којима раније није било отпора. У најбољој усташкој традицији из 1941. настављено је рушење и девастација православних храмова тако да су изгорјеле дрвене цркве билогорског стила, јединствени споменици културе под заштитом UNESCO-а, Храм Св. Димитрија у Растовцу из 17. в. и Храм Успеније Пресвете Богородице у Доњој Рашеници из 1709. године.

» Храм Свете Тројице у Великом Грђевцу, прољеће 1991. године

БЕОГРАД, 29. ОКТОБАР: ПОМЕН У ЦРКВИ СВЕТОГ МАРКА

Уз парастос жртвама 29. октобра у Храму Светог Марка у обиљежавање егзодуса биће приређена изложба и представљена посебна пуликација.

ГУБИЦИ 1991-1998:
43 ЦИВИЛА, 23 БОРЦА
НА БИЛОГОРИ 1991:
37 ЦИВИЛА, 16 БОРАЦА

Страшни су примјери билогорских судбина суочених са злом које спада у арсенал турске казнене праксе и енглеских средњовјековних закона који и данас важе. Страшно је и рећи да је клање другог људског бића, премлаћивање до смрти, набијање на колац, утапање у септичкој јами, сакаћење, што су све примјери из Билогоре 1991, негдје били легални, па и легитимни, на крају 20. вијека.

Зашто је први хрватски геноцидни удар 1991. услиједио у Билогори, али такође и 1941. када је први ухапшени Србин који је завршио живот у Јадовну био Симо Ормановић из Беденичке, одведен већ 12. априла 1941, а слиједили су житељи Ласовца 20. априла и масовни погром Грубишног Поља и околине у ноћи 26. на 27. април?

Интегрални дио тог питања али и билогорске приче су чињенице у којима је можда садржан и највећи дио одговора. Довољно ће бити за овакав кратак напис да их само набројимо:

– Арсеније Чарнојевић је боравио на Билогори; у Северину је у буни 1755. на окупу била највећа српска војна сила послије Косовског боја; у источној Билогори су још у првој половини 18. в. отворене прве српске народне школе и прва српска средња школа, написана прва географија, садашњи грб Србије коришћен као грб народа, Павле Соларић прије Вука започиње реформу писма, у Северину у Храму Св. апостола Петра и Павла су чувани Statuti Valachorum и још 41 документ крајишких привилегија; активношћу „протопопа хрвацког" Николе Поповића сломљена је ватиканска прозелитска офанзива, а у билогорска села средином 19. вијека долази главнина породица из Радуча, родног села проте Милутина, оца Николе Тесле. Мало се знало о Билогори прије 1941, а и то мало је послије 1945. заборављено. Други су то боље памтили и нису опростили одбијање Билогораца да клекну пред понтифекса.

Сводећи биланс пред Свевишњим у чију су славу православни Срби источне Билогоре подигли 65 сакралних објеката, од давне 1597. до 2016. године када је на старом станишту остало мање душа од некадашњих 1226 породичних презимена и скоро угасле српске свијеће, човјек не може а да се не сјети питања из *Откровења* (6, 9-11):

И кад се отвори пети печат, видјех под олтаром многе душе покланих за Ријеч Божју и за свједочанство Јагњетово које имађаху. И повикаше гласом силним говорећи: докле, свети и истинити господару, нећеш судити и осветити нашу крв на онима што станују на земљи? И би им дата свакоме хаљина бијела, и речено им би да почину још мало времена док се не напуни број сабраће њихове и сасрадалника, који ће бити убијени као и они.

... и сам упита да ли је број коначно напуњен, да се мирно живи и благо снива. Или је можда Свевишњи, ако је било до њега, према прогнаним крајишницима био утолико милостив да им пружи прилику да азбуку преживљавања још једном и на вријеме утврде, почевши као и њихови преци – од празне ледине.

РАНКО Д. РАДЕЛИЋ

ЗЛОЧИНАЦ СЕ 1991. ВРАТИО НА МЈЕСТО ЗЛОЧИНА

Треба нагласити да су жртве лојални грађани и формације ТО општине Грубишно Поље која је у саставу Бањалучког корпуса, дакле легалне војне силе још постојеће СФРЈ, чији су сви припадници, без изузетка, рођени у билогорским насељима, потомци вјековних житеља или су ту живјели низ година. Утолико затирање домицилне популације у Другом свјетском рату и његов насилан изгон 1991. представља чист случај геноцида, без преседана, у свјетској историји. Он не говори ништа ново о екстремној хрватској политици која је већ вијековима препознатљива као продужена рука ватиканског унијаћења, али говори много и о свијету на почетку трећег миленијума и промовише праксу којом ће се будући сукоби рјешавати. Злочинац се 1991. вратио на мјесто злочина, а свијет је глатко прешао преко тога и наградио га. То се није могло не знати и тако је у Билогори 1991. и касније у Крајини почињен први планетарни, цивилизацијски злочин.

Тужна годишњица масакра Срба са Билогоре

Прије 74 године, 28. септембра 1942, хрватске усташе на Билогори побиле су преко 500 Срба, већином жена и дјеце.

– Над нашим члановима породица са Билогоре и Грубишног Поља, само зато што су били српског рода и православне вјере, у озакоњеном злочину Независне Државе Хрватске, почињен је страховит и здравом уму тешко појмљив злочин – рекао предсједник Удружења *Јадовно 1941*. Душан Ј. Басташић.

Крајем септембра 1942. креће непријатељска офанзива на Билогори, са око 5.000 усташа, домобрана и Нијемаца.

Непријатељ је тада у логоре, јасеновачки и сисачки, отјерао око 3.000 становника, махом жена, стараца и дјеце, од којих се врло мало њих вратило.

Усташе су у то вријеме у селима поубијале готово све оне које су тамо нашли. Побили су око 500 особа и побацали их у заједничке гробнице. У Грубишном Пољу убили су 69, у Малом Грђевцу 62, у Шибенику 87, у В. Ператовици 67, у Тополовици 66, у Гаковy 48, М. Ператовици 37, Брзаји 32, Великој Дапчевици 31, Малој Дапчевици 32 и Лончарици 15 људи.

Заправо, нема села у коме није било жртава.

Срби Билогоре, како је нагласио Басташић, чији је број више него преполовљен ликвидацијом 487 мушкараца у Јадовну, исељавањем 2.500 особа у Србију, те тјерањем у усташке логоре 3.000 људи и убиством око 500 Срба у јесен 1942. године, нису се поколебали и крајем 1942. године готово сви су учествовали у антифашистичком устанку.

Према подацима Музеја жртава геноцида из Београда, међу жртвама рата 1941–1945 године са општине Грубишно Поље, 86,7% или 2694 су српске жртве. Међу њима је и 318 дјеце од које преко 60% предшколског узраста.

– Ово нису ни приближно коначне бројке, већ до сада достигнути ниво поименичне идентификације – рекао је Басташић.

Током протеклог рата девастирани су ионако скромни споменици на стратиштима на Трандлеровој дјелетини и у Кишовом јарку.

Централни споменик испред општине је уклоњен а мала спомен-плоча, која је стајала на жељезничкој станици, разбијена је и до данас није обновљена, упркос сталним захтјевима потомака жртава.

Нестао је из градског парка и камен темељац споменика јадовничким жртвама, који је тамо требао бити подигнут.

– Уништавање спомен-обиљежја недужним жртвама усташког терора равно је чину њиховог поновног убиства – рекао је Басташић.

УГ ЈАДОВНО 1941

КИТАРОВИЋ ВРИЈЕЂА СРБЕ ЗАЛАЖУЋИ СЕ ЗА КАНОНИЗАЦИЈУ СТЕПИНЦА

21. 9. 2016. Предсједник *Савеза Срба из региона* Миодраг Линта апсолутно се не слаже са изјавом хрватске предсједнице Колинде Грабар Китаровић да канонизаиција Алојзија Степинца није уперена против српског народа. Алојзије Степинац је ратни злочинац, а не жртва комунистичког режима, јер бројне чињенице јасно потврђују да је био активни учесник у геноциду над српским, јеврејским и ромским народом у Другом свјетском рату. Канонизација Алојзија Степинца би представљала велики корак ка релативизацији геноцида у НДХ, а то би довело да амнестије великог дијела католичких свештеника који су учествовали у незапамћеном злочину над Србима и другим народима. Један од кључних предуслова помирења српског и хрватског народа јесте да хрватски државни врх и Католичка црква у Хрватској одустану од проглашења Алојзија Степинца за светог човјека.

Линта одбацује као увредљиву изјаву хрватске предсједнице да не треба манипулисати бројем жртава у Јасеновцу и позива је да престане да учествује у њиховом умањивању. Већина извора потврђује да је у највећем логору смрти на Балкану убијено око 700.000 људи, међу којима су 90% били Срби. Такође, Израелски центар Јад-Вашем располаже податком о 700.000 жртава геноцида у Логору Јасеновац. Линта истиче да шокантно звуче извјештаји њемачких генерала, у којима се помиње да се број убијених Срба у Јасеновцу мјери стотинама хиљада живота. У Хрватској деценијама траје процес умањивања српских жртава и настојање да се Јасеновац прогласи радним логором.

ГРАФИТИ ШИРЕ МРЖЊУ ПРЕМА СРБИМА

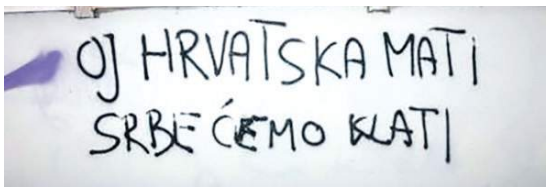

27. 9. 2016. Предсједник *Савеза Срба из региона* Миодраг Линта оцјењује да је графит исписан црном фарбом: „Ој хрватска мати, Србе ћемо клати", на зиду ОШ *Петар Крешимир IV* у Шибенику постао сасвим нормална појава у Хрватској и да не представља никакво изненађење. У највећем броју хрватских градова и мјеста могу се јасно видјети десетине хиљада нацистичких графита (усташки знак „У", кукасти крст, „За дом спремни", „НДХ") и порука, као што су „Кољи Србе", „Убиј Србина", „Србе на врбе", „Србине, исели се", „Смрт четницима", „Веселе усташе"...), чији је циљ ширење мржње и позивање на насиље према преосталим Србима. Власти у Хрватској не предузимају конкретне мјере и активности да се нацистички графити и поруке обришу и тиме шаљу поруку да се слажу са њиховим садржајем. Скандалозна је чињеница да Државно тужилаштво Хрватске сматра да пријетње смрћу и ширење међунационалне мржње није кривично дјело што додатно охрабрује проусташке снаге да наставе са политиком рехабилизаиције усташтва и усташке државе у Хрватској.

Линта поново апелује на Представништво Европске уније у Хрватској и амбасадоре земаља чланица у Загребу да јасно ставе до знања предсједници Хрватске Колинди Грабар Китаровић и свим посланичким групама у Хрватском сабору да је неприхватљиво да надлежне државне и локалне инситуције подстичу или мирно посматрају ширење мржње и насиља према преосталим Србима у Хрватској.

БАКИР ИЗЕТБЕГОВИЋ ПОДРЖАО РЈЕЧНИК МРЖЊЕ ЏЕВАДА ЈАХИЋА

13. 9. 2016. Предсједник *Савеза Срба из региона* Миодраг Линта најоштрије осуђује срамну одлуку предсједавајућег Предсједништва БиХ Бакира Изетбеговића да их буџетске резерве издвоји 10.000 конвертибилних марака за аутора скандалозног *Рјечника босанског језика* Џевада Јахића. У свом крајње тендециозном и памфлетском дјелу Јахић је изнио тешке увреде на рачун Срба.

У *Рјечнику*, на примјер, нема ријечи усташа а „четник" је представљен као припадник српске војске која је кроз историју починила велике злочине над бошњачким становништвом, а „четникуша" је „припадница српске војске", али и „Српкиња у Босни склона националној издаји". За ријеч „гранатирати" примјер је реченица: „Четници су гранатирали читаву Босну, мучки, злочиначки, да томе злочину нема премца у историји", а примјер за ријеч клати је „четници кољу". У *Рјечнику* се може наћи још доста ријечи које се тумаче на увредљив и подругљив начин у односу према Србима

Линта истиче да подршка Бакира Изетбеговића аутору наведеног рјечника представља још један доказ он не жели помирење, већ подржава оне снаге у свом народу које шире мржњу према Србима. Страшна је чињеница да наведени рјечник није могао изаћи без подршке бројних Јахићевих колега, као и Министарства просвјете. Крајњи циљ ратно-хушкачке реторике бошњачких лингвиста, историчара и других научних и јавних личности јесте да се Република Српска систематски оцрни као злочиначка творевина коју су основали зли четници и четникуше. Сљедећи корак у њиховом плану јесте укидање Републике Српске и стварање унитарне и исламске БиХ без или са што мање Срба.

ПРИЈЕМ У СКУПШТИНИ СРБИЈЕ ЗА СРБИНА КОГА ЈЕ ДИКЛРИМИНИСАЛА ХРВАТСКА ПОЛИЦИЈА

Линта: Зауставити незаконити процес против Милана Бусића

Замјеник предсједника Одбора за дијаспору и Србе у региону Миодраг Линта примио је у петак 23. септембра у Народној скупштини Републике Србије припадника српске националности Милана Бусића, који живи у мјесту Старо Село, општина Топуско, у Хрватској. Састанку је присуствовао и Стеван Гледић.

Главни разлог пријема јесте чињеница да је Милан Бусић више од мјесец дана изложен дискриминаторском односу од стране појединих службеника полицијске станице у Вргинмосту, укључујући и замјеника начелника, као и позивима на линч и пријетњама смрћу на проусташком порталу Хрватског ослободилачког покрета, као и на другим порталима и разним профилима на *Фејсбуку*. Наиме, њему се ставља на терет да је 19. августа, на прослави хришћанског празника Преображење, у мјесту Рујевац, код Двора на Уни, нарушавао јавни ред и мир јер је носио мајицу на којој се налазила српска застава и српски грб.

Два дана касније Милан Бусић позван је у Полицијску станицу Вргинмост, гдје га је испитивала полицијска службеница Катица Федербар, за чије методе каже да су више личиле на гестаповске него на нормалне за једну уређену државу. Том приликом Катица Федербар га је оптуживала да је носио четничка обиљежја и ширио четништво а затим му отворено пријетила наглашавајући да је њен дјед био усташа и да су сви Хрвати: „За дом спремни!"

На другом испитивању, неколико дана касније, тројица полицијских службеника, међу којима је био замјеник начелника Полицијске станице Вргинмост, на исти, гестаповски, начин односили су се према Милану Бусићу и том приликом говорили су му да је Миодраг Линта главни организатор и финансијер четништва у Хрватској. За оваково понашање полицијских службеника директну одговорност сноси начелник Полицијске станице у Вргинмосту Велимир Хорватин. Бусић је огорчен двоструким аршинима хрватске полиције јер ношење мајица са обиљежјима других држава (Њемачка, Италија, САД, БиХ и др.) не представља никакав проблем, већ само ако се носе мајице и капе са обиљежјима Србије. Иако је пуштен након испитивања, Милан Бусић свакодневно трпи притиске полиције и пријетње смрћу а као самохрани отац стрепи за свој и живот своје породице.

Миодраг Линта најоштрије је осудио незаконито понашање дијела хрватске полиције и дао пуну подршку Милану Бусићу и његовој борби за истину и правду и право да слободно изражава свој национални идентитет.

Линта је рекао да ће о садржају разговора обавијестити Министарство унутрашњих и спољних послова Србије и затражити да се са званичним Загребом покрене разговор с циљем да се обустави незаконити поступак против Милана Бусића.

ФОТО: М. ШАПИЋ

» И приликом посјете Скупштини Србије Милан Бусић је носио спорну мајицу

СПРЕМАН ДА ПРАВДУ ТРАЖИ СУДСКИМ ПУТЕМ

Милан Бусић тражи да хрватска полиција престане долазити његовој кући и да му убудуће обавјештења шаље путем поште; да се суспендује и казни полицијска службеница Катица Федербар, као и тројица полицијских службеника који су га испитивали на гестаповски начин; да му се Министарство унутрашњих послова Хрватске јавно извини због шиканирања од стране његових појединих службеника. У супротном, Милан Бусић је изразио своју одлучност да се за истину и правду настави борити судским путем пред хрватским правосуђем. У том случају очекује подршку делегације Европске уније и других међународних организација у Хрватској, своје матичне државе Србије, српских организација у Хрватској на челу са Српским народним вијећем, тројице српских посланика у Хрватском сабору и завичајних удружења.

Главни узрок кризе у БиХ настојање Сарајева да се укине Српска

Предсједник *Савеза Срба из региона* Миодраг Линта оцјењује да је главни узрок кризе у БиХ настојање политичара у Сарајеву да се путем сталних притисака и доношењем одлука путем прегласавања укине или обесмисли Република Српска.

Бошњачки политичари и интелектуалци сматрају Републику Српску злочиначком творевином и Дан Републике Српске као дан који је обиљежен ратнозлочиначком идеологијом. Велику одговорност за актуелну кризу у БиХ сноси и дио међународне заједнице који је пређутно подржао иницијативу Бакира Изетбеговића да Република Српска послије 20 година не може више славити свој рођендан. Важно је нагласити да је Република Српска на покушај негирања одговорила на демократски начин тј. референдумом на коме је предложено да грађани само одговоре да ли је 9. јануар њихов национални празник и да ли хоће да га славе и убудуће.

Линта позива Бакира Изетбеговића и остале бошњачке политичаре да одустану од ратнохушкачке и антисрпске политике с крајњим циљем стварања унитарне и централизоване БиХ у којој би Бошњаци били водећи народ.

Главни предсулов мира и стабилности у БиХ и региону јесте досљедно поштовање Дејтонског споразума и рјешавање проблема дијалогом, договором и компромисом. То, између осталог, значи да правосуђе БиХ ни смије бити инструмент било које партије и народа, већ оно мора бити независно, непристрасно и професионално, а све у функцији враћања повјерења између Срба, Бошњака и Хрвата.

Бошњачка елита не одустаје од стварања исламске државе

Предсједник *Савеза Срба из региона* Миодраг Линта сматра да најновије пријетње ратног команданта Армије БиХ Сефера Халиловића, да ће Република Српска након спровођења референдума о Дану Републике Српске нестати, представљају још један доказ да значајан дио бошњачке политичке, војне и интелектуалне елите живи у прошлости и не одустаје од ратне политике стварања исламске државе у Босни и Херцеговини. У бошњачком народу нема стварне спремности да се суочи са злочиначком политиком Алије Изебеговића, као предуслова за истинско помирење и разумијевање између Срба и Бошњака. Такође, без кажњавања ратних злочинаца из реда бошњачког народа и поштовања српских жртава, свака прича о међусобном поштовању и уважавању лицемјерна је и неискрена.

Линта истиче да српски народ у Републици Српској има право да изрази своју вољу на референдуму јер је Уставни суд БиХ донио политички мотивисану одлуку да Дан Републике Српске прогласи неуставним. Наведеном одлуком Уставни суд БиХ се отворено ставио на страну бошњачког народа и на тај начин одлучујуће допринио заоштравању политичке ситуације и повећању тензија. Један од кључних предуслова успоставе трајног мира и стабилности у региону јесте досљедно поштовање Дејтонског мировног споразума и доношење одлука путем договора и компромиса а не прегласавањем. Линта посебно истиче чињеницу да државно руководство Србије води мудру и одговорну и да представља гарант опстанка Републике Српске. Само јака и међународно угледна Србија ће бити у стању да максимално заштити српски народ западно од Дрине и Дунава.

САСТАНАК У НОВОМ КНЕЖЕВЦУ НА ТЕМУ РЈЕШАВАЊА ПРОБЛЕМА ИЗБЈЕГЛИХ ЛИЦА

Избјеглице ће по повољнијим цијенама куповати станове

Општину Нови Кнежевац су 1. септембра посјетили Миодраг Линта, народник посланик и предсједник *Савеза Срба из региона* са сарадницима Милом Шапићем и Николом Кукуљом, и Душица Берлековић, координатор за Сјевернобанатски округ у Комесаријату за избјеглице Републике Србије. Посјета је уприличена на иницијативу народног посланика из Новог Кнежевца Радована Јанчића. Тема скупа били су проблеми избјеглих и прогнаних лица смјештених на територији новокнежевачке општине. Са републичким званичницима су, поред посланика Јанчића, разговарали начелник Сјевернобанатског округа Никола Лукач, предсједник и замјеник предсједника општине др Радован Уверић и Чила Урбан Орос и лица смјештена у избјегличким насељима у Српском Крстуру и Подлокању. У општини Нови Кнежевац живи око 250 избјеглица, са статусом држављана Србије.

ФОТО: М. ШАПИЋ

» Радован Јанчић (слика у кругу) др Радован Уверић, Никола Лукач, Миодраг Линта и Душица Берлековић

Општина Нови Кнежевац планира да измјени Одлуку о цијени квадратног метра стамбених јединица у избјегличким насељима и исправи грешку коју је начинила претходна локална самоуправа утврдивши високу цијену. На тај начин ће, у складу са Законом о избјеглицама, лицима која су стекла држављанство Републике Србије бити омогућено да по далеко повољним цијенама откупе станове у којима живе. У Српском Крстуру својевремено је изграђено 68 станова, у Подлокању 22, а у Банатском Аранђелову 20.

Пошто су поједини објекти изграђени на терену који се слијеже и склон је паду, наговијештено је да ће надлежни државни органи наредити њихово рушење. А договорено је и да се празни објекти населе новим, заинтересованим, избјеглицама, посредством конкурса. Челници општине Нови Кнежевац, у сваком случају, желе да помогну избјеглима и прогнанима и у рјешавању других проблема у виду запошљавања и пружања социјалне помоћи.

Линта је присутне земљаке на састанцима који су одржани у селима Српски Крстур и Подлокањ, између осталог, упознао са чињеницом да је *Савез Срба из региона* покренуо средином децембра 2015. године акцију евидентирања отете, уништене, оштећене, неадекватно обновљене, неадекватно размијењене и неадекватно продате имовине која се налази у Хрватској, Босни и Херцеговини и Словенији, а власништво је избјеглих и прогнаних лица која живе широм свијета. Евиденција траје до 31. децембра 2016. године до када сви оштећени грађани могу да попуне образац. Присутнима су затим подијељени примјерци последња два броја Српског Кола, као и обрасци за евидентирање отете и уништене имовине.

У ЛАЗАРЕВЦУ ОДРЖАН САСТАНАК У ВЕЗИ РЈЕШАВАЊА ПРОБЛЕМА 38 ИЗБЈЕГЛИЧКИХ ПОРОДИЦА

Усељење породица тек кад се ријеше све жалбе

Дана 30. септембра 2016. године у згради општине Лазаревац одржан је састанак у вези рјешавања проблема 38 избјегличких породица које се не могу уселити у своје добијене станове. Иницијатор састанка био је народни посланик Миодраг Линта на основу молби дијела избјегличких породица. На састанку су, поред Миодрага Линте, присуствовали чланови Општинског вијећа Лазаревца Гордана Поповић и Катарина Миленковић у име предсједника општине Бојана Синђелића, представници Комесаријата за избјеглице из Београда Радмило Дедовић и Бојана Шпикић, општински повјереник за избјеглице Зоран Белаћевић и представник избјегличких породица Желимир Богуновић. Након наведеног састанка одржан је у општинској сали други састанак на коме су, поред наведених лица са првог састанка, присуствовали и представници дијела избјегличких породица који не могу да се уселе у своје добијене станове.

ФОТО: М. ШАПИЋ

» Миодраг Линта, Радмило Дедовић, Бојана Шпикић, Гордана Поповић...

Проблем наведених избјегличких породица почео је након што је 18. фебруара ове године Комисија за рјешавање стамбених потреба избјеглица Комесаријата за избјеглице и миграције објавила коначну листу за додјелу 38 станова у општини Лазаревац. Изабране избјегличке породице су очекивале да ће одмах добити рјешења на основу којих би могли да се уселе у своје добијене станове. Међутим, Комесаријат за избјеглице и миграције установио је да усељење није могуће док не буду ријешене све жалбе избјегличких породица које су остале испод црте. Највећи проблем представља госпођа Славица Јосиповић, која је, као тешки болесник, остала без стамбене јединице. Због тога је Јосиповићева повела спор пред Управним судом који може да траје дужи временски период.

Истовремено, 38 изабраних избјегличких породица већ преко 7 мјесеци и даље живи у статусу подстанара и плаћа кирију. Посланик Линта покренуо је иницијативу да Комесаријат за избјеглице и миграције у сарадњи са општином Лазаревац, у што краћем временском року, ријеши стамбено питање Славици Јосиповић, уз услов да повуче тужбу. На тај начин би се створили услови да се 38 изабраних избјегличких породица коначно усели у своје добијене станове. Разговори ће се ускоро наставити.

У МЛАДЕНОВЦУ ОДРЖАНА ТРИБИНА ЗА ИЗБЈЕГЛА И РАСЕЉЕНА ЛИЦА

Наставити изградњу зграде у Нушићевој улици

Дана 29. септембра 2016. године одржана је трибина у општинској сали у Младеновцу у вези рјешавања проблема избјеглих и расељена лица. Организатор трибине било је Удружење Срба из Хрватске, БиХ и са Косова и Метохије на чијем је челу Мирјана Лалић.

На трибини су говорили: предсједник општине Младеновац Владан Глишић; народни посланик Миодраг Линта; општински повјереник за избјеглице Јовица Костић; предсједник Удружења избјеглица из Хрватске Вељко Жигић и Мирјана Лалић и Звонко Симић, предсједник и замјеник предсједника Удружења које је било организатор трибине.

ФОТО: М. ШАПИЋ

» Јовица Костић, Вељко Жигић, Владан Глишић, Миодраг Линта, Мирјана Лалић и Звонко Симић

Трибини су присуствовали представници општинског Центра за социјални рад. Након уводних ријечи присутни посјетиоци су износили своја мишљења и постављали питања наведеним уводничарима.

На крају трибине закључено је да се морају предузети конкретне мјере и активности које се тичу наставка изградње зграде са 48 станова у Нушићевој улици за избјеглице и домицилно становништво; да се ријеши проблем подјеле 24 избјегличка стана који се налазе, исто, у Нушићевој улици, у којима дио грађана живи нелегално јер су уговори о закупу истекли 2010. године; да се поједностави и убрза процедура рјешавања стамбених проблема избјеглих и расељених лица; да се садашње и бивше избјеглице изједначе у праву на добијање једнократне новчане помоћи, као и помоћи за огрјев и лијекове; да општина Младеновац обезбиједи простор за рад Удружења Срба из Хрватске, БиХ и са Косова и Метохије.

ВЕРБАЛНА АГРЕСИЈА ХРВАТСКЕ НА СРБИЈУ

3. 9. 2016. Предсједник *Савеза Срба из региона* Миодраг Линта не слаже се са изјавом хрватске предсједнице Колинде Грабар Китаровић да се између Србије и Хрватске водио вербални рат и да га не треба настављати. Србија ниједним својим потезом није довела до радикализације ситуације и погоршања односа у региону. Хрватски политичари годинама воде антисрпску политику, рехабилитују усташтво и клањају се убијеним усташким зликовцима у Блајбургу, жестоко и простачки нападају Србију и оптужују да је агресор, вријеђају Србе и српско руководство, блокирају Србију на путу европских интеграција и тужакају је у међународним организацијама. С друге стране, Србија се упорно залаже за мир и стабилност у региону као предуслов економског развоја, као и за рјешавање бројних отворених питања. Дакле, није се водио никакав вербални рат између двију држава, већ је у питању била вербална агресија Хрватске на Србију. Нажалост, Европска унија не само да прећутно одобрава наведено понашање званичног Загреба, већ за погоршање ситуације у региону подједнако окривљује и Србију и Хрватску, што је апсолутно неприхватљиво.

ПЛЕНКОВИЋ ХАЛУЦИНИРА СА ТВРДЊОМ ДА ЋЕ ХРВАТСКА ПОНИШТИТИ СРПСКИ ЗАКОН О РАТНИМ ЗЛОЧИНИМА

8. 9. 2016. Предсједник *Савеза Срба из региона* Миодраг Линта оцјењује као халуцинацију изјаву предсједника ХДЗ-а Андреја Пленковића, који је, на завршном предизборном скупу своје коалиције у Сплиту, рекао да ће Хрватска поништити српски закон о регионалној надлежности за ратне злочине као отворено питање из времена великосрпске агресије. Пленковић и њему слични упорно настављају износити бесмислену лаж да је Србија извршила агресију с циљем стварања „велике Србије". Пленковића и многе хрватске политичаре треба стално подсјећати на неоспорну чињеницу да је Туђманов режим извршио агресију на Југославију и Србе у Хрватској, с циљем стварања хрватске државе, без или са што мање Срба. Да би остварио свој злочиначки циљ, Туђманов режим је дозволио повратак преосталих живих усташа из емиграције и рехабилитовао усташтво.

НЕИСКРЕН ОДНОС ПРЕМА СРПСКОЈ МАЊИНИ

8. 9. 2016. Предсједник *Савеза Срба из региона* Миодраг Линта оцјењује да изјава лидера ХДЗ-а и вјероватног мандатара Андреја Пленковића да ће показати поштовање према заштити и правима Срба није искрена. Пленковићу треба Споразум са представницима Срба и других мањина, прије свега, да би се показао као европски оријентисан политичар који уз себе има мањине, као и да би поправио углед Хрватске у међународној заједници који је озбиљно нарушен рехабилизацијом усташтва и повећаним говором мржње и насиљем према Србима и Ромима. Руководство и чланство ХДЗ-а, националне инцтитуције, као и већина Хрвата, сматрају да су Срби агресори и злочинци који су заслужили да буду убијани и протјерани, који су заслужили да се уништи, опљачка и отме њихова имовина и негирају њихова национална и културна права. Због тога, никакав нови Споразум између водеће српске странке у Хрватској Самосталне демократске српске странке (СДСС) и ХДЗ неће довести до проналажења правичног и трајног рјешења бројних проблема српских повратника и стотина хиљада протјераних Срба који преко двије деценије живе расијани широм свијета. Као доказ наведеној тврдњи Линта наводи да већина обавеза које су на себе преузеле Владе Иве Санадера и Јадранке Косор нису остварене: није завршена обнова порушених српских кућа; није враћена одузета српска имовина и стечена права (куће, станови, пољопривредно земљиште, заостале а неисплаћене пензије, девизна штедња...), није ријешено питање станарских права и захтјева за признање радног стажа који су Срби стекли за вријеме бивше РСК; није спроведен Уставни закон о правима националних мањина који гарантује равноправну употребу ћирилице и запошљавање Срба у јавном и државном сектору; није обновљена комунална и социјална инфраструктура (водовод, струја, путеви, домови здравља...).

У ХРВАТСКОЈ НА ДЈЕЛУ ОТВОРЕНА ОБНОВА УСТАШТВА

25. 9. 2016. Предсједник Савеза Срба из региона Миодраг Линта оцјењује да тзв. миса за 35 убијених усташких генерала и пуковника НДХ која је одржана у базлици Пресветог срца Исусова у Загребу представља још један у низу доказа да је у Хрватској на дјелу отворена обнова усташтва. На миси је било присутно неколико свештеника, посланик у Хрватском сабору и члан ХДЗ-а Жељко Гласновић, режисер срамотног ревизионистичког филма Јаков Седлар и преко 100 посјетилаца. Свештеник Драган Мајић је, између осталог, рекао да су убијени усташки генерали и пуковници великани, мученици и невине жртве који су се борили против великосрпске хегемоније и доминације, да треба славити 10. април, дан оснивања злочиначке НДХ и да је над Хрватима послије Другог свјетског рата почињен геноцид. Линта позива хрватску власт, ХДЗ и врх Католичке цркве да најоштрије осуде величање усташких злочинаца, као и присуство члана ХДЗ-а и свештеника на поменутој миси.

БАЊА ЛУКА: ИЗЛОЖБА *СРБИ ЛИВАЊСКОГ ПОЉА – ТРАЈАЊЕ КРОЗ ВИЈЕКОВЕ*

23. 9. 2016. У организацији Удружења *Огњена Марија Ливањска* Београд и Банског Двора, Бања Лука у петак 23. септембра у Великој сали Банског Двора свечано је отворена изложба Срби Ливањског поља – трајање кроз вијекове, чији су аутори проф. др Вељко Ђурић Мишина и мр Радован Пилиповић. Изложбу је отворио његово преосвештенство епископ бихаћко-петровачки Атанасије. Пред око седамдесет посјетилаца о вијековима живота, страдања и заоставштине ливањских Срба говорили су: Гордана Достанић, предсједник УО Удружења ОМЛ, др Бранко Докић, декан Електротехничког факултета и др Душан Басташић, предсједник Удружења *Јадовно1941*. У умјетничком дијелу програма учествовали су кларинетисти Стефан Ђурица и Давид Ковачић и КУД *Јањ* из Стројице са женском етно групом и групом *Јањски соколићи*. Програм је водила Весна Катић.

ЗАВРШЕНИ СПОЉАШЊИ РАДОВИ НА КАПЕЛИ И КОСТУРНИЦИ У ЛИВНУ

16. 9. 2016. Завршени су обимни радови на спољашности капеле и Спомен-костурнице Св. Великомученице Марине у Ливну. Овим радовима ријешени су проблеми са пробијањем воде у костурницу као и оштећења на фасади, који су проузроковани како дотрајалошћу појединих елемената на капели тако и одређеним пропустима начињеним у различитим фазама градње. Испод куполе изграђен је бетонски вијенац, замијењен је бакарни покривач на куполи и олтарској апсиди. Санирана је фасада на храму. Након санације, преко спољних зидова навучен је нови слој акрилне бијеле фасаде. Откопани су темељи предулаза, постављена је дренажна цијев, насут је шљунак преко кога су враћене постојеће бетонске коцке. Постављени су олуци на храму. Укупна цијена грађевинских радова износи 23.977,00 КМ.

ПРЕБИЛОВАЧКА КУЋА ПОКРЕНУЋЕ ОБНОВУ СЕЛА

30. 9. 2016. У Дому *Краља Милутина* у Пребиловцима одржана је трибина *Меморијални центар – Пребиловачка кућа* У пуној сали Дому *Краља Милутин* Душан Ј. Басташић, предсједник Удружења *Јадовно 1941.* из Бањалуке, видео презентацијом је представио пројекат изградње уређења и предвиђене намјене *Пребиловачке куће*.

– Пребиловачка кућа ће, ако Бог да, бити и мјесто дружења потомака српских жртава геноцида почињеног од стране Независне Државе Хрватске али и, како рече Миленко Јахура, витални покретачки објекат сваковрсне обнове села. Овај веома захтјеван али и богоугодан пројекат, не можемо реализовати сами, али смо дубоко увјерени да ће Срби широм свијета а онда и српске институције, препознати његов значај и помоћи у његовој реализацији. Како радили, тако нам и Бог помогао!

У дискусију се укључила већина присутних мјештана која је поздравила и подржала градњу *Пребиловачке куће*, у вјери да ће градња овог меморијалног центра бити основ будуће обнове села. На трибини је прочитано и аплаузом поздрављено писмо подршке обнови Пребиловаца и градњи 89-годишњег Павла Булута, утемељивача СНД *Пребиловци* и једног од двојице још живих Пребиловчана, који су преживјели усташки покољ 1941. године

На трибини су, поред мјештана, били присутни игуман манастира Завала Василије, јеромонах Марко, парох чапљински отац Марко Гојачић и предсједник СНД *Пребиловци* Миленко Јахура. *Пребиловачка кућа* ради се по благослову владике Григорија.

СЛОБОДНА ХЕРЦЕГОВИНА

СЕОБЕ СРПСКОГ НАРОДА: 70 ГОДИНА ОД САВЕЗНЕ КОЛОНИЗАЦИЈЕ ВОЈВОДИНЕ (10)

Непознат укупан број колониста

ПРЕНЕСЕНО ИЗ НОВОСТИ – БРОЈ 533 *www.portalnovosti.com*

ПИШЕ: ЂОРЂЕ ЛИЧИНА

Ако се узму у обзир и појединачна насељавања, која су најчешће била изван службене контроле и организације, савезна колонизација из Хрватске у Војводину трајала је, с мањим или већим интензитетом, све до 1949. године. Што су на крају показали подаци? Много тога, али не и поуздан укупни број колониста. Наиме, у Војводини је било неколико категорија насељеника, од којих неки нису имали чак ни дозволе за насељавање, али су се ипак задржали тамо гдје су стигли. Рачуна се да се у Војводини само до краја 1945. доселило чак двије хиљаде таквих породица. У појединим колонистичким насељима – Филипову, Бачком Брестовцу, Крњаји и Чонопљи – било је, рецимо, 1946. више од 900 домаћинстава без ријешених молби о насељавању.

» Ученици четвртог разреда у Честерегу 1949/50

11.000 ПОРОДИЦА

У својој опсежној студији *Судјеловање Хрватске у савезној колонизацији 1945–1948. године* Маријан Матицка уз остало каже: „Потпуне резултате колонизације из Хрватске, која се проводила на темељу Закона о аграрној реформи и колонизацији, није сасвим једноставно показати. Колонизација је била буран процес у почетним условима мирнодопског организовања државне власти и обликовања нових друштвених структура. Иако је колонизацијом организовано и плански пресељавано становништво, било је непланског, самовољног пресељења људи, враћања пресељених колонистичких породица, административних неспоразума и несређених евиденција…"

Најпоузданији коначни подаци о колонизацији из Хрватске налазе се у евиденцијама Главне комисије за насељавање бораца у Војводини и Министарства пољопривреде и шумарства НР Хрватске. Комисија је регистровала све присутне колонистичке породица у Војводини по њиховој републичкој припадности, а Министарство пољопривреде и шумарства, односно његов одјел за аграрну реформу и колонизацију, евидентирало је пресељење колонистичких породица савезне колонизације с, у његовој надлежности, уредно ријешеним документима. Дакле, подаци комисије говоре сљедеће: из Хрватске је у Војводину пресељено укупно 9.279 породица са 52.868 чланова, највише у Бачку – 7.851 породица са 45.390 чланова. Слиједи затим Сријем са 1.030 породица или 5.373 члана и Банат са 398 породица са 2.105 чланова. У тај број нису улазиле породице које су се населиле у Барањи и хрватском дијелу Сријема.

472

динара износили су трошкови превоза једне колонистичке породице, а само је Хрватска на ову ставку портрошила 3.361.142 динара

Међутим, Матицка се не слаже с тим бројем, истичући да је у њега укључена колонизација Барање и хрватског дијела Сријема, али не и пресељење бораца-инвалида и демобилизираних бораца гардијских јединица. Та су пресељења, наиме, знатним дијелом била остварена уз непосредну помоћ Југословенске армије и за нека од њих, као и она самовољна, Министарство пољопривреде и шумарства Хрватске уопште није било издало регуларна рјешења, па их тако није нити имало у својим евиденцијама. „Све то", наводи Матицка, „даје могућност за претпоставку о колонизацији око 10.000 до највише 11.000 породица из Хрватске у Војводину, Барању и хрватски дио Сријема, тј. на конфисковане њемачке посједе који су савезним Законом о аграрној реформи и колонизацији били одређени за колонизацију. Наиме, наведени подаци Главне комисије за насељавање бораца у Војводини не садрже податке о колонизацији Барање и хрватског дијела Сријема, дакле за око 1.500 колонистичких породица… Ту је још највјероватније око 1.000 породица које су колонизоване у румском, старопазовачком и земунском котару. Према томе, укупан број колонистичких породица које су из Хрватске колонизоване по Закону о аграрној реформи и колонизацији био би између 10.500 и 11.000 породица…"

СКУП ПОДУХВАТ

Независно од савезне, у Хрватској је спроведена и тзв. унутрашња колонизација. Обухватила је око 10.500 породица, готово исто као и она савезна. Њезино спровођење почело је у прољеће 1946. године, кад су многа брдска села у Славонији, која су током НОБ-а највише страдала, пресељена у плодније равничарске крајеве. Унутрашња колонизација ријешила је и питање тзв. деколониста и „дивљих" колониста који су сви одреда, ако су имали услове за колонизацију и ако се нису били огријешили о тадашње законе, смјештени у за то одређене објекте и даровани земљом. До 1. октобра 1946. обављена је унутрашња колонизација 9.850 породица са 45.796 чланова. Највише их је било из округа Вараждин и Загреб – 4.167 породица са 21.558 чланова, затим из Славоније – борци НОР-а и беземљаши – свеукупно 4.094 породица са 16.732 члана, из Далмације и Хрватског приморја 1.375 породица са 6.279 чланова, те из Лике, с Кордуна и Баније 214 борачких породица са 1.227 чланова.

Колонизација је била врло скуп подухват. Трошкови колонистичких транспорта у 1945. и 1946. године, кад је интензитет пресељења био најјачи, само за Хрватску износили су тадашњих вртоглавих 3.361.142 динара. Од тога су 63% чинили трошкови превоза колониста камионима до жељезничких станица укрцавања, на бродове је отпадало само 1%, 30% била је прехрана колониста, а 6% санитетски материјал утрошен у току превоза. У тај износ нису били укључени трошкови превоза жељезницом што је ишло на терет владе ДФ Југославије, односно ФНР Југославије. Иначе, трошкови превоза једне колонистичке породице из Хрватске у Војводину износили су 472 динара.

За вријеме кад је била проведена, колонизација и она савезна и она унутрашња, није била само обичан и сувопаран статистички податак, већ и збир необичних судбина више десетина хиљада људи и ратне сиротиње.

(КРАЈ)

ИЗБЈЕГЛИЦЕ

И ратни догађаји 1991–1995. опет су присилили Банијце, Кордунаше, Личане и друге на нове мучне сеобе. У Војводину су најприје пристигле појединачне породице, али већ крајем 1991. и читаве колоне избјеглица. Ипак, највећи егзодус забиљежен је у августу 1995. кад је готово 200.000 Срба с подручја Баније, Кордуна, Лике и Книнске крајине прешло границу са Србијом. Према подацима које у својој књизи *Пригревица* износи Илија Ј. Илић, само у то мјесто је у неколико августовских дана 1995. стигло близу 3.600 особа. „Нико међутим није остао без најнужнијег смјештаја. Поједина домаћинства су на краће или дуже вријеме примила веома велики број избјеглица, Бика Новковић чак њих 37…", наводи Илић, износећи податке Црвеног крста у којима стоји да је у раздобљу од 1991. до 1995. чак 6.142 избјеглица нашло уточиште у Пригревици. У тих пет година, у мјесту које има 5.000 становника, односно 1.500 домаћинстава, број становника се више него удвостручио. Из истог извора видљиво је да је чак 1.270 домаћинстава на дуже или краће вријеме отворена срца прихватило избјеглице из Хрватске.

ТРАГИЧНА СУДБИНА ПОРОДИЦЕ ШУКУНДА

Долазак у Војводину за многе је колонисте био велики изазов, не само животни, већ и професионални. Настојали су се што брже и што безболније прилагодити измијењеним условима живота, па су носталгију за родним крајем покушали барем ублажити преданим радом на додијељеним имањима. Али, с некима од њих судбина се и ту окрутно поиграла, као да им је на неки начин хтјела дати до знања: да сте остали на својим старим огњиштима, све би можда било друкчије. Међу таквима који су колонизацију платили најскупљом цијеном био је на свој начин и брачни пар Шукунда, Љубица (р. 1921) и Раде (р. 1916), из села Мали Градац код Глине. Оженили су се поткрај рата на својој Банији и међу првим колонистима стигли у Бачку, добивши кућу-блатару у Гребенарској улици, број 10, у Пригревици. Живјели су од пољопривреде, заједно с двоје своје дјеце, Миланом (р. 1946) и Маром (р. 1951). Седамдесетих година већ су били врло угледни, цијењени и богати чланови локалне заједнице. У селу су започели градити велику породичну кућу и, захваљујући вриједним рукама и уштедевини, врло брзо је завршили. У међувремену Милан и Мара заснивају своје породице, такође с потомцима колониста. Милан се жени из Босне, а Мара удаје у Пригревици. Милан остаје живјети у кући с родитељима, заједно са својом супругом Маром и двоје дјеце, Миленком и Марином. Марина се удаје у Вуковар, а Миленко се жени 1991. са Сњежаном. Имају троје дјеце, сина Душана и кћери Милану и Ивану. У Пригревици их знају као надасве великодушну породицу, сретну у својој срећи и срећи својих мјештана. А онда, 15. октобра 2005. све се срушило. Нова кућа у трену се претворила у безличну рушевину. Око 15 сати у подруму је експлодирао плински котао и у смрт одвео Милана, Мару и малу Ивану. Бака Љубица умрла је од туге шест дана касније, а мала Милана послије 11 мјесеци у Београду, гдје су јој трансплантацијом коже покушали спасити живот. Тако се стара колонистичка породица распала у једном трену, као да никад није ни постојала. Да је стари Раде Шукунда, који је умро још 1994. године, знао што ће њега и његову дјецу, унуке и праунуке снаћи у Војводини можда никад, доиста никад, не би напустио свој Мали Градац.

КУД *Соко* Инђија

Културно-умјетничко друштво *Соко* из Инђије основано је давне 1948. године, а под именом *Соко* ради дуже од 20 година.

Укупно има око 200 чланова који раде у четири дјечија ансамбла (до 13 г.), припремном ансамблу (од 13 до 15 г.), извођачком ансамблу (преко 15 год), Изворној групи *Кордун* и дјечијем Фолклорном ансамблу *Јарковци*.

Најстарије смо и најбројније КУД у општини. Групе воде и увјежбавају млади људи који су стручни за овај посао.

Припремни ансамбл се 2011. године године пласирао на Покрајински фестивал у Врбасу, а затим и на Републички фестивал у Краљеву са обичајем *Пошла Дуња жито жети из Срема*. Исти ансамбл је 2012. године освојио злато на Покрајинском фестивала дјеце Војводине у Бачкој Тополи са играма из Ужица. Млађа и старија дјечија група освојиле су 2013. године и сребро на покрајинском такмичењу. Извођачки ансамбл се пласирао на Покрајинску смотру у Руму, гдје је освојио Сребрну плакету.

Све групе доста путују, па само у овој години чланови нашег КУД-а наступали су у Хрватској, Босни и Херцеговини, Македонији, Бугарској, Мађарској, Грчкој, Чешкој, Пољској, Словенији, Италији, Шпанији, Данској, Немачкој, Италији, Русији, али са истим жаром су гостовали и у Чортановцима, Старој Пазови, Сремским Карловцима, Жабарима, Руми, Пећинцима, Бачкој Тополи, Пожаревцу, Новом Кнежевцу, Трстенику, Гардиновцима, Гргуревцима. Кањижи, Новом Кнежевцу, ...

У свом репертоару друштво његује игре из Срема, Баната, Славоније, Лесковца, Врања, Врањског поља, Пчиње, Босилеградског крајишта, Влашке игре, Тимока, Пирота, Беле Паланке, Метохије, Ужица, Кобишнице, Јасенице...

» КУД СОКО Најстарији и најбројнији КУД у општини Инђија

Удружење Требињаца у Београду *Јован Дучић*

ФОТО: Т. ЂОРОВИЋ

» ПЛАКЕТА ШИКИ: Угљеша Мрдић, Божидар Глоговац, Радомир Шика Бегенишић и предсједник Жарко Ј. Ратковић на оснивачкој скупштини удружења

Свима који познају Требињце потпуно је логично да они имају своје удружење и у Београду, и да оно носи име Јована Дучића. Момо Капор, и сам Херцеговац, давно је написао за своје земљаке да су врло дружељубив народ и да причање за њих има значај пиринча за Кинезе. Београдски Требињци и њихови потомци, којих је у престоници свеколиког Српства данас више од десетину хиљада, брзо су се договорили да свом удружењу, основаном прије 15 година, дају име великог Дучића. Удружење има око 500 чланова, а управо је у току акција омасовљења.

– Наше удружење плод је жеље Требињаца да се виђају, друже, разговарају, међусобно испомажу. Али и да, заједно и организовано, раде на афирмацији вриједности свог завичаја у Београду и Србији и пружају различите врсте подршке и помоћи старом крају, за који смо чврсто везани – каже Жарко Ј. Ратковић, дугогодишњи предсједник Удружења Требињаца у Београду *Јован Дучић*.

– Пензионери, запослени, и студенти најчешће сврате због виђења и разговора, али, повремено, и због књижевних и гусларских вечери, промоција књига, изложби, сусрета са привредним и политичким званичницима и другим угледницима из Требиња или Републике Српске – истиче Ратковић.

Удружење Требињаца је током овог љета организовало прикупљање књига за библиотеку у Пребиловцима. Новчаним прилозима одазвало се и у прикупљању помоћи за лијечење дјеце из Херцеговине и наградили су најбоље студенте из „старог краја".

Традиција сарадње са Основном школом *Јован Дучић* са Новог Београда и ове године обиљежена је новчаном донацијом и даривањем књига школској библиотеци, а заједнички је, као и ранијих година, поред Дучићеве спомен-бисте на Калемегану, пригодним програмом обиљежена годишњица смрти славног пјесника.

Удружење је допринијело и у издавачкој дјелатности, па су тако одштампани *Дучићеви дипломатски списи* и Дучићева књига *Анексија Босне и Херцеговине и српско питање*, написана 1908. године, Ускоро би требало да се појаве и публикације и о другим славним Требињцима у Београду, а једна од првих биће о Луки Ћеловићу – Требињцу, највећем добротвору Београдског универзитета.

Традиција је и *Требињско сијело*, које, сваке године, одликује богат културно-умјетнички програм.

Удружење се финансира од чланарине и донација. Актуелни предсједник Скупштине Удружења Обрад Ћук истиче да Удружење у потпуности може да се похвали домаћинским пословањем.

Ј. ВУКОВИЋ.

ГДЈЕ СЕ ОКУПЉАЈУ БЕОГРАДСКИ ТРЕБИЊЦИ

Удружење користи просторије Хидроелектрана на Требишњице на Новом Београду, (Палмира Тољатија број 5 - код Старог Меркатора). Три пута недјељно (уторком, четвртком и суботом) врата Удружења су отворена за чланове, али и све намјернике жељне да сазнају нешто више о Требињу и Требињцима.

КУД *др Младен Стојановић,* Младеново

Културно-умјетничко друштво *др Младен Стојановић* из Младенова једно је од најстаријих друштава у општини Бачка Паланка, па и у Војводини. Први писани подаци о њему датирају из 1946. године, одмах по досељавању колониста из Гламоча, Купреса и Босанске Крупе у Младеново. Окупљали су се у сеоском Дому културе и ту пјевали и играли своје традиционалне игре. Током наредних деценија полако су настајале секције друштва.

Најприје мушка и женска пјевачка група, затим фолклорни ансамбл, тамбурашки оркестар и драмска секција. Овим секцијама руководили су угледни просвјетни радници у селу, као што је профе. Раде Мирковић, др Жарко Чучковић и други који су посједовали велики ентузијазам и љубав према чувању културног насљеђа.

Рад се успјешно развијао у два правца и то: традиционални израз и стилизовани фолклорни облик. Циљ таквог рада јесте да се провјерене, традиционалне вриједности сачувају у што изворнијем облику за будуће генерације, али и да се његује модернији, стилизовани фолклорни израз, који је атрактивнији и популарнији у јавном културном животу. Свих ових година кроз друштво је прошло више хиљада чланова различите старосне доби и професионалне оријентације, који су путовали по земљи и иностранству као најбољи амбасадори своје земље и завичаја. За тај рад добили су и многа домаћа и међународна признања, плакете и награде. Посебно се поносимо што смо двоструки добитници *Октобарске награде* општине Бачка Паланка за допринос у развоју културе наше средине.

На репертоару нашег друштва данас су многе кореографије, игре, обичаји као и богат опус традиционалних српских пјесама које изводе наше групе: Игре из Купрешког краја, Гламочко нијемо коло, Купрешко прело, Игре из подгрмечког краја, Озренски вез, Влашке игре, Врањанска свита, Игре из Метохијског Подгора, Циганска игра, Игре из Баната и многе друге.

Располажемо са богатим фундусом народне ношње из различитих крајева а посебно се поносимо са оригиналним костимима из Купреса, Гламоча и Подгрмечке зоне, који су стари преко сто година и веома добро очувани или реконструисани.

Све активности обављамо у Дому културе. Наше највеће културне манифестације су *Завичај у срцу* и Фестивал традиционалне пјесме *Лијепо пјевам, далеко се чујем*, које обиљежавамо већ традиционално дуги низ година, а имају међународни карактер. Наше пјевачке групе до сада су снимиле два аудио записа. У плану је да се уради и трећи на коме ће се представити и мушко традиционално певање.

ПОЛА ДЕЦЕНИЈЕ ОД ПОЈАВЕ *ГЛАСА КРАЈИНЕ* У ВОЈВОДИНИ

Хроника двовјековних веза Крајине и Војводине

У посљедњој деценији 20. и првих 15 година 21. вијека појавила се права поплава књига и свих других облика писаних публикација са крајишком тематиком. Вјероватно је главни мотив био историјски удес српског крајишког народа. Брутално је прогнан са пето-вјековних огњишта из бивше Републике Српске Крајине. У основи је таква крајишка голгота основни садржај на страницама двомјесечника *Глас Крајине* у Војводини.

Средином ове 2016. навршило се пола деценије редовног излажења ове публикације, која је нешто између часописа и новина.

Глас Крајине конципиран је као хроника двовјековних веза Крајине и Војводине. То је простор од Книна до Темишвара, српски вијенац Милоша Црњанског. Према *Српској енциклопедији* историјски почеци Крајине сежу од 1538. године, када је прва велика група Срба у Жумберку добила од Фердинанда I привилегије. Више од три вијека касније два Крајишника, патријарх Рајачић и војвода Шупљикац, били су главни актери на Сабору у Сремским Карловцима када је настала Српска Војводина. Интелектуалци крајишког поријекла процјењују да су данас међу два милиона Војвођана двије трећине њих дошле са крајишког простора. У облику новинарске хронике ретроспективно и актуелно биљежимо, у контексту свесрпских (не)прилика, колики је био допринос Срба са крајишко-војвођанског простора у токовима стварања модерне српске државе и нације. Спомињемо од неспорних српских вриједности овом приликом само великане какви су били Сава Мркаљ, Никола Тесла, Милутин Миланковић, Патријарх српски Павле..., потом више од сто хиљада српских ратних добровољаца, а у ово наше време и више стотина хиљада гаст-арбајтера који су у последњих пола века најбољи радници у Европи.

Издавач *Гласа Крајине* је Завичајна група Крајина–Војводина, уредно регистрована у Агенцији за привредне регистре у Београду. CIP нам је додијелила Матица српска у Новом Саду. Главни уредник је Милан Ливада, који је од безмало пола вијека битисања у новинарству више од три деценије провео у два водећа војвођанска медија – *Дневнику* и *Телевизији Војводине*.

У облику новинарске хронике ретроспективно и актуелно биљежимо, у контексту све-српских (не)прилика, колики је био допринос Срба са крајишко-војвођанског простора у токовима стварања модерне српске државе и нације

ПОЗИВ СВИМ ЗАВИЧАЈНИМ УДРУЖЕЊИМА ПРЕДСТАВИТЕ СВОЈЕ АКТИВНОСТИ У *СРПСКОМ КОЛУ* srpskokolo@ssr.org.rs

ssr.org.rs

90. РОЂЕНДАН ФК *ГРАЧАЦ* – У УГРИНОВЦИМА ОДИГРАН ПРИЈАТЕЉСКИ СУСРЕТ ФУДБАЛСКИХ ЛЕГЕНДИ *ГРАЧАЦА* И *ЦРВЕНЕ ЗВЕЗДЕ*

Личко срце увијек је куцало за *Звезду*

ТЕКСТ И ФОТО: ТРИФКО ЂОРОВИЋ

Ветерани фудбалског клуба *Грачац*, који су углавном расељени из родне Лике, на достојанствен начин обиљежили су 90 година од оснивања.

Клуб који је основан далеке 1926. године престао је да функционише 1995. године када су Срби са тог подручја морали да напусте своја огњишта приликом злочиначке акције *Олуја*.

Захваљујући ФК *Синђелић* из Угриноваца, који је уступио свој терен, Личани су дочекали ветеране *Црвене звезде*, које је предводио легендарни ас Здравко Боровница.

Како смо сазнали од организатора утакмице, познатог новинара и аутора монографије о Грачацу Мила Совиља, до овог сусрета требало је доћи прије 25 година.

– Ова утакмица дошла је на ред након четврт вијека. Наиме, било је договорено да након меча између *Динама* и *Црвене звезде*, који је 13. маја 1990. године прекинут у Максимиру, Београђани са својим шампионским тимом, свега 15 дана уочи чувеног финала у Баriју, увеличају 65. годину постојања тадашњег НК *Грачаца*. Међутим, тензије су биле велике након нереда у *Максимиру* и руководство *Црвене звезде* донијело је рационалну одлуку да се што прије врате кући – каже Совиљ.

» Владо Кесић

У многим накнадним анализама политички коментатори су управо никад завршен меч на *Максимиру* оцијенили као почетак распада заједничке државе.

Меч у Угриновцима, који је пратило стотињак гледалаца, почео је минутом ћутања за све оне фудбалере који више нису међу нама.

У плаво-бијелој опреми, у својству домаћина, истрчао је први састав *Грачаца*: Жељко Ђекић, Стеван Трбојевић, Ратко Ђекић, Небојша Цвјетковић, Илија Игњатовић, Душан Ђекић, Илија Шашић, Синиша Милеуснић, Милан Контић, Жарко Чанковић и Борислав Обрадовић.

Ових 11 играча били су окосница најбољег тима у историји *Грачаца*, који је сезону 1982/83. завршио на првом мјесту тадашње Личке лиге, без иједног пораза. Са 17 побједа, три ремија и гол разликом 61:16 направили су рекорд који никад ни прије ни послије тога није остао забиљежен.

На клупи *Грачана* били су: Владо Кесић, Жељко и Владо Дробац, Никола Гаћеша, Борислав Брујић, Рајко Кесић, Рајко и Боро Радусин, Миодраг Стојисављевић, Рајко Ђекић, Шпиро Тишма, Дејан Пјевач, Мирко Паскаш, Никола Пантелић, Момчило Седлан, Душан Ћук и Никола Петровић.

Ветерани *Црвене звезде* дошли су у мањем броју, па тренер Станислав Караси није имао много дилема око састава: Бабић, Зоран Николић, Бранко Николић, Туркаљ, Петровић, Боровница, Синђић, Тинтор, Ђаковић, Бурсаћ и Шкорић. У игру је касније ушао и Жикић.

Према очекивању *Црвена звезда* лако је добила ову утакмицу резултатом 7:1. Висока предност од 5:0 стечена у првом полувремену ријешила је све дилеме око побједника. На овом мечу се могла видјети и примјена недавно усвојеног фудбалског правила. Наиме, директним ударцем са центра Синђић је на самом почетку другог полувремена постигао гол за мање од секунде, колико је требало лопти да стигне до мреже Грачана.

» Други гол Црвене Звезде

Том приликом повриједио се голман домаћих, па је као резерва ушао 64-годишњи Владо Кесић, који је најзаслужнији што је од тог тренутка успостављена резултатска равнотежа. Спектакуларним одбранама до краја меча примио је само један гол, а поред великог броја скинутих зицера одбранио је и пенал.

– Посебно сам за ову прилику дошао из Грачаца у коме и данас живим. Пресрећан сам што сам учествовао у овом мечу, а судећи по реакцијама саиграча, у већ одмаклим годинама, нисам се обрукао – рекао је, видно срећан, након меча Владо Кесић.

Да је *Звезда* озбиљно схватила овај меч свједочи и чињеница да је на клупи поред Карасија био и чувени тренер и селектор Ратомир Дујковић. Он је рођен у Борову и прије доласка у *Црвену звезду* неколико сезона играо је у НК *Осијек*. Зато и не чуди што има посебан сензибилтет према *Звездиним* навијачима у Хрватској.

– *Црвена звезда* поштује своје навијаче, гдје год да се налазе, и увијек се одазове позивима. Често гостујемо на простору бивше Југославије и увијек се трудимо да дођемо у што бољем саставу, мада то некад због других обавеза играча није изводљиво. Неки играчи су изостали због приватних обавеза, али то није покварило лијепо дружење са пријатељима из Лике – рекао је Дујковић, који је остао у лијепом сјећању навијачима Гане са којом је 2006. године на Мундијалу у Њемачкој стигао до осмине финала, гдје су елиминисани од Бразила.

Учешће у овом мечу узео је и садашњи предсједник ФК *Бежанија* Борислав Брујић.

– У Грачацу се за *Звезду* не навија, она се воли, тако да је овај дан посебан за све нас. Имао сам част да играм са играчима који су мени као клинцу били идоли, као што су Милан Контић, Жарко Чанковић, Ненад Цвјетковић, Владо Кесић и остали. Они су премашили 60 година, а и сада се види да су мајстори са лоптом.

Далибор Шкорић, који је поникао у книнској *Динари*, присјетио се времена из младости.

– Играо сам против *Грачаца*, а у то вријеме *Динара* је била јача. Обећао сам прије ове утакмице да баш из тог разлога нећу дати ниједан гол домаћинима.

Дејан Туркаљ је такође Книњанин који је у овом мечу носио дрес *Звезде*.

– Срећан сам што сам учествовао у обиљежавању рођендана ФК *Грачац*. Мислим да би требали на сличан начин да окупимо бивше играче *Динаре* и да на тај начин чувамо успомену на завичај који је гајио највјерније и најгрлатије навијаче *Звезде*.

Наконтакмице у ресторану *Велебит* на новосадском путу уприличена је свечана вечера за све учеснике. Размијењени су бројни поклони, а микрофона се ухватио легендарни Бора Дрљача, па је славље трајало до дуго у ноћ.

МАЈКА НИКОЛЕ ТЕСЛЕ РОЂЕНА ЈЕ ГРАЧАНКА

Грачац је варош у јужној Лици. Лежи на надморској висини од 562 м. Развио се у средишњем дијелу Грачачког поља, око доњег тока Отуче и кречњачког узвишења (Градине 618 м) на раскрсници путева од Госпића према Книну и Крбаве према Далмацији. Од Далмације је одвојен високим масивом Велебита, преко чијег превоја Презид пролази пут Грачац–Обровац. У близини су чувене Церовачке пећине.

Грачац је удаљен од Госпића око 50 км, Удбине 34 км, Обровца 24 км, од Книна 54км и од Задра 54 км. Грачац се поноси чињеницом да је српству подарио мајку Николе Тесле Георгину Ђуку Мандић, бившег предсједника САНУ Дејана Медаковића, чувеног новинара Ђока Вјештицу, уредника *Арене*, некада најтиражнијег недјељника у СФРЈ, Јована Поповића, рок критичара Пецу Поповића, бившег кошаркаша Николу Плећаша...

ИСТОРИЈА: ПРВО ИМЕ БИЛО ШК *ВЕЛЕБИТ*

Фудбалски клуб *Грачац* у више наврата мијењао је своје име. Основан је 1926. године под називом Спортски клуб *Велебит*, који је носио до Другог свјетског рата. Потом је до 1991. године клуб носио име НК *Братство* да би формирањем РСК добио назив ФК *Грачац*. Клуб се током свог битисања такмичио у Личкој лиги, Далматинској зони, међуопштинској лиги Карловац–Сисак–Госпић и првој лиги Републике Српске Крајине. У бившој држави *Грачац* је подарио неколико познатих фудбалских имена као што су: легендарно десно крило шампионског Сарајева Бошко Продановић, десни бек Вардара Јован Дробац, бивши ОФК-овац, а данас познати судијски маг Здравко Јокић. Грачачке корјене има и чувени Мане Бајић, десно крило партизанових беба из 1966 године. У млађим категоријама *Звезде* играли су и актери ове утакмице у дресу *Грачаца* Миодраг Стојисављевић и Борислав Брујић (предсједник ФК *Бежанија*). Грачачке корјене има и Милан Пршо, брат Србина Миладина Дада Прша, који се прославио у дресу Хрватске. *Звезда* се прије двије године олако одрекла Златана Ђекића (сада је на голу јуниора миланског *Интера*), а његов отац био је један од актера меча у Угриновцима. Јанко Совиљ је био некад благајник *Црвене звезде*, а грачачки зет је и легендарни бивши директор *Маракане* Миле Петровић. Грачани су посебно поносни на данашњег предсједника СД *Црвена звезда* Петра Шкундрића.

МИЛЕ СОВИЉ: ИМАМО ЧИМЕ ДА СЕ ПОНОСИМО

Један од најзаслужнијих људи за одигравање овог сусрета је познати новинар Миле Совиљ. Он је у својој каријери промјенио доста редакција у бившој Југославији. Посљедњих година радио је у *Вечерњим новостима*. Издавач је и уредник завичајних *Крајишких новина*.

– Већина Грачана данас је у Србији. Без икаквих припрема окупили су се и одиграли овај меч. Резултат није важан колико је важна чињеница да смо обиљежили девет деценија постојања нашег фудбалског клуба, а историјат *Грачаца* и фудбалског клуба потврђује да имамо чиме да се поносимо.

» ПРИЈАТЕЉИ: Миле Совиљ и легенда Црвене звезде Трифке Михајловић